

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

A fiumei veto.

Budapest, november 30.

Fiume kormányzói széke gróf Nátkó Sándor lemondása óta üresedésben volt. Körülbelül egy héttel ezelőtt sikerült végre ezt a magyar nemzeti szempontból talán legfontosabb közjogi állást betölteni s a magyar kormány előterjesztése alapján a király fiumei kormányzóvá gróf Wickenburg Istvánt nevezte ki. Ma azonban, mint táviratok jelentik, a fiumei rapprezentanca egyhangulag kimondotta, hogy gróf Wickenburg István kinevezését nem veszi tudomásul, őt kormányzónak elismerni nem hajlandó.

Ebben a pillanatban nem akarunk azon elmélkedni, hogy vajjon gróf Wickenburg István volt-e a legalkalmasabb és legszerencsésebb választás a fiumei kormányzói állásra. Fiume a múltban megszokta, hogy olyan magyar magnásokat lánson a kormányzói székben, akik vagyunk és hajlamaik szerint valami kiskirály-féle szerepet hajlandók és tudnak játszani. A speciális olasz temperamentumú ebben a tekintetben mindig megvetette a kormányzói, hogy fényes udvart tartson s amikor Fiumét idegenekkel szemben reprezentálja, a hivatalos pompát legyen módja a sajátjából is teljesebbé, kápráztatóbbá tenni. Az energia, az adminisztratív képesség, az igazi kormányzói tevékeny-

ség a fiumeiek szemében nem volt legfőbb kelléke a mindenkori kormányzónak s ha a fényes udvartartás mellett kevesebbet törődött Fiume igazi ügyeivel, azt inkább jó néven vették neki, semhogy rovására írták volna. Normális időkben a magyar kormányok számoltak is ezzel a fiumei helyi szemponttal s a kormányzói állás nem egyszer volt inkább disz, semmint felelősségteljes hivatal. De az is kétségtelen, hogy éppen ez az előzékenység növesztette meg idővel a fiumei nacionalisták szarvait.

Már most lehetséges, hogy a fiumeiek hiuságát nem elégíti ki gróf Wickenburg István kineveztetése. Gróf Wickenburg István az adminisztráció embere. Évtizedek óta van a fiumei kormányzóság adminisztrációjában, maga is fiumeivé lett, a tengerparti nép úgy ismeri, mint saját magát. Az olasz temperamentumnak ezek nem csábító momentumok az új kormányzó előéletében. Nem igen kívánja az olasz a feje fölé azt, akit megszokott maga közé tartozónak ismerni. De lehetséges az is, hogy nem a fiumei nép averziója, hanem csak a rapprezentanca ez idő szerinti való többségének ellenszenvé dolgozik az új kormányzó ellen. A rapprezentanca mostani többsége Zanella Richárd vezetése alatt áll és Zanella talán csak a kormányzóság egyik munkatársa ellen akar tüntetni, mikor a

rapprezentanca határozatával már a magyar király felségjogát és a magyar állam tekintélyét kezdeti ki. S mi nem akarunk azokkal a pletykákkal és féligazságokkal foglalkozni, melyek arról mesélnek, hogy a fiumei rapprezentanca Zanella bukását akarja gróf Wickenburg Istvánon megtorolni, mert akár igazak ezek a pletykák, akár nem, a rapprezentanca mai határozatához képest mindenesetre nagyon alárendelt jelentőségűek. Semmiféle helyi, személyi vagy érzelmi ok nem lehet mentsége olyan lépésnek, mely egy alkotmányos magyar kormánynak alkotmányos formák között történt előterjesztése s a koronás királynak ez előterjesztés alapján gyakorolt felségjoga ellen irányul.

Ezen a ponton az egységes magyar állam tekintélye az, melyet a fiumei veto ellen a legteljesebb energiával köteleesség megvédelmezni. Fiume különleges jogi helyzetét, autonómiáját, minden privilégiumát tiszteletben tartjuk, azokat törvények garantálják. De a rapprezentancának olyan jogát, hogy a magyar királynak alkotmányos formák között gyakorolt tényét vétőjével megakadályozhassa, nem lehet és nem szabad elismerni. A magyar állam sokszor hunyja be felszemét, ha Fiume viselkedése olykor erősebben hívja ki a kritikát. A magyar állam szeretete az egyetlen magyar tengeri kikötővel szemben sokat akar és tud megbocsájtani. De a

Diszörségen.

Írta: Timár Szaniszló.

Az öreg „Bodág” letelepedett az asztal mellé s körülnézett. A „Bodág” név csak amolyan fölvetett név volt. Valamennyinek volt valami álneve ezen a tanyán. És ezekhez az álnevekhez annyira hozzászórtak, hogy a saját nevére is alig emlékezett valaki.

Az öreg Bodág az álnevét onnan kapta, hogy egyszer egy vidéki nagyobb városban betörést követtek el, melyet ő rendezett. Akkor kiosztogatták a szereplőknek a megfelelő neveket arra az esetre, ha a csendőrök rajtuk ütneek s akkor az álneveket mondták volna be. Mivelhogy a betörés elsősorú módon sikerült, ennek folytán a név rajta ragadt, mert ő akkor ezt a nevet választotta. Igazi neve Mavlicsek Tamás volt.

Körülnézett egyszer, körülnézett kétszer, mintha keresni akart volna valamit, jóllehet nem keresett semmit. Társai a büntetésben kérdezték:

— Mi bajod, öreg Bodág? Mi nyomja a májadat?

— Semmi özötök bözzé. Ha valami bajom van, az az én dolgom.

— Ne bántsátok, — mondotta Teresi, egy aránylag még fiatal lány, aki mindig mosolygott, — bizonyosan nem volt semmi abban az erszényben, amelyet ma valakinek a zsebéből kihuzott.

Bodág mérgesen nézett rá, de nem szólt semmit, csak nyelt egyet, mint aki a belül tomboló indulatot erőszakosan elnyomja.

Hozták előbe a párolgó levest.

— Egyél, öreg Bodág.

— Nem éhezném.

— Talán innál valamit?

— Nem ihatnám.

Most már aggodalmasan néztek rá. Mindenki tisztában volt vele, hogy a vén gonosztevőnek valami baja esett. Mert émi-tuni mindig tudott. Ha pedig az étvágyát elvesztette, akkor valami rendkívüli dolog történt vele.

Az öreg elővette a pipáját. Megtömte és rágyújtott. Sűrű füstfelhőket eregetett ki a száján, mintha belső nyugtalanágát akarta volna a kábitó füsttel elnyomni.

Jöttek-mentek a büntetés lakói. De ő még mindig az asztal előtt ült, könyökre támaszkodva és mély gondolatokba süllyedve. Ki tudja, mit forgatott agyában ez az ember.

Hosszu idő múltán belépett a szobába egy legény. Herkulesi termete alatt szinte megremegett a megvénhedt padlózat. Virágzó arczán az egészség rózsái ültek. Ruházata is rendben volt. Egyike volt a büntetés ama lakóinak, akik vigyáznak a külsejükre is, mivelhogy ez ma már a mesterséghez tartozik.

Az öreg Bodág ezzel kezét fogott.

— Téged vártalak, Bandi. Nagy munkára készülök.

Bandi rekedten nevetett.

— Jól van, öreg Bodág. Tudod, hogy szerettem a nagy munkát.

— Előbb egyél, ha éhes vagy.

— Eszem is. Kutya étvágyam van.

Amikor Bandi jól befalatozott, az öreggel letelepedett egy kuczkóba.

— Tudod, Bandi, régen szemet vetettem a Berkmanék házára. Oda kell behatolnunk.

— Tyü, pajtás! Nagy fába vágd a fejszedet. Ismerem én azt a házat. Külön palotában laknak és annyi a cselédség, mint a kurta kutya. Ott könnyen hoppon vehetnek bennünket.

— No, ne izélj. Már egyszer közel voltam a célhoz. Volt egy inasuk Berkmanéknak, aki velem egyetértett. De a sündiszno rajtakapatta magát, amikor egy aranyórát elloptott. Be is esukták a buta svábot. Azóta mindig arra törekedtem, hogy ebbe a házba bejuthassak. Legalább a lakásviszonyokat akarom kitanulmányozni. Olyan fogást csinálhatunk ott egyszerre, hogy egész életünk-re elég és itt hagyhatjuk ezt az utálatos fészket.

Bandi mélyen sóhajtott.

— Én is azt várom, öreg Bodág. Látod, fiatal vagyok még. Véletlenül esőppéntem ide. Anyám a börtönben halt meg. Ki volt az apám, sohasem tudtam. Nem tanítottak engem másra, csak gonoszúságra. Pedig tudni, hogy van jobb és szebb élet is. Szeretnék valami vagyont szerezni, hogy Amerikába

megkülönböztetett szeretetnek is van határa. Ha a fiumei reprezentancia, komoly ok és szembeszökő sérelem nélkül ki meri kezdeni a magyar király és a magyar állam tekintélyét, akkor ennek a képtelen lázadásnak csak egy konzekvenciája lehet. A reprezentanciát fel kell oszlatni. A nagyvási hó-bortba esett reprezentancia helyébe olyat kell választani, mely tudja, hol kezdődik az ő joga és hol végződik a magyar állam türelme. Mert a fiumei reprezentancia helyébe lehet másikat választani, de a magyar államnak már csak meg kell még néhány ezer eszendeig maradnia.

A fiumei vetőra a magyar államnak a legenergikusabb választ kell adnia. Mert itt nem gróf Wickenburg Istvánról van szó, hanem a magyar államról. S a fiumei reprezentanciának meg kell tanulnia, hogy ahol a magyar állam mond és cselekszik valamit és pedig alkotmányos és törvényes formák között, azt a reprezentanciának tudomásul nem venni lehetetlenség. A magyar ember, ha illetéktelen fellépést tapasztal, azt szokta mondani: „még egyszer jöjjön a világra az ur, ha nekem akar parancsolni!” Nos, a fiumei reprezentancia is kaphat hasonló felszólítást. Annak is lehet hamarosan alkalma, hogy — még egyszer jöjjön a világra. De a magyar államnak diktálni még akkor se fog.

Budapest, november 30.

A képviselőház ülése. A képviselőház holnap délelőtt tíz órakor tartandó ülésén folytatja az indemnitásról szóló törvényjavaslat tárgyalását.

A közös bank választott bírósága. Havass Károly, Istvánffy József és Végh János kuriai bírák, az Osztrák-Magyar Bank választott bíróságának a Kuria elnöke által kinevezett tagjai ma Bécsbe utaztak a választott bíróság alakuló ülésére.

kivándorolhassak. Ott becsületes életet kezdenék.

Most az öreg Bodághon volt a sóhajtozás sora.

— Becsületes élet!... Hát aztán? Én, pajtás, a becsületesek közül csöppentem ide. Volt egy csinos üzletem. Éleg jól is hajtott. Mindenkij tisztelt és becsült. Mi haszna volt? A feleségemnek nem volt elég semmi. Az nyilván parádézni szeretett volna. Irigykedve nézte a robozó hintókat; de még jobban irigyelte azokat, akik benn ültek. És szép is volt, Bandi. Szébb, mint a hajnali csillag, hogy az embernek elkáprázott a szeme, ha ránézett. Egy napon üres volt a fészek. Az én szép, aranyos madaram kiröpült. Attól fogva lekerültem. Előbb a sárba; azután a bünbe. Ide ni! Nem tudtam soha, hová lett az asszony. Hirt se hallottam róla soha. De azért itt... látod?... Itt bennem él még most is. És csak addig akarok élni, amíg még egyszer meglátom. Akkor aztán nem élek tovább. Sem én, sem ő.

— Mit tennél?

— Megölném. Azután magamat.

Az öreg Bodágh karját a kuczkó előtt álló kis asztalra, fejét karjára hajtotta. Bandi megdöbbenve vette észre, hogy az öreg gonosztevő kemény zokegást nyom el. Megilletődve nézte.

De az hamarosan megemeregte magát és zsebkendőjével leszárította könnyeit.

— Beszéljünk a munkáról, — mondotta a kis incidens után. — Most alkalom van

Szell Kálmán felszólal.

— Fiume az új kormányzó ellen. —

A politika eseményei.

Budapest, november 30.

Minden jel arra vall, hogy az indemnitás meddő tárgyalása már csak egy-két napot fog igénybe venni. A vita a mai esés után holnap ismét lendületet fog venni, amennyiben holnap készül felszólalni a pártonkívüli 67-esek sorából Szell Kálmán volt miniszterelnök. Beszédét nemcsak a kormánypárt, hanem az egész politikai világ nagy érdeklődéssel várja s a kiváló államférfiu szereplését a jobboldalról bizonyára azzal fogják honorálni, hogy gróf Khuen-Héderváry Károly nyomban válaszol majd neki. A miniszterelnök nyilatkozata esetleg még egy-néhány napi tápot ad a kisebbségnek, amelynek vezérei közül esetleg még Kossuth Ferenc és gróf Apponyi Albert is felszólal.

A horvát kérdés mellé legújabbán föltölt a fiumei kérdés is. A tengerparti város jelenlegi vezetése már hónapok óta ujat huz a magyar kormánnyal s renitenciáját ma azzal tetézte, hogy az új kormányzó elismerését megtagadta, noha Wickenburg majd három évtizede fiumei polgár és hosszú időn át, mint kormányzóhelyettes szerzett magának érdemeket a kikötő-város fejlesztése körül. A lázadó reprezentancia, úgy látszik, a megkötyagosodott horvát száborról vesz példát, de bízhatólag a kormánynak lesz elég ereje arra, hogy ránczba szedje úgy az egyiket, mint a másikat s az Adria partján, meg a Drávánál egyaránt érvényt fog szerezni a magyar állam tekintélyének, a korona szuverenitásának. Végtelenül elszomorító volna, ha a magyar nemzet presztízsén és szupremáciáján ilyen fiók-forradalmak csorbát üthetnének.

Az új kultuszállamtitkár.

Ma félhivatalosan is közlik, hogy a király dr. Balogh Jenő udvari tanácsos egyetemi tanárt a vallás- és közoktatásügyi miniszterium államtitkárává kinevezte. Az erre vonatkozó

Berkmanék Lázába bejutni tereptanulmányozásra. Tudod: halott van a házban. Fényes temetésre készülnek. A temetkezési vállalat diszorséget rendelt ki a ravatalhoz. De kevés az emberük. Van egy régi pajtásunk a vállalatnál. Az megcsinálja, hogy mi ketten gyászruhát kapunk és diszorségen állunk majd a ravatalnál egész éjszaka. Szükségem van hát rád. Ketten majd csak megyünk valamire. Ha sikerül, veled vándorolok ki Amerikába.

A halottas ház bejárója teljesen be volt burkolva posztóval. A temetkezési vállalat emberei elkészítették a ravatalt. A hosszú gyertyákat meggyújtották és azok komoran égtek a feketeségben. Künn a kapu előtt diszervegyruhában a temetkezési vállalat egy hosszú szakállu embere állt ezüst gombos bottal a kezében.

Csakhamar megérkezett a diszorség. Mindegyik ezüst gyertyatartót vitt. Köztük volt Bandi és az öreg Bodágh, akiknek egész más járt az eszökben, mint komolyan venni a halott-virrasztást.

Fölmentek egyforma lépésekkel az első emeletre, ahol a halottas szoba volt. Sok ember járt ki s be a szobába. S mindegyik virágot tett le a koporsóra.

Az öreg Bodágh maga sem tudta, miért dobog a szíve oly hevesen, amikor a lépcsőkön fölment. Ennél veszedelmesebb vállalkozások előtt is állt már és kemény szíve mégsem remegett meg.

királyi kézirat a hivatalos lap holt napi számában fog megjelenni.

A bankjavaslat betérjesztése.

Bécsből jelentik, hogy a bankjavaslatot az osztrák kormány holnap terjeszti elő a képviselőházban, amely haladéktalanul tárgyalás alá veszi.

Miután a magyar és osztrák parlamentekben a két kormány megállapodása szerint a bankjavaslatot egyidejűleg kell betérjeszteni, a magyar képviselőházban is tehát holnap terjeszti elő Tildés László pénzügyminiszter a bankjavaslatot.

Bécsből jelentik: Az Osztrák-Magyar Bank privilégiumának meghosszabbítására vonatkozó javaslatot holnap terjeszti expositio keretében a pénzügyminiszter a képviselőház elé.

A renitens Fiume.

Fiume új kormányzója, gróf Wickenburg István, az eddigi kormányzó-helyettes kinevezése és eskütétele után nyomban kijelentette, hogy a városi reprezentancia mostani többségével, az autonom párttal, amelynek a vezére Zanella Richard volt képviselő, nem hajlandó együttműködni, s nem is fog megjelenni a közgyűlés színe előtt. Ezt a fenyegetését ma, amikor a reprezentancia a „beiktatás” céljából ülést tartott, be is váltotta. A kormányzó, aki tüntetőleg elment az ülés ideje alatt a városi templomba ünnepies Te Deumot hallgatni s harmincegy küldöttség tisztelgését is fogadta, eljárását így okolta meg:

— Nem installáltatom magamat, mert ezt semmiféle törvény nem írja elő. Udvariassági aktus csupán és semmi okom nincsen, hogy a történetek után a reprezentancia mostani tagjaival szemben udvarias legyek. Ezt megmondtam tegnap a képviselőtestület helyettes elnökének. Egyébként az én véleményem az, hogy az installáció szó itt nincs helyén és a főispánok beiktatásával párhuzamot vonni helytelen. A főispánok tartoznak esküt tenni a törvényhatóság előtt, enélkül nem gyakorolhatják jogukat. A kormányzó esküje egészen más. A kormányzó a miniszterelnöknek esküszik és én a kötelességem a mult héten eleget tettem. Semmi okom sincs, hogy a reprezentancia többségének magatartása után bemutatkozzam. Bemutatkozásra csakis oly kormányzóknak volt szüksége, akik idegenek voltak Fiumében. Már pedig én 28 éve élek itt, sokkal jobban ismerem Fiumét, mint

De amikor belépett, azonnal tisztában volt vele. Pillantást vetett a ravatalra. Erzékoporsóban ott fektült fehér ruhában, virágözönben egy márványarcú nő lecsukott szemekkel. Kezében kereszt. Aranyos haja a fejdísz alól kiömlött.

Abban a pillanatban éles és átható kiáltás hangozott el. Mindenki megriadva nézett a temetkezési vállalat emberére, az öreg Bodághra, aki elejtette a nehéz gyertyatartót és örült módon rohant a ravatal felé. Megrázta a ravatalt, mintha a téboly bestiái törték ki volna belőle. Azután felkapaszkodott a ravatalra. Átölelte a halottat és rázni kezdte, mialatt összefüggéstelen kiáltások ropptentek ki torkából.

A vállalat emberi erőszakkal rángatták el a halottól az örült halottvirrasztót. De abban a pillanatban lövés dördült el. A virrasztó holtan bukott a fekete posztóval borított padlóra. Vére ráfreccsent a halott nő ravatalára.

— Megörült, — mondogatták a többiek, mialatt a holt férfit sebtiben eltávolították a szobából.

De Bandi tisztában volt vele, hogy mily látomány tárult az öreg Bodágh elé, mikor a halottas szobába lépett. Csöndesen letette a gyertyatartót a földre. Azután kiosont a szobából; vissza, oda, ahová a mostoha végzet kirendelte: a büntanyára.

kellene. A státus alapján minden fiemei tisztviselő fiemei honossá válik. A reprezentancának van egy állítólagos többsége, amelynek viselkedése hónapok óta oly ellenséges és vizályt kereső, hogy nem jelenek meg előtte. Két hónap előtt, az alelnök-választáskor beszédet mondottam a reprezentancában és hangsúlyoztam a kormányzat békés szándékait. Akkor Zanella folytonos közbeszólásokkal zavart, terrorizált, úgy hogy a polgármester több ízben kénytelen volt rendentartani. Ezek az előzmények, amelyek megérlelték bennem a gondolatot, hogy a mai reprezentanciával békés munkára nincs remény. Ha más megoldást nem találok, — és erre igazán nincs kilátás — kénytelen leszek a reprezentanciát felosztatni. Nézetem szerint a reprezentancia különben sem képviseli a polgárok nézetét, ezért a polgármester-választást nem is rendelem el. Ez a jövő feladata.

A reprezentancia délben tartotta meg rendkívüli ülését. Az ülésen az 52 tag közül 37-en jelentek meg. Napirenden volt az új kormányzó installálásának kérdése. Zanella Richard indítványára a reprezentancia elhatározta, hogy gróf Wickenburg István kormányzónak az installálása kérdése körül való állásfoglalása, illetőleg, hogy a kormányzó az installálást szükségesnek nem tartja, a kormányhoz tiltakozó iratot küld és a parlamenthez is felír. Elhatározták továbbá, hogy a passzív rezisztenciát szervezni fogják. Az elnök a hozott határozatokat enuncziálván, kijelentette, hogy a testületi határozat pontos teljesítéséről gondoskodni fog.

A képviselőtestület határozata, amelyvel megtagadta a kormányzó elismerését, óriási izgalmat keltett. Fieme jelenlegi többsége vélt mond a király kinevezési jogának, felségjogot bírál fölül, aminok súlyosabb konzekvenciái nyilvánvalóan nem is maradnak el. A reprezentancia ezek után máris felosztatott-nak tekinthető. A népszerű kormányzó erre a lépésre elkészült s kétségtelen, hogy a választáson leveri a népszerűtlenné vált izgága autonom-pártot s könnyedséggel fog magának többséget szerezni.

A horvát válság.

A horvát képviselők klubja ma este félhat órákor dr. Mazsuranics Bogoszláv alelnök elnöklésével értekezletet tartott. Elsősorban a képviselőház mai ülésében a horvát nyelv használatára vonatkozólag elhangzott beszédek tárgyalta az értekezlet és hosszabb eszmecsere után abban állapodott meg, hogy alkalmas időben a horvát képviselők a kérdésben színtén ki fogják fejteni álláspontjukat. — Az értekezlet aztán foglalkozott az országgyűlés működésével és kimondotta, hogy a horvát képviselők az események fejlődése szerint fognak a felmerülő kérdésekkel szemben állást foglalni.

Tudvalevő, hogy gróf Pejacevics Tivadar, volt bán, a horvát képviselők klubjának elnökségéről az ősz elején lemondott. Az értekezlet az állást ma töltötte be és közfelkiáltással dr. Nikolics-Podrin-szky Vladimír volt belügyi osztályfőnök választotta meg a klub elnökévé, aki meghatottan köszönte meg az egyhangulag megnyilvánult bizalmat.

Később feszelen eszmecsere indult meg aziránt, hogy az egyes reszortminiszterekhez nem kellene-e interpellációkat intézni. Majd sok szó esett a horvát nyelv használatára vonatkozólag a képviselőházban ma elhangzott nyilatkozatokról. Teljes elismeréssel honorálták azt az előzékenységet, amelyet egy a képviselőház elnöke, mint a miniszterelnök tanusítottak, amikor a horvátoknak törvényben biztosított jogát tiszteletben tartandónak mondták.

Ma este Bogdanovics Luczian patriarka látogatta meg a horvát képviselőket, akik szívesen fogadták a patriarkát, a horvát országgyűlésnek méltóságánál fogva virilis tagját.

Zágrábból jelentik, hogy a bának királyi biztossá való kinevezésének híréll illetékes helyen a leghatározottabban megczáfolják. A koalíciós párti lapok ma csak a Budapestre érkezett hírek regisztrálására szorítkoznak és általában ama véleményüket fejezik ki, hogy a horvát-szerb koalíciós és a

lán közt a legközelebbi időben újabb tárgyalások állig várhatók.

A titkos husegyezmény.

A „N. Fr. Presse“ ma hosszabb cikkben foglalkozik az Ausztria és Magyarország között létrejött titkos husegyezményről és konstatálja, hogy Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszternek tegnap és tegnapelőtt a képviselőház közgazdasági és pénzügyi bizottságában tett kijelentései Weisskirchner osztrák kereskedelemügyi miniszternek kijelentéseivel homlokegyenest ellenkeznek. Mindenesetre létezik az osztrák és a magyar kormányok között a husbehozatal kérdésében egy megállapodás, amelyről eddig nem tudtak semmit, amelyet nem publikáltak, amelyet tehát titkosnak kell jelezni. A két kereskedelemügyi miniszter nyilatkozatai közötti ellentét oktatás. Hieronymi miniszter ismételtén beszélt titkos egyezményről, bevallja ennek megkötését és létezését és végül azon prakszis ellen fordul, hogy titkos egyezmények által megkötik az országok között, anélkül, hogy a parlamentnek jóváhagyását kérik, s hozzáfűzi, hogy ilyen egyezmények megintatják a közjogot. Így Magyarországon nem a legszélsőbb ellenzőknek képviselője nyilatkozik, hanem a kereskedelemügyi minisztérium vezetője. Sokkal jobban ismerik Hieronymi miniszter személyét, senhogy ne tudnák, hogy ő reszortjának még a legesekélyebb ügyeit is pontosan ismeri. 74 éves kora daczára a minisztérium ügyeit a legapróbb részletekig ismeri és egészen pontosan tud különbséget tenni aközött, vajjon aktái között egy titkos egyezmény van-e, vagy pedig egy nem kötelező jegyzőkönyv azon instrukcióról, amelyet a kiküldendő szakreferenseknek meg kellett volna adni. Hieronymi technikai előképzettsége mellett kitűnő ismerője a magyar közjognak és ha arról beszél, hogy az ilyen titkos egyezmények, amelyeket nem terjesztenek a parlament elé, az alkotmányt veszélyeztetik, megrendítik, akkor nagyon jól tudja, hogy miért használ ilyen erős és komoly szavakat. Tényleg úgy áll a dolog, hogy a parlamentnek annak idején előterjesztették a kiegyezési törvényjavaslatot, a titkos egyezményt azonban egyik kormány sem közölte. Az osztrák parlament számára tehát hiányzott egy lényeges momentum, amelyből megítélhetők volna a kiegyezést: azoknak a kompenzációknak az ismerete, amelyeket Magyarországnak nyújtottak. A magyar kereskedelemügyi miniszter beszédéből megtudjuk, hogy az osztrák kormány a magyar kormánytól azt kérte, hogy engedje meg egy hajórakomány argentinai husnak a behozatalát. Egy újabb kérelemre a magyar kormány még nem felelt és hír szerint protestálni is akar ellene.

David osztrák szociáldemokrata képviselő a Magyarországgal létesített titkos egyezmény tárgyában, mint Bécsből jelentik, interpellálni fog. Az interpellációban Hieronymi kereskedelemügyi miniszter beszédje alapján felszólítja a kormányt, hogy a titkos egyezményt terjesztesse elő s a képviselőház állapítsa meg, hogy a husbehozatal kérdésében az osztrák kormányuk nincs szüksége a magyar kormány hozzájárulására.

Uj főispánok.

A király Kürthy Lajost, Bars-, Komárom-, és Zólyom vármegyék, valamint Komárom szabad királyi város főispánját Bars- és Zólyom vármegye főispáni állásában való meghagyása mellett Komárom vármegye és Komárom szabad királyi város főispáni állásától saját kérelmére felmentette, Kürthy István országgyűlési képviselőt pedig Komárom vármegye és Komárom szabad királyi város főispánjává kinevezte.

Mint megtört már, a kormány Erösdý Sándor lemondott főispán helyére, Maros-Tordamegye és Marosvásrhely élére gróf Haller János udvarhelyi főispánt szemelte ki. Gróf Haller ma reggel Budapestre érkezett és a képviselőházban hosszasan tanácskozott gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterrel. A gróf precízizozta azokat az elveket, amelyek mellett vállalja a két törvényhatóság vezetését. A kinevezés a napokban történik meg.

Hat időközi választás.

A legközelebb hat kerületben lesz új választás.

A nyitrai mandátumról le fog mondani Thuróczy Vilmos, mihelyst ezámazéki elnöké váló kinevezése a hivatalos lapban megjelenik. Az új választás már januárban lesz, amikor már Hazai Samu honvédelmi miniszter választói jogosultsággal fog bírni s így a kerületben fölléphet. A miniszter megválasztása alkalmasint egyhangú lesz.

Zsolnán december 12-én lesz a választás. A munkapárt jelöltje dr. Hencz Károly a kerület volt képviselője. Kálmán Gusztáv államtitkár szombaton, a hó 3-án Zsolnára utazik, hogy választóitól bucsut vegyen. Vasárnap délelőtt 11 órakor nagygyűlés lesz, amelyen az államtitkár beszédet fog mondani. Zsolnára a nemzeti munkapártnak több tagja is el fogja kísérni Kálmánt. Ugyancsak e napon tartja meg programnyilatkozatát Hencz is. A kerületben nagy ünneppéggel készülnek fogadni a fővárosi vendégeket.

Esztergomban, Kálmán államtitkár másik kerületében sem a Kossuth-párt, sem a munkapárt még nem állapodott meg jelöltje tekintetében.

A bodajki kerületben, amelynek mandátumáról gróf Batthyány Lajos lemondott, december hatodikán lesz az új választás. Itt gróf Zichy Aladár, a volt miniszter lép föl néppárti programmal. Zichy megválasztása alighanem egyhangú lesz.

Gróf Bethlen Sándor halálával megüresedett a marosújvári (Alsófehérmegye) kerület mandátuma. Itt föl fog lépni az új kultuszminiszteri államtitkár: dr. Balogh Jenő.

Végül megüresedett az udvardi kerület is, amelynek képviselőjét, Kürthy Istvánt kinevezik Komárommegye főispánjának. Itt valószínűleg Szemere Miklós kandidál, pártönkivüli 67-es programmal.

Budapest, november 30.

A szerb kereskedelmi szerződés. A képviselőház mai ülésében Rosenberg Gyula előadó betérjesztette a közgazdasági bizottság jelentését a szerb kereskedelmi szerződés beczikkelyezésére vonatkozó törvényjavaslat dolgában. A jelentés, amelynek anyagát a bizottsági tárgyalás alkalmával már részletesen ismertettük, megemlíti azt is, hogy a bizottság tárgyalása során kérdés intézített a kormányhoz, hogy minő álláspontot foglal el a különféle oldalról szorgalmazott argentinai husbehozatal tárgyában. A kormány ama nyilatkozatát, hogy a fennforgott különleges helyzetre való tekintettel beleegyezett abba, hogy Argentinából Bécsbe összesen kétezer tonna hus be legyen hozható, anélkül, hogy ez engedély a jövőre és további behozatalra nézve bármiféle irányban precedensül szolgálhasson, és hogy emel továbbmenő behozatalhoz hozzá nem járult és engedélyt nem adott, a bizottság megnyugvással vette tudomásul.

Sátoraljaújhelyiek a kormányról. Sátoraljaújhely város nagyobb küldöttsége tiszteltet ma délben Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnökél. A küldöttségben többek között részt vett Kazy József államtitkár, a város képviselője, Mecner Gyula főispán, ifjabb Molnár Viktor képviselő, Reichard Samu polgármester, dr. Bessenyei Zsolt főszolgabíró. A küldöttség nevében Reichard Samu polgármester arra kérte a miniszterelnököt, hasson oda, hogy az Osztrák-Magyar Bank felállítandó új fiókjainak egyikét Sátoraljaújhelyen helyezték el. Héderváry gróf válaszában kijelentette, hogy szívesen támogatja a kért, mivel egész Zemplénmegye közgazdasági érdekéről van szó. A küldöttség ezután Lukács László pénzügyminiszter elé terjesztette kérését, aki válaszában megemlíttette, hogy az ország városai között igen élénk mozgalom indult meg a bankfiókok elhelyezése dolgában s az ő feladata az, hogy objektív alapon, a bank vezetőségével egyetértően döntsön e kérdésben. Amennyiben arra a meggyőződésre jut, hogy Sátoraljaújhelyen a bankfiók felállítása indokolt, annak érdekében el fog járni. A miniszter ezután hosszasan beszélt Zemplénmegye közgazdasági viszonyai felől. A küldöttség ezután Elischer Viktor-nál, az Osztrák-Magyar Bank központi főfelügyelőjénél jelent meg, aki kijelentette, hogy a Kassai bankfiók tehermentesítése már rég megfontolás tárgya s az új fiók létesítésénél Sátoraljaújhely első sorban jó tekintetbe.

Föltámadt a horvát kérdés.

— Akezió a magyar nyelvért. —

A képviselőház ülése.

Budapest, november 30.

Az indenmitási vita vége felé közeledik, sőt ma már majdnem hirtelen be is fejeződött volna, ha véletlenül közbe nem ékelődik egy kis házszabály-vita. Az első szónok, még pedig szüzsónok *Herzeg* Sándor volt, aki nagyon ügyesen és színesen fejtette ki a kisgazdapárt kívánalmait. Ezután *Popovics* Sándor teljesen hibátlan magyarsággal mondotta el a horvátok deklarációját, amelyvel a vasuti pragmatika s egyéb sérelmeik orvoslását követelik. *Maczky* Emil és *Csermák* Ernő igen sekélyes, nivótlan, de szerencsére rövid beszéddel okolták meg állásfoglalásukat. Sajnálatos dolog, hogy az ellenzék tagjai a sajtó becsémrlését is jónak látják s ezzel a szabad véleménynyilvánítást próbálják korlátozni. Ez nem helyes taktika.

Délben került sor *Hinkovics* Henrikre, aki egy félóráig gajdolt horvátul. Ez alkalmat adott arra, hogy *Ugron* Gábor tiltakozzék a magyar képviselőház e megcsufolása ellen. Gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök és *Berzeviczy* Albert házelnök is azon a nézetben voltak, hogy a régi gyakorlat állítandó vissza, amikor a szábor küldöttei csak kiegészítőül használták a horvát nyelvet. A miniszterelnök egyébként azt ajánlotta, miután a horvátok részéről provokatív lépés még nem történt, egyelőre térjenek napirendre a kérdés fölött. *Barta* Ödön és *Polónyi* Géza belenyugodtak abba, hogy most még ne tegyenek intézkedést, de *Polónyi* eleve is följárította segítségét a többségnek, ha a magyar nyelv jogait meg kell védelmezni — az esetleges horvát támadás ellen. Ime, idáig jutottunk, hogy a magyar képviselőházban védelmezni kell a magyar nyelvet. Szomorú jelenség!

Részletes tudósításunk a következő:

Utólagos rendreutásítás.

Berzeviczy Albert elnök az ülést egynegyed tízenegy órakor megnyitja.

A múlt ülés jegyzőkönyvét észrevétel nélkül bítelesítik.

Több kérvény bemutatása után *Fekete* Márton az I. bíráló-bizottság nevében jelenti, hogy *Varga* Gábor rumi képviselő mandátumát végleg igazolták.

Elnök: Napirend előtt kénytelen egy tegnapi incidensre visszatérni. *Molnár* János beszéde alatt *Szencsényi* György ezt a kifejezést használta: „disznóság”. Ezért őt utólag rendreutásítja.

Indemnitás.

Következik az indenmitás tárgyalása.

Herzeg Sándor: Az indenmitást bizalmi kérdésnek tekinti s ezért a függetlenségi és 48-as kisgazdapárt nevében az indenmitást nem szavazza meg. A kormány akkora megterhelhetőségét tervezte az országnak és pedig minden ellenszolgáltatás nélkül, hogy a bizalmatlanság a legteljesebb mértékben indokolt. (Helyeslés a baloldalon.) Részletesen bírálja a kormány működését, amelyből nem merithetnek a bizalomra alapot. A javaslatot nem fogadja el.

Maczky Emil elsőben a kormány sajtójának magatartását bírálja, amely az ellenzékét mindig obstrukcióval vádolja. A kormány iránt bizalommal nem viseltetik. Az indenmitás tisztán bizalmi kérdés, azért azt meg nem szavazza. A kormány már megalakulásakor a lemondás útjára lépett. Ideig-óráig való békét így el lehet érni, de ez a béke csak sírbéke. Bírálja a közigazgatási állapotunkat. A tüzrendészet terén türethetlenség a viszonyok. A cigánykérdésé szűgyene a magyar közigazgatásnak. Bizalmatlanságának egyik fő oka az, hogy a kormány az általános, egyenlő és titkos választójogot megígérté a nemzetnek s most el akarja odázni. Olyan fontos kérdések megoldása áll előttünk, hogy arra csakis a népparlamentet tartja hivatottnak. Nem fogadja el a javaslatot. (Zajos helyeslés a baloldalon.)

Popovics Sándor a horvátok nevében magya-

beszél. Kijelenti, hogy a miniszterelnöknek legutóbb a horvát vasuti pragmatikáról mondott szavai nem elégitik ki a horvátokat. A miniszterelnök nem nyilatkozott világosan az 1868-iki XXX. t.-cz. sérelmeiről s a horvátokkal fennálló konfliktusok egyikéről sem. A horvát autonómiát is sérti a miniszterelnök álláspontja, a bán közjogi helyzete nincs tisztázva, ezért a horvátok nem fogadják el az indenmitást. (Zsivó! Takoje! kiáltások a horvátoknál.)

Csermák Ernő közjogi szempontból részletesen bírálja a kormány megalakulását, amely nem felel meg a törvény rendelkezéseinek. A kormány eddigi működése után nemcsak belügyi szempontból, de a függetlenségi és 48-as párt politikai elveinek összes szempontjából meg kell tagadnia az indenmitás megszavazását. A kormány eddigi politikáját bírálja s arra a következtetésre jut, hogy ez a politika a nemzet erejének gyengítésére visz. Ilyen kormány nem adhat eszközöket az ország kormányzására, ezt nem fogadja el a javaslatot. (Helyeslés a baloldalon.)

Elnök az ülést tíz percre felfüggeszti.

Szünet után.

Elnök az ülést újból megnyitja.

Hinkovics Henrik mondott ezután mintegy háromnegyedórás beszédet horvát nyelven.

Vita a horvát nyelvről.

Ugron Gábor e horvát felszólalás után a házszabályokhoz kért szót. A házszabályok világosan rendelkeznek, hogy az elnöknek ellenőriznie kell, vajjon a szónok eltér-e a tárgytól vagy sem? Mint-hogy az elnök horvátul nem ért, tehát nem tudhatta, hogy a szónok mit beszélt és hogy a tárgyhöz tartotta-e magát? Ez az állapot, hogy itt az országgyűlésen horvát beszédet mondjanak el, visszaélésből keletkezett.

Popovics Sándor: Régebben ön is elismerte, hogy jogunk van hozzá! (Zaj.)

Ugron Gábor: Az 1868-XXX. tcz. 59. §-a úgy rendelkezik, hogy a horvát képviselők a magyar képviselőház termében saját nyelvüket is használhatják. Ez úgy magyarázandó, hogy aki nem tudja magát magyarul szabatosan kifejezni, kisegítő nyelvképpen a horvát nyelvet is használhatja. (Igaz! Ugy van! a balközép.) Azt az előzékenységet, amelyet a múlt országgyűlés többsége a horvátokkal szemben tanúsított azzal, hogy horvátul beszélhessenek, visszaélésre használtak föl. (Igaz! Ugy van! a balközép.) Hétszámra beszéltek horvátul, nem azért, hogy a munkát megakasszák. De mást is tettek. Szerbül is beszéltek és mikor rajtakapták őket, megint horvátul kezdtek beszélni.

Popovics Sándor: Mintha az nem volna mindegy!

Elnök figyelmezteti *Popovics*ot, hogy ne szöjjön közbe!

Ugron Gábor: Ha a horvátok lojálisan akarának eljárni, arra kellene törekedniök, hogy vélt sérelmeiket úgy mondják el, hogy mi is megértjük. (Igaz! Ugy van!)

Pop-Csicsó István: Ugy járnának, mint mi! (Zaj.)

Felkiáltások a baloldalon: Csicsó! Csicsó! (Derűtség.)

Ugron Gábor: Maga is beismeri, hogy nagy hibát követett el, amikor megryugodott abban, hogy a 40 éves gyakorlatot a múlt országgyűlés többsége megváltoztassa. Nem lehet eltűrni, hogy mikor a Házban elhangzott horvát beszédekkel a magyar nemzetet akarják befekötíteni, a törvény egy-ségének veszélyeztetésére törek, ez az állapot továbbra is így maradjon. (Igaz! Ugy van!) Nem az a céljuk az idegen nyelv használatával, hogy bennünket meggyőzzenek, hanem, hogy odahaza népszerűséget hajhásznak, s a törvények részeit gonoszul kihasználják. (Igaz! Ugy van!) Politikai iskolát alkottak meg, hogy a törvényhozás tulajdoni-részt megválmazzák. A magyar nemzet nem olyan, hogy lábbal tiporja az egyszer megkötött egyezséget.

Pop-Csicsó István: A nemzetiségi törvényt lábbal tiporták!

Felkiáltások a baloldalon: Csicsó! Csicsó! *Fráter* Loránt: Menjen oda, ahol azt hiszi, hogy nem így tesznek!

Ugron Gábor: Az 1885-iki törvény világosan kimondja, hogy a főrendiháznak csak olyanok lehetnek a tagjai, akik tudnak magyarul. Aki nem tud magyarul, az nem lehet a magyar törvényhozás tagja, mert ez a törvényben ki van mondva. (Igaz! Ugy van!) Kéri az elnököt s a kormány képviselőit, hassanak oda, hogy a régi gyakorlat visszaállítsák. Mi előzékenyek vagyunk a horvátokkal szemben, legyenek ők is előzékenyek, nehogy szigoruan kelljen alkalmaznunk a törvényt, hogy aki nem tud magyarul, nem lehet a magyar törvényhozás tagja. (Helyeslés.)

Khuen válasza.

Gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök: Kétségtelen tény, hogy a törvény betűje szerint a horvát képviselőknek joguk van horvátul beszélni.

Gróf *Batthyány* Pál: Is, is, is! (Derűtség.)

Gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök: Teljesen osztja *Ugron* Gábor abbéli fölfogását, hogy a törvényhozás tagjai azért ültek össze, hogy megértsék egymást s azt hiszi, hogy Horvátországnak érdekében van, hogy a horvát képviselők fölszólalását a magyar képviselők is megértsék. (Helyeslés.) Ugy tudja, hogy a magyar törvényhozás mindig szívesen hallgatta meg igaz panaszokat s igyekezett nekik eleget tenni. Másrészt ebben a pillanatban azt tartja, hogy *Ugron* felszólalása korai. Visszaélésről még nem lehet szó, hiszen eddig egyetlen képviselő használta a horvát nyelvet.

Szluha Pál: Majd jön a többi!

Gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök: Korai volna tehát most bármiféle intézkedésre gondolni. Legjobb lesz, ha e kérdés fölött most napirendre térünk. Egy tévedést akar csak helyreigazítani, hogy tudniillik a horvát és a szerb nyelv két nyelv. Ez teljesen egy és ugyanaz a nyelv. Megjegyzni még, hogy a horvát szónok politikai beszédet mondott, de nem lépte túl a vita keretét, a tárgytól nem tért el.

Barta Ödön: Azt mi is szeretnők megállapítani.

Polónyi Géza: Ez az elnök dolga.

Förster Aurél: *Khuen* ötödik hivatalt vállalt.

Elnök konstatálja, hogy mulasztás az ő részéről nem történt. Az 1868-iki törvényt mindig úgy értelmezték, hogy a horvát képviselőknek horvátul is szabad beszélniök s tényleg mondtak is koronként, igaz, hogy ritkán, horvát beszédet. Vissza-élést látni abban nem lehet, hogy ma egy horvát képviselő horvátul beszélt. Oszítja azt a nézetét, hogy az egyetértés, a békesség és összhang szempontjából semmi sem kívánatosabb, mint hogy visszaállítsák a régi gyakorlatot.

Barta és Polónyi.

Barta Ödön szintén a házszabályokhoz szölt, a horvát képviselők — ugymond — azzal, hogy horvátul beszélnek a Házban, ki vannak vonva az elnök diszkreczionális joga alól, már pedig ilyen privilégiumot megtűrni nem lehet, mert ezzel a képviselők egyenjogúságán súlyos sérelem esik. *Justh* Gyula, a múlt országgyűlés elnöke, a többség beleegyezésével megengedte a horvátoknak, hogy horvátul beszélhessenek. Ez az akkori hangulatból folyt és bizonyára távol állott tőle, hogy a magyar egység megbontására irányuló törekvést mozdítsa elő. A ratio legis egyenesen kizárja, hogy a magyar államegység elhomályosítására nyujtsunk alkalmat. Az akkori idők követelménye szerint konzesszió volt a horvátoknak, hogy a törvénybe az illető rendelkezés belekerült, nem pedig privilégium. (Igaz! Ugy van!)

Förster Aurél: Tanuljanak magyarul, eleget fizetünk érte!

Barta Ödön: A magyar állam segítőkészt is kinyujtja, hogy a horvátok magyar megtanulhassanak, hisz az egyetemen stendiumok vannak erre a célra, de nem veszik igénybe. (Igaz! Ugy van!)

Elnök figyelmezteti *Surmint*, hogy ne szöjjön közbe, különösen olyan nyelven, amelyet a Ház tagjai nem értenek.

Barta Ödön Deák *Ferenc* 1868. november 24-én elmondott beszéliből bizonyítja, hogy a törvényt nem lehet úgy értelmezni, hogy horvátul beszélhessenek a Házban. Kéri az elnököt, hogy a házszabályok alkalmazásánál erre legyen tekintettel. (Helyeslés.)

Polónyi Géza: Ránutat arra, hogy mindig az intenziót kell figyelembe venni. Az elnök diszkreczionális jogának legnemesebb alapja, hogy a Házban olyan nyilatkozatok ne történhessenek, amelyek a magyar állam egységét fenyegetik. Horvátországban pedig most olyan áramlatokkal állunk szemben, amelyekre nagy figyelemmel kell lennünk. A horvát bán egy rendelkezésre hivatkozik, hogy a horvát képviselők mentelmi jogának felfüggesztését csakis a horvát országgyűléstől lehet kérni. A tendencia világos, hogy Horvátországban mindenképpen a magyar államegység megbontásán munkálnak. Alkalmos proppozitót kér, hogy módunk legyen nyomán megtorolni, ha a magyar állam fundamentuma ellen intéznek támadást. Egyelőre nyugodjunk meg a napirendre térésben, de legyünk éberek. (Helyeslés.)

Elnök *Polónyi*nak a mentelmi jogra vonatkozó szavaira reflektál. A magyar törvényhozás tagjainak mentelmi jogát kizárólag a magyar képviselőház gyakorolja, semmiféle kívülről jövő intézkedés a magyar képviselőháznak ezt a jogát nem csorbíthatja. (Helyeslés.)

Rosenberg Gyula, a közigazgatási bizottság elnöke a betérjeszté a bizottságnak a Szerbiával kötött vámszerződésre vonatkozó jelentését.

Elnök: Kívánja a Ház az interpellációkat meghallgatni?

Felkiáltások: Nem! Nem!

Az interpellációkat a következő interpellációs napra halasztották.

Az ülése két órakor végződött.

A belügyi tárcza.

— A pénzügyi bizottság ülése. —

Budapest, november 30.

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délután 6 órakor gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök részvételével és *Láng* Lajos elnöklété mellett ülést tartott, amelyen a belügyminisztérium részéről *Jakabffy* Imre államtitkár és *Payr* Béla számvetési igazgató jelentek meg, mint szakreferensek.

A pénzügyi bizottság ezen az ülésen kezdte meg az 1911-iki költségvetés tárgyalását és pedig a belügyi tárczával.

Beöthy László előadó ismereti a belügyi költségvetést s azt általánosságban való elfogadására ajánlja.

Dösy Zoltán: A miniszterelnök kormányralapése idejében kilátásba helyezte a közszolgálat adminisztráció rendezését, aminek keresztülvitelét égetően szükségesnek látja s kéri, hogy erre nézve a miniszterelnök tájékoztassa a bizottságot. A státuszrendezés időpontjára nézve is felvilágosítást kér a kormányelnöktől. Mivel a javaslatban a megelőző kormány által lefektetett alapelveken való haladást látja, a költségvetést általánosságban elfogadja.

Báró Léva Lajos foglalkozik a kivándorlás kérdésével. Az 1909. 2. t. z. a kivándorlást lehetetlen feltételekhez kötötte és ez okozza azon óriási emelkedést, amit a törvény megkerülésével kiszökök egyének száma mutat. Hibásnak tartja, hogy a kegyerkoreset céljából kivándorlóktól bizonyos fennforgása esetén óvadékok követel a törvény. Ezen és a törvény még más tulszigoru intézkedéseinek reparációját kívánatosnak tartja. A határrendőrségnek az elsőfoku közegészségügyi hatósági hatáskörrel való felruházása okvetlen szükséges. Hosszasan vázolja az Amerikában létesítendő magyar bank nagy közgazdasági és politikai jelentőségét. A közgazdasági reformjára nézve kijelenti, hogy a miniszterelnök ama nyilatkozatát, amelyet a vármegyei tisztviselők küldöttsége előtt tett, teljesen elégitőnek tartja. Megnyitandónak tartja a központi miniszteri hivatali állásokat a vármegyei kiváló tisztviselők részére.

Szebeny Antal sürgeti az 1872-iki és a főváros szerveztére vonatkozó törvény reformját. Helyesnek vélné, ha a hidak építésénél amaz elvet követnék, hogy felépíttessék mindazok a hidak, amelyek bevétele a befektetett tőke kamatait meghozzák és ne várják be, hogy a hidjövdelem az egész befektetési összeget törleszse. Sürgeti a kórházi rendezését. A város rendezése céljára kéri a kormány támogatását. Sürgős szükségét látja a Tabán rendezésének. A javaslatot általánosságban elfogadja.

Kossuth Ferencz kijelenti, hogy tekintettel ellenzéki álláspontjára, a javaslatot nem fogadja el és pedig nemcsak magát az appropriációt, de a költségvetést sem. A belügyi kormányának nemcsak belügyi, de más, talán még ennél is fontosabb feladatai vannak. A kormány különös figyelmébe ajánlja a gyermekvédelmet, mert szerinte a nagy gyermekhalandóság fő oka a ki nem elégitő egészségügyi szolgálat. Kivándorlás kérdésében utal arra, hogy mint miniszter igyekezett mindinkább megnehezíteni a kivándorlást. A kivándorlási ügyek ellen szükségesnek látja a legerélyesebb és főleg a gyors eljárást. Egráltalában a kivándorlás körébe tartozó összes fontos kérdéseket igen melegen ajánlja a kormány figyelmébe. A közgazdasági reformjára elé a legnagyobb bizalmatlansággal tekint mert fél, hogy az a vármegyei autonómiájának sérelmével lesz megoldva, holott ő ezt inkább fejlesztendőnek véli. Magyarország különleges helyzeténél fogva nagyon káros irányzatnak tartaná a központi kormányzati rendszer erősítését.

Gróf *Apponyi* Albert utal arra, hogy a kivándorlás kérdését kapcsolatba hozták népességünk szaporodási perzentuációjának esökkenésével. Igaz, azon örvendetes tény, hogy az országban a statisztika adatai szerint éppen a fajmagyar vidékek bírnak a legnagyobb szaporodási képességgel, ennek várható kedvező eredményét azonban igen rosszul befolyásolja egyrészt a kivándorlás, másrészt az az elégitő el nem ítelhető visszaélés, amit az „egyke“ néven szoktak nevezni. Megbotránkozását fejezi ki azon, hogy a közegészségügyi tanács egy nyilatkozatában védelmére kel e káros és mindenképpen elítélendő népszokásnak és okvetlenül szükségesnek tartja, hogy e nyilatkozat rossz hatásának ellensúlyozására a miniszterelnök a közegészségügyi tanács nyilatkozatát valamely formában dezavválja. A közgazdasági reformjára nézve kijelenti, hogy ha azalatt a praktikus irányu javítást, mint pl. a pragmatika létesítését gondolja a miniszterelnök, azt a legnagyobb örömmel fogadja.

De ha e reform alatt olyasvalami lappang, ami ezen nagyfontosságú kérdés megoldását nemzeti egységünk és függetlenségünk rovására tervezi, az ellen kénytelen a legerélyesebb, a legkiméletlenebb harezot bejelenteni. Nemzeti veszedelemnek tartja, hogy a pártpolitika megmérgezi az egész közgazdaságot. Mivel az ellenzéki álláspont kifejezésére nem egyedüli a költségvetés el vagy el nem fogadása, e tekintetben nem is kíván ezuttal nyilatkozni, azt azonban hangsúlyozza, hogy a kormányval szemben politikai bizalommal nem viseltetik.

Gróf *Batthyány* Tivadar csatlakozik *Apponyi* grófnak a közgazdasági reformjáról tett kijelentéséhez. Sürgeti a városi és vármegyei tisztviselők státuszrendezését. A virilizmus intézményét, a mi különleges viszonyaink folytán a vármegyékben egyelőre még meghagyható, a nagyobb városok, de főleg a fővárosban okvetlenül eltöröndőnek tartja. Foglalkozik a kivándorlás kérdésének helyes kezelésével és nagy súlyt helyez arra, hogy a kivándorlottak ott, ahova kivándorolnak, az állam részéről kellő védelemben és támogatásban részesüljenek, mert ez a legbiztosabb eszköz a visszavándorlás biztosítására. Mivel a kormány iránt politikai bizalommal nem viseltetik, a javaslatot általánosságban sem fogadja el.

A bizottság a belügyi költségvetés általánosságban való folytatolagos tárgyalását holnap délután hat órakor tartandó ülésére halasztotta.

Budapest, november 30.

A főrendiház bizottságaiból. A főrendiház pénzügyi, valamint közgazdasági és közlekedésügyi bizottsága szerdán délután 5 órakor *Pallavicini* Ede ögróf elnöklété alatt tartott ülésében tárgyalta a több helyi érdekű vasut engedélyezése, illetőleg engedélyokirataik egyesítésére vonatkozó s a képviselőház által legutóbb elintézett törvényjavaslatokat és miniszteri jelentéseket, melyeket *Gaál* Jenő bizottsági jegyző ismertetett. A kormány részéről *Hieronymy* Károly kereskedelemügyi miniszter és *Stetina* József államtitkár voltak jelen. A pécs-báttaszéki helyi érdekű vasut engedélyezéséről szóló törvényjavaslatnál gróf *Dégenfeld* Pál hibáztatta azt az utóbbi években immár szokássá fejlődött eljárást, hogy helyi érdekű vasutak építésére a törvényhozási felhatalmazás kieszközölése előtt adattak ki ideiglenes engedélyek. A szóban levő vasutvonal célszerűbben az állam által lett volna kiépítendő. *Hieronymy* Károly kereskedelemügyi miniszter a jövőre nem hajlandó ilyen előzetes engedélyeket adni s a szóban levő vasutat maga is inkább államköltségen tartotta volna kiépítendőnek. De az adott esetekben ugy ezen, mint más hasonlóan ideiglenesen engedélyezett vasutakra nézve nem térhetett ki az elődje által történt engedélyezések előterjesztésétől, amelyek megváltoztatása magánérdekek nagy sérelmével járt volna. *Pallavicini* Ede ögróf elnök megnyugvással fogadja a miniszter kijelentését és a maga részéről mentől kevesebb helyi érdekű vasutat óhajt. *Hieronymy* Károly kereskedelemügyi miniszter újabb felszólalásában megjegyzi, hogy a helyi érdekű vasutak engedélyezése magában véve helyes, ha a törvényben megállapított határok között marad. Utóbbi időkben az tette az államra nagyobb terheléssel jár, mint amennyit a bruttó bevételekből való 10%-os részesedés tett ki. A maga részéről nem hajlandó jövőre ilyen 50 százalékos önköltségen való átvételbe belemenni. A bizottság változatlanul elfogadta a törvényjavaslatokat.

Egy kis amerikai tévedés. Deaby, az Egyesült-Államok bécsi főkonzula azt táviratozta Washingtonba, hogy az osztrák kormány kálimonopóliumot akar behozni Ausztriában. Nyilvánvaló, hogy az amerikai főkonzul összecserélte Ausztriát Magyarországgal, mert Ausztriában ilyen monopóliumot tudvalevőleg nem terveznek, ellenben a magyar kormány nyújtott be e részben javaslatot a magyar törvényhozás elé.

Elutasított panasz. A képviselőház negyedik bíráló-bizottsága tegnap és ma tárgyalta a Sümegi Vilmos megválasztása ellen beadott panaszt és azt a vizsgálat mellőzésével visszautasította.

A VII. Ker. Függetlenségi Kör. A VII. Ker. Függetlenségi és 48-as Pártkör ma este társasvacsora keretében avatta fel az új helyiséget és egyszermind öt éves jubileumát ülte meg a kör alapításának. A vacsorát választmányi ülés előzte meg. Megjelentek a körben gróf *Batthyány* Tivadar, a kör elnöke, *Lányi* Mór, a kör társelnöke, dr. *Somogyi* Lajos, a kör ügyvezető elnöke, *Barabás* Béla, *Gedeon* Aladár, *Förster* Aurél, *Szebeny* Antal, *Ráth* Endre és *Nadányi* Gyula orsz. képviselők.

A vacsorán *Lányi* és *Batthyány* mondtak hatásos beszédeket, de ezenkívül még számos felköszöntő hangzott el.

A gazdasági bizottság ülése. A képviselőház gazdasági bizottsága ma délután ülést tartott, melyen *Desseffy* Arisztid elnöki tanácsos is részt vett. A bizottság több folyó ügyet intézett el. *Desseffy* elnöki tanácsos bejelentette, hogy a képviselőház új telefonfülkéi elkészültek és a kibővített liftet átadják a használatnak és ezzel az eddigi mizériák a képviselőházban megszűntek.

KÜLFÖLD.

Az angol választások.

— Harcz a felsőház ellen. —

Budapest, november 30.

Angliában parázs szenvedélyességgel folynak a választási küzdelmek. Az angol felsőház élete vagy halála függ attól, hogy melyik párt kerül ki a mérkőzésből győztesen. A nagy leszámolás napja tudvalevőleg pénteken lesz és egyelőre bajos volna megjósolni, hogy mi eredményreyl záródik az a kampány, melyben *Asquith* miniszterelnök szokatlan agilitással vezeti a radikális irányzat rohamát.

Mai hireink a következők:

A választások pénteken kezdődnek. A City liberális klubja elhatározta, hogy *Balfour* és sir *Frederic Rumburn* konzervatív jelölteknek nem állit ellenjelölteket.

Asquith miniszterelnök tegnap *Readingban* beszédet mondott, amelyben reflektált azon állításra, hogy a parlament feloszlatását *Redmond*, az ir párt vezére diktálta és nyomatékosan kijelentette, hogy *Redmond*nak nem volt több köze a feloszlatáshoz, mint a holdban lévő embernek. A kormány felbontása szerint eljött az ideje annak, amidőn az országot fel kellett szólítani, hogy a hosszúra nyúlt vitát, amely minden haladó szellemű törvényhozási működést elhomályosított és megakadályozott, véglegesen eldöntse.

Balfour tegnap este az *Albert-hallban* nagy embertömeg előtt elmondotta programbeszédét. A választógyűlést *Long* volt miniszter, aki éppen irországi utról érkezett vissza, azzal a kijelentéssel nyitotta meg, hogy az ir unionisták felkérték a következő üzenet tolmácsolására: Ünnepelesen kijelentjük, hogy a homerule Irországnak nem békét, hanem háborút fog hozni. Ha ir parlament létesítenek, akkor a déli unionisták az Ulster-tartomány lakóival együtt annak fenhatóságát nem fogják elismerni, intézkedéseivel nem fognak törődni és az általa megszavazott adókat nem fogják fizetni.

Ezután *Balfour* emelkedett szólásra és a következőket fejtette ki: Mindenki tudja, hogy az alkotmány terén erőszakolt reform az ir homerule és a szocialisták óhajain és szükségletein alapul. A törvényhozó testületek érdekei teljesen figyelmen kívül maradnak. *Balfour* ezután összehasonlította a kormányt és az ellenzéknek javaslatait az alkotmányreform dolgában és nyomatékosan védelmezte a népszavazást. Ha a liberálisok ennek költségeit kifogásolják, ez ellen felhozza, hogy e költségek csekélyebbek, mint az alsóház tagjainak napi díjai, melyeket a kormány be akar hozni. A küszöbön álló választások távolról sem forognak csupán a tarifareform körül. A tarifareformot aggodalom nélkül népszavazás alá lehet bocsátani. Felszólítja a kormányt, hogy a homerule kérdést is referendum alá bocsássa. *Balfour* e szavakkal végezte beszédét: Ne higgyetek a báboknak, akik a színpadon szerepeiket adják elő. Ne higgyetek az ir mutatványosnak, aki a drótokat rángatja. Ne higgyetek az amerikai fizetőmesternek, hanem bízzatok egyedül a nép egészséges érzékében!

Balfour azon nyilatkozata, hogy a tarifareformot aggodalom nélkül népszavazás alá lehet bocsátani, nagy feltűnést keltett. A konzervatív lapok ujongva fogadják e nyilatkozatot és *Balfour* álláspontját mesteri sokkhuzásnak minősítik, amely a konzervatívek választási esélyeit lényegesen megjavítja, mert a szabadkereskedelm híveinek, akik eddig a védvamos konzervatív jelöltek ellen szavaztak, lehetővé teszi, hogy ez alkalommal a lordok, az Irországgal aló nő és az alkotmány védelmében együtt szavazzanak a konzervatív választókkal. A liberálisok meg vannak győződve, hogy a választók kijátszására irányuló ezen kísérlet nem fog sikerülni. Ha azonban *Balfour* ígérete komoly, ugy az unionista pártot darabokra farja szaggatni.

Amidőn Churchill miniszter tegnap este egy gyűlésre ment, az utczán rothadt halakkal és utczasárral megdobálták. A liberális választó-bizottság helyiségeinek ablakait beuzták és a liberális választási agitációra használt egyik kocsit elpusztították. Még a késő éjszakai órákban is rendőrség czirkált az utczákon.

Olaszország és a hármasszövetség. Berlinből jelentik: A *Deutsche Revue* ma *Demarinis* volt olasz közoktatási miniszter figyelemreméltó tanulmánya jelent meg Olaszország és Ausztria-Magyarország viszonyáról különös tekintettel a Balkánra. A közlemény azt fejegeti, hogy Olaszországnak a hármasszövetség megújítása eljöttén új és tartós garanciákat kell szereznie az Adriai-tengert és a közel Keletet illetőleg, még pedig olyképpen, hogy ezek a biztosítékok a hármasszövetségbe mint annak lényeges kiegészítő része kerüljenek be, holott ma külön megállapodások tárgyai Ausztria-Magyarország és Olaszország között.

A beuroni beszéd. Bécsből jelentik: A németországi sajtó egy része erősen megtámadta a német császárt a beuroni benzézsrendi kolostorban mondott beszéde miatt és Fürstenberg Miksa Egon herceget, aki a beszédet közzétette. Egy arisztokrata, aki Fürstenberg Miksa Egon herceg viszonyait igen jól ismeri, erre vonatkozóan egy bécsi lap munkatársának a többi között ezt mondta:

— Teljesen kizárt dolog, hogy a herceg az aktív politikában vagy politikai intrikákban részt vegne, mert sokkal egyenesebb és őszintébb jellemű, semhogy ilyen rejtett utakon járna. Annyi bizonyos, hogy a német császár bizalmát teljes mértékben bírja és a császár igen sokszor kényes politikai kérdésekben is megkérdezi véleményét, amit a herceg mindenkor szabadon meg is szokott mondani. Hogy ez a vélemény nem mindenkor egyezik meg a mértékadó politikusok véleményével, nagyon valószínű és bizonyos, hogy ez sokszor bonyodalmakat is szokott okozni. Ezért azonban nem a herceg, hanem a császár felelős.

Érdekes egy előkelő német politikus véleménye, aki a császárról így nyilatkozott:

— A bonyodalmak igazi magva az, hogy Vilmos császár teljesen tudatában van állásának, ugyanakkor azonban olyan jogokat is követel, amelyet csak magánemberek gyakorolhatnak.

A császár nyilatkozik emberekről és dolgokról és megköveteli, hogy ennek hiteles politikai jelentőséget tulajdonítsanak. Ebből származnak az ő konfliktusai a felelős miniszterekkel. Ezek a bonyodalmak csak akkor szűnhetnek meg, ha a császár lemondana arról, hogy véleményét politikai nyilatkozatának tekintsék, vagy pedig teljes tartózkodást tanúsítana.

A török válság. Konstantinápolyból jelentik: Az új-török párt hétórás ülésében, amelyben csak a párt tagjainak fele vett részt, heves vita után nagy többséggel elhatározta, hogy a nagyvezért nem fogják meginterpellálni, hanem alkalmat adnak neki, hogy a trónbeszédéről való vitában, amely még ezen a héten megkezdődik, *exposéját elmondhassa*. Az új-török párt csak a vita befejezése után titkos ülésben fog dönteni a kabinet sorsáról.

Az új-török párt tegnapi titkos ülésén elhatározta, hogy a nagyvezér a kamarában csak mondja el a beszédét a néki, hogy a párttól bizalmi nyilatkozatot kapna. *A válság tehát változatlan*, minthogy a kabinet tagjainak legnagyobb része nem bírja már a kamara bizalmát.

Az új-török párt tegnapi titkos ülése miatt, amelyben egyetlen képviselő sem emelt szót a kormány érdekében, *a kabinet lemondása valószínűleg még a héten be fog következni*.

A дума válsága. Pétervárról jelentik: Az októbristák bizalmas ülést tartottak és felhatalmazták *Gutskow* dumaelnököt, hogy a legközelebbi kihallgatás alkalmával tegyen előterjesztést a császárnak arról az obstrukcióról, melyet a birodalmi tanácsban a дума által megszavazott törvényjavaslatok halogatása és lehetetlenné tétele czéljából folytatnak. Az a megbízása van *Gutskownak*, hogy ha más megoldás nem található, akkor ajánlja a császárnak a harmadik дума feloszlatását. *Gutskow* kijelentette, hogy véleménye szerint a harmadik дума a jelenlegi ülészakot nem fogja túlélni.

Francia-török közeledés. Frankfurtból jelentik: *Konstantinápolyból* táviratozzák a „*Frankfurter Zeitung*“-nak, hogy Franciaország és Török-

ország között a viszony rövid idő múlva javulni fog és *Bompard* francia nagykövet ismét egyengeti a párisi pénzpiacra a török kölcsön megkötését. A török kormány új javaslatot dolgozott ki, de a feltételeket még titokban tartja. *Bompard* nagykövet Párisba való elutazása előtt a kölcsönről tárgyalt a török pénzügyminiszterrel.

A polgári iskolai tanárok mozgalmá.

— Memorandumba foglalt sérelmek. —

Budapest, november 30.

Az Országos Polgári Iskolai Egyesület november hó 26-án — mint azt már megírtuk — igazgatótanácsi gyűlést tartott, amelyen elhatározta, hogy a polgári iskolai tanárok státuszrendezési sérelmeit memorandumba foglalva fogja átnyújtani a kultuszminiszternek, akitől a sérelmek sürgős orvoslását várja. Az egyesület nevében *Sághy Gyula* udv. tanácsos, egyetemi tanár, az egyesület elnöke és *Volenszky Gyula*, az egyesület titkára ma nyújtották át *Zichy János* vallás- és közoktatásügyi miniszternek az emlékiratot. A polgári iskolai tanárok kívánalmai a következők:

Az állami polgári- és felső népiskolai igazgatóknak és rendes tanároknak (nőknek és férfiaknak) az 1909. évi költségvetésben már szentesített státuszrendezése az 1911. évi költségvetés során egyszerre végrehajtassék, vagyis a VIII., IX. és X. fizetési osztályok között megharmadoltassanak és az igazgatói 600 koronás működési pótlék fizetése jellege az 1911. évi költségvetési törvényben kimondassék.

Az állami iskolák igazgatóira és tanári személyzetére vonatkozó státuszrendezés ugyanazon mértékben a nem állami iskolák tanárszemélyzetére egyidejűleg kiterjesztessék és végül az állami szolgálatba átvett igazgatók és tanárok illetményei megfelelően kiegyenlítessék.

Ha pedig az 1911. évi költségvetésben a kért költségfelet beilleszthető már nem volna, azon esetben kéri: a fizetésrendezésnek az államiakra és a nem állami szolgálatban lévőkre fentl elvek szerint legalább három év alatt, az 1911., 1912. és 1913. évi költségvetés során való végrehajtását; addig is az 1911. évi költségvetési törvényben az igazgatói 600 koronás működési pótlék fizetésjellege kímondassék.

Az emlékirat ezután hosszasan és alaposan megindokolja ezen követelések jogosságát, nagyrésztességgel kifejti, hogy miért állították fel ezen követeléseket az igazgatótanács november 26-iki ülésében s végül különösen azt hangsúlyozták és nyomatékosan kéri, hogy a polgári- és felső-népiskolai státuszrendezés ne maradjon el a közép-, felsőbbtanulmány-, felsőkereskedelmi iskolai és tanítóképzőintézeti státuszrendezéstől, vagyis ugyanazon időtartam alatt egyenlő ütemben hajtassék végre, az igazgatói 600 koronás működési pótlék pedig már az 1911. évi költségvetési törvényben fizetésjellegének mondassék ki.

A küldöttség a kultuszminisztériumból eltávozva felkereste *Lukács László* pénzügyminisztert is, akinek a memorandumot ugyesintén átnyújtotta. *Sághy Gyula* országgyűlési képviselő, egyesületi elnök ebből az alkalomból arra kérte a minisztert, hogy a polgári iskolai tanárok státuszrendezése legalább három év alatt történjék meg, továbbá, hogy az igazgatói pótlék fizetés jellege legyen s a nyugdíjba számíttassék be. Végül kérte a minisztert, hogy az emlékiratban foglalt többi kérés az állam pénzügyi helyzetéhez képest fokozatosan teljesíttessék.

Lukács László pénzügyminiszter azt válaszolta, hogy érdemben még nem nyilatkozhatik, azonban igyekezni fog behatóan foglalkozni a kérésükkel és a lehetőség szerint teljesíti is azokat. Mindenesetre megkönnyíti a helyzetét, hogy nem kívánják az 1911-iki költségvetés módosítását. Oda fog hatni, hogy a legrövidebb időn belül, *mindenesetre öt esztendőnél kevesebb idő alatt* megoldassék a státuszrendezés kérdése.

A küldöttség ezután gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnökönél tisztegett, aki kijelentette, hogy a kérelem teljesítését illetőleg könnyű dolga lesz, ha ezt a két szakminiszter javasolni fogja. Örvendeni fog, ha az emlékiratban foglalt kívánások teljesítésével megelégedett tanszemélyzet lát maga körül.

A husdrágaság.

— Három ankét. —

Budapest, november 30.

Ma véget ért a husdrágasági ankét, melyet a főváros polgármestere hívott össze. Ha nálunk még egyáltalán volna valami tekintélye egy-egy ankétnek, ez a mostani még azt a kis maradékot is tönkretette volna. Mert gyatrább, szegényletesebb, ostobább még nem volt Budapesten. Hozzá nem értő emberek frázistengerébe fult az egész, s amikor fogcsikorgatva és gyűlölködve nem támadtak a merkantilizták az agráriusokra és az agráriusok a merkantiliztákra, akkor az egész ankétet az unalom ölte meg.

Komoly reformtervek helyett órákig tartó förmedvények hangzottak el mindkét oldalon. Mindegyik mosta a kezét, s a másikra akarta kenni az ódiomot. De a saját hibáját, a saját bűnét bevallani egyik sem akarta. S maga *Bárczy* úgy ült ott az elnöki székekben, olimpiai magasságban, mintha a főváros vezetősége csak áldozat volna, akit mulasztás nem terhel, s aki már eddig is gigászi harezokát vivott a főváros fogyasztó közönsége érdekében minden ellenség ellen. Az ártatlanság álarcát öltötte magára, mintha a főváros tanácsának megvolna a joga ahhoz, hogy ebben a kérdésben nyugodtnak érezze lelkiismeretét.

Véget ért az ankét, de mi az eredménye? Semmi. A gazdák azt mondják, hogy egyrészt nem adhatják olesóbban az állatokat, másrészt pedig, ha adnák is, ebből nem a fogyasztók huznának hasznot, hanem a közvetítő kereskedelem. Ők tehát nem hajlandók engedni.

A merkantilizták viszont a gazdákat szidták s azt akarták elhitetni, hogy a közvetítő kereskedelem nemcsak nem drágítja az árakat, hanem egyenesen veszteségre dolgozik. Tehát az ő hasznuk is legitím haszon. De hibás a kormány, mely drága vasuti tarifákat és adókat szed a hus után. A kormány sem hajlandó magára venni az ódiomot, mert szerinte a tarifaengedmény s az adóleszállítás oly csekély mértékben csökkentené az árakat, hogy ezt a detailkereskedelem s a fogyasztó közönség meg nem érezne. Hogy tehát az állam nagy áldozatokat hozna haszon nélkül. Végül jött a főváros, a szép, a dicső, főváros a maga ideáival, hogy engedjen a gazda is, a kereskedelem is, a kormány is, de ő a különféle illetekekből s díjakból nem engedhet, mert hisz azok amugy is oly csekélyek, hogy azokat megfizetni gyönyörűség.

És mikor ezt a főváros nevében szónoklók így szépen megmondták, akkor *Bárczy* polgármester elérkezettnek látta az időt arra, hogy bezárja ezt a léha és czéltalan ankétet, amelyen mindenki ámitotta magát is, másokat is.

És hogy teljes legyen a valosága annak, hogy itt senki sem akar igazában semmit sem tenni a husdrágaság ellen, a magyar gazdaszövetség nevében *Darányi Ignác* tegnapi kérvényt nyújtott be a képviselőházhoz a szerb élőállatbehozatal és a tengerentuli husbehozatal ellen.

A husdrágaság egyébként az osztrák császárvárost nem kevésbé érinti, mint Budapestet. Ott is szónokoktól hemzseg a Reichsrath-ankétje, mely éppenséggel nem kecsget nagyobb eredményre a budapestinél. A bécsiek azonban abban keresnek némi vigasztalást, hogy kirohanásokat rendeznek a magyarok ellen. Ők talán ettől is jól laknak.

Ankét a városházán.

A husdrágasági ankét ma az általános részvétlenségbe fult. Most már meg lehet állapítani, hogy ez az ankét semmiféle eredményre nem járt. A drámáság bizonyos nemével ütözködtek meg egymással a pro és kontra vélemények, azonban sem a védővám barátai nem kapacitáltak a védővám ellenségeit, sem a védővám ellenségei a védővám

barátait. A mai, befejező tanácskozásról tudósítasunk a következő:

Ma már alig jelent meg más, mint a szónokok. Sőt a szólásra jelentkezettek közül is többen elmaradtak. Ezért tudták ma befejezni a tanácskozást.

A mai vitát a vidék kezdte meg. Jankó Zoltán, Pozsony város kiküldötte Jeszenszky tegnapi állításával szemben konstatálja, hogy a vidéki törvényhatóságok is csatlakoznak a főváros mozgalomhoz. Tiltakozik az internacizmus vádjá ellen s megállapítja, hogy Pozsony városa előbb megindította az szejtöt, mint Budapest s föllírátában többet kért, mint a főváros. Azt vitatja, hogy az argentinai hus jó és konkurrensképes. Részletes adatok alapján ismerteti, hogy mibe került az októberben Bécsbe vitt argentinai hus. Bécsben az eleje körül 1.30, hátulja húst 1.60, rostályost 1.80 fillérért árusították, de nyomtatékkal. Határozott állást foglal az argentinai husbehozatal mellett.

Dr. Salgó József bizik abban, hogy a polgármester meg fogja találni a helyes utat a drágaság kérdésében is. Sajnálja, ha egymással szemben látja az agráriusokat és merkantilistákat, mert csak egyesült erővel szolgálhatják a közönség érdekét. A drágaság egyik főoka éppen az, hogy a nagymészárosok, akik a katonai és egyéb nagy szállításokat ellátják, szerződésük alapján kénytelenek veszteségre adni a húst s a veszteséget a kismészárosoknak eladott huson akarják behozni. Fölállítja a szerb behozatal mellett és ellen szóló érveket s arra a konklúzióra jut, hogy a szerb határt nem szabad megnyitni. Jelentősen segítene a drágaságon, ha az ürühús-fogyasztást fokozná s erre legalkalmasabb, ha a főváros a lóhússzékekben árusítaná az ürühúst is.

Vámos Károly szükségesnek tartja a szerb határ megnyitását és az argentinai hus behozatalát. A drágaság egyik oka a hús-vizsgálati törvény, amely minden ok nélkül sok teherrel és zaklatással sújtja a huskereskedelmet. Kívánja a vásárcsarnoki szabályrendelet revízióját s új központi csarnokot kér a nagykereskedelem számára.

Halász Ferenc, a Máv. képviselője, tagadja, hogy a Máv. elősegíti a kivitel s azt állítja, hogy mindig van kocsis állatszállításra. Hűtökocsi is van elég és számukat folyton szaporítják.

Wolff Vilmos a Máv. másik kiküldöttje pedig elmondta, hogy a kolis agricoli-intézményt az államvasut is szeretné meghonosítani. Meg is tette az összes előkészületeket, megkapta a szankeziót is, de az akta megakadt valahol. A fővárosnál, szolt közbe Rubinek Gyula. Wolff Vilmos aztán azt vitatja, hogy a vásárcsarnoki tarifakedvezés nem segít a dologon, mert a csarnokban olyan szűk viszonyok vannak, hogy a most érkezett árutömegeket is csak nagy nehezen tudják kirakni.

Küstler Henrik a szerb hus behozatalát várja, az argentinai hus behozatalát azonban nem. Elmondja, hogy a nyáron véletlenül Bécs helyett Budapestre hoztak egy vasúti kocsis diányt s csak 7 fillérért tudta eladni, de ugyanazonnap ugyanoly diányért 84 krajczárt fizetett. A hűtőházban tízenháromezer láda tojás volt. Az eladó és vevő között differenzia támadt s a tojást ládánként harmincz koronáért adták el, amikor egy darabot 6—7 fillérért árusították. Szükségesnek tartja, hogy Budapestet kivitel központtá tegyék, nagy vállalatok létesítését s a kolis agricoli-intézmény sűrűs megvalósítását.

Gundel János is a szerb és argentinai hus behozatalát sürgette. Serfőző Géza konstatálja, hogy a nagykereskedelem és kiskereskedelem között aránytalan az árkülönbség s Budapestben az élelmiszert raktározni nem lehet. Szükségesnek tartja a közterhek csökkentését is.

Osztróhuzsky Miklós szerint az ankét az agráriusok álláspontjának helyességét igazolja. A húsdrágaságot csak városi intézményeknek, husnagyvágó és husnagyereskedelem szervezésével lehet enyhíteni. Köszönetet mond a polgármesternek, hogy alkalmat adott az eszmék tisztázására. Szende Pál is csatlakozott a polgármester iránt kifejezett köszönethez.

Bárczy István polgármester konstatálta, hogy az értekezlet nem volt eredménytelen, mert sok jó tanácsot kaptak, amelyet aztán is tanulmányozni fognak. Az értekezletre azért is szükség volt, hogy az ellentétes álláspontok nyilvánvalóvá lettek s módot adott a kérdés alapos megismerésére. Köszönetet mond mindazoknak, akik megjelentek s az értekezletet bezárta.

A gazdák kérvénye.

A gazdák kérvénye ebből kiindulva, hogy a szerb határ megnyitására és az argentinai hus behozatalára irányuló s osztrák ipari és kereskedő körökből eredő agitációnak tisztán az a célja, hogy az osztrák ipari és kereskedelmi érdekeknek a jövő kereskedelmi szerződésekre való tekintettel felüloldoztassanak a magyar mezőgazdaság érdekeit. A kérvény adatokkal igyekszik bizonyítani, hogy husinságról s olyan húsdrágaságról,

amely a termelők akaratától függne, nem lehet szó. Vácolja a külföldi viszonyokat, amelyek arra vallanak, hogy az élelmiszerek ára mindentől emelkedett.

A pénz vásárló ereje — mondja a kérvény — csökkent az egész világon. Franciaországban a hus, kenyér és egyéb cikkek árának emelkedése oly feltűnő, hogy a kormány bizottságot küldött ki ezen jelenségek okainak vizsgálatára. Az amerikai Unio kereskedelmi minisztériuma hivatalos adatokat közöl az élelmiszerek árára nézve, melyek szerint

	1900-ban	1910-ban
a vaj ára	25 cent	35 cent volt
a sajt ára	13 " 26 "	" "
a cukor ára	5 " 7 "	" "
a szalonna ára	14 " 19 "	" "
a liszt ára	2.5 " 4 "	" "
a sertésszelet ára	12 " 22 "	" "
a marhahús (elsőrendű) ára	10 " 22 "	" "
a marhahús (sílányabb) ára	8 " 16 "	" "

Angliában a kereskedelmi minisztérium kimutatásai szerint 1905 óta általános a drágulás. Németországban hasonló viszonyok uralkodnak az árak tekintetében, mint nálunk. Mindazáltal úgy a Lajthán tul, mint a Lajthán innen bizonyos körök tisztán a mezőgazdasági termelés vádóják igazságtalan elnyelők élvezetével és speciális drágaság előidézésével. Felpanaszolja a kérvény, hogy az agitáció vezetői közt van a főváros is, holott a fővárosi statisztikai havi füzetekből kivont összeállítások szerint az I. osztályú levshus (marhahús) átlaga 1905—1906—1907. évben drágább volt, mint az év első felében, sőt az 1904. évi ár is megfelelt az idei átlagárnak.

Ha az állatok emelkedtek, mondja a kérvény, ezt az emelkedést természetesen okok idézték elő, minők a 2—3 esztendő előtti takarmányhiány, mely miatt állatállományunk aránytalanul nagyobb hányada került legvárosra a rendesnél; a sertésvész s a községek nagy részét ma is zár alatt tartó szájszél- és körömfajás, mely a Balkánról hurcoltatott be. Az állatok emelkedése csak némi kártérítés a gazdáknak a fönt érintett csapásokért és veszteségekért.

Befolyának erre azonfelül a piacokon uralkodó lakás- és munkabérek, továbbá a közvetítő kereskedelem túltengése és a városi — különösen a fővárosi — tisztázási és vágóhídi viszonyok.

A vásárcsarnok legfőbb tényezője az élelmiszer megdrágulásának azért, mert a város fiskális politikát üz, minél nagyobb hasznot akar biztosítani magának a befektetett nagytőke után. A székesfőváros husakerelőjével szemben oda irányul, hogy a fővárosnak nincs joga addig panaszkodni az élelmiszerek drágasága ellen, míg ő maga nem adja komoly jelét annak, hogy áldozatoktól sem riad vissza azért, hogy a bajt orvosolja, míg meg nem szünteti azokat az aránytalanul nagy összegre rugó díjakat és illetékeket, amelyek folytán a magyar fővárosban drágább a magyar hus, mint a külföldön. A budapesti vágóhídi számlák igazolják, hányféle czímen szedett illeték és jutalék terheli a vágóhídra szállított állatot. Az élő marha és a hus árának emelkedése közt észlelhető aránytalanság nem kis mértékben ezen okokra vezethető vissza. Ha a főváros nem a gazdaközönség ellen akarja agitálni, hanem komolyan törekedne a drágaság enyhítésére, megtalálna ennek módját egyrészt a vásárcsarnoki viszonyok rendezésében, a vágóhídi s vásárcsarnoki illetékek törlésében, illetőleg mérséklésében, a környék termelésének a főváros viszonyaihoz mért irányításával, a fogyasztó közönségnek a termelőhöz való közelebb juttatásával, továbbá az ipartörvény 53. szakasza alapján a husárak maximumának hatósági szabályozásával. Vácolva azon évek szomorú tapasztalatait, amikor a Balkán-államokból előállított lehetett behozni, a mikor a Balkánról behurcolt állatbetegségek, amelyek Szerbiában, Romániában ma is uralkodnak, oly nyomasztóan sújtották állattenyésztésünket, arra kéri a felirat a képviselőházt, hogy utasítsa a kormányt, miszerint a mezőgazdaság vámvédelmének fentartásához ragaszkodjék, a szerbiai előállatbehozatalnak és argentinai husbehozatalnak állja útját, az állattenyésztés fejlődését veszélyeztető állatbetegségek ellen a legszélesebbkörű intézkedéseket tegye meg s az állattenyésztés fejlesztése végett, mint amely legalkalmasabb s legbiztosabb mód a húsdrágaság enyhítésére, már a jövő 1911. évi költségvetésben vegyen fel nagyobb összeget a képviselőház azon határozata értelmében, amely szerint az osztrák állattenyésztés 54 millió koronás állami segítségével a magyar állattenyésztést, állatértékesítést és mezőgazdaságot szolgáló egyéb intézmények is támogatandók.

Az állattenyésztés állami fejlesztésén kívül a szövetkezeti mozgalomra, különösen a legelőbérlet, állattenyésztő és állatértékesítő szövetkezetekre kell rámutatnunk, melyek külföldön is legalkalmasabb eszköznek bizonyultak a feles köztvetítés kiküszöbölésére. A községi vezetőközégeknek nem nagy fárad-

ságába kerül, hogy e téren csakhamar eredményes lépések történjenek.

Ezen orvosszerének hatása azonban alig lesz kellőképp érezhető, ha az állatértékesítés körül a mai viszonyok megmaradnak. Mulhatatlanul szükségesnek látszik a husfogyasztási adó és azon 20—25-féle czímen szedett városi díjak és illetékek törlése, illetőleg mérséklése, amely külön vámsorompóval zárják el a városok fogyasztóit a termelőktől.

A kérvény záradékában hivatkozik arra, hogy ha az osztrák forrásból kiindult törekvések, melyek a magyar mezőgazdaság vámvédelmének csökkentésére irányulnak, csak részben is ezelő érenek, s kiderül, hogy a vámközösség csak papíron ismeri el Magyarországot érdekeit, akkor a vámközösség eszméjétől az egész gazdaközönség elfordul, s nem lesz hatalom, mely annak megszüntetésére irányuló követelését el tudja némitani.

Vita a Reichsrathban.

Az osztrák képviselőház ma folytatta a husinség csökkentésére teendő intézkedések tárgyalását, amelyen sok szó esett a magyarokról is. Pantz képviselő polemizál Auersperg herceg tegnapi beszéde ellen. A gabonavámok fentartása legfőképpen Magyarországnak áll érdekében. *Mi itt mindig magyar politikát csinálunk. A magyarok minket védőbástyáknak használnak fel, amelyek mögött milliós üzleteiket csinálják.* Szóló végül három határozati javaslatot terjeszt elő, többek között: hogy Magyarországgal tárgyalások induljanak meg takarmány-neműek, különösen tengeri és mindennemű takarmány, gabona behozatali vámjainak mérséklése végett. Steiner képviselő szerint a város képviselőinek ragaszkodniok kell ahhoz, hogy a behozott husmennyiséget kizárólag a községek rendelkezésére, nem pedig a magánspekuláció vagy fogyasztási szövetségek rendelkezésére kell bocsátani. (Közbeszólások a szociáldemokratáknál.)

David képviselő kéri, hogy határozza el a képviselőház először, hogy a kormányt felszólítja, hogy mindazon szerződéseket, amelyeket a jelenlegi kormány és az előző kormányok a magyar kormányval a husbehozatal engedélyzése dolgában kötött, terjeszse a képviselőház elé, másodsor megállapítja a képviselőház, hogy az osztrák kormányval a hűtött és fagyasztott husbehozatal engedélyezésénél nincs szüksége Magyarország hozzájárulására.

Weiskirchner kereskedelmi miniszter fejtegetései során rámutat arra, hogy a végrehajtási utasítások szerint a két kormány közösen tartozik eljárni a tengerentúli országokból való hus, nyers-termény- és marhabehozatal kérdéseiben, ugyaz csakis mindenkor megállapodással lehetséges. Ebből az okból a kormány David képviselő határozati javaslatának második pontja ellen foglal állást, mert ha a Ház azt határozná el, hogy az osztrák kormányval az argentinai husbehozatal dolgában nem szükséges a magyar kormány hozzájárulásával törődni, ugy ez a kiegyezési törvény egyoldalú interpretációja volna, amelyhez a képviselőháznak magának nincs joga és amely ezenfelül ellentétben áll a háznak 1907-ben hozott határozatával. Weiskirchner kereskedelmi miniszter beszéde további folyamán reflektál az argentinai hus behozatalára vonatkozó meg egyezésekre. Már említtém — ugymond — hogy az osztrák minisztertanács 10.000 tonnányi mennyiséget helyezett kiállításba, illetőleg ily mennyiség mellett foglalt állást. Ez ügyben először írásban, majd szóbelileg tárgyalások folytak a magyar kormányval a meg egyezés ügyében és tény az, hogy az osztrák földmivélsügyi minisztérium a behozatali engedélyt 1911. év április végéig szóló hatálylyal megadta és o tekintetben biztosra vette a magyar kereskedelmi és földmivélsügyi miniszterek hozzájárulását. Autentikus hírek híjján csak feltehetően, hogy a magyar kereskedelmi miniszternek nyilatkozatáról szóló és a nyilvánosságban elterjedt híresztelések vagy félreértésen alapszanak, vagy pedig a sajtó által reprodukáltak tévesen. Azon tárgyalások után, amelyeket személyesen folytattam Budapestben, nem kételkedhetek, hogy a legközelebbi napokban teljes és megfelelő felvilágosítás érkezik.

Azt hiszem, hogy a magyar közgazdasági bizottság tárgyalásaiban, majd a magyar pénzügyi bizottságban csakis a két kormány között létrejött azon meg egyezésről volt szó, amely a balkáni kontingens egy maximumát állapítja meg. Nem tagadtam tegnap sem, hogy ily meg egyezés fennáll. Aból sem csináltam titkot, hogyha felszólítottánk, bizonyára nem fogunk a meg egyezés közzétételé ellen tiltakozni. E meg egyezésben azonban csakis a balkáni államok együttes kontingenséről van szó, argentinai vagy egyéb tengerentúli államból való behozatalról nem történik említés. A különböző meg egyezésekre tekintettel még egyszer hangsúlyozni kívántam, hogy az osztrák kormányval meg egyezést kezdeményeztettem, de éppenséggel nem azért, hogy az Ausztriába való husbehozatalt megakadályozza vagy lassítsa, hanem hogy odatörökédett,

Amidőn Churchill miniszter tegnap este egy gyűlésre ment, az utcán rothadt halakkal és utcazárral megdobálták. A liberális választó-bizottság helyiségeinek ablakait bezúrták és a liberális választási agitációra használt egyik kocsi elpusztították. Még a késő éjszakai órákban is rendőrség czirkált az utcákon.

Olaszország és a hármasszövetség. Berlinből jelentik: A *Deutsche Revue*-ban ma Demarinis volt olasz közoktatási miniszter figyelemreméltó tanulmánya jelent meg Olaszország és Ausztria-Magyarország viszonyáról különös tekintettel a Balkánra. A közlemény azt fejtegeti, hogy Olaszországnak a hármasszövetség megújítása előestéjén új és tartós garanciákat kell szereznie az Adriai-tengert és a közel Keletet illetőleg, még pedig olyképpen, hogy ezek a biztosítékok a hármasszövetségbe mint annak lényeges kiegészítő része kerüljenek be, holott ma külön megállapodások tárgyai Ausztria-Magyarország és Olaszország között.

A beuroni beszéd. Bécsből jelentik: A németországi sajtó egy része erősen megtámadta a német császárt a beuroni benczsrendi kolostorban mondott beszéde miatt és Fürstenberg Miksa Egon herceget, aki a beszédet közzétette. Egy arisztokrata, aki Fürstenberg Miksa Egon herceg viszonyait igen jól ismeri, erre vonatkozóan egy bécsi lap munkatársának a többi között ezt mondta:

— Teljesen kizárt dolog, hogy a herceg az aktív politikában vagy politikai intrikákban részt vegne, mert sokkal egyenesebb és őszintébb jellemű, semhogy ilyen rejtett utakon járjon. Annyi bizonyos, hogy a német császár bizalmát teljes mértékben bírja és a császár igen sokszor kényes politikai kérdésekben is megkérdezi véleményét, amit a herceg mindenkor szabadon meg is szokott mondani. Hogy ez a vélemény nem mindenkor egyezik meg a mértékadó politikusok véleményével, nagyon valószínű és bizonyos, hogy ez sokszor bonyodalmakat is szokott okozni. Ezért azonban nem a herceg, hanem a császár felelős.

Érdekes egy előkelő német politikus véleménye, aki a császárról így nyilatkozott:

— A bonyodalmak igazi magva az, hogy Vilmos császár teljesen tudatában van állásának, ugyanakkor azonban olyan jogokat is követel, amelyet csak magánemberek gyakorolhatnak.

A császár nyilatkozik emberekről és dolgokról és megköveteli, hogy ennek hiteles politikai jelentőséget tulajdonítsanak. Ebből származnak az ő konfliktusai a felelős miniszterekkel. Ezek a bonyodalmak csak akkor szűnhetnének meg, ha a császár lemondana arról, hogy véleményét politikai kinyilatkoztatásnak tekintse, vagy pedig teljes tartózkodást tanúsítana.

A török válság. Konstantinápolyból jelentik: Az új-török párt hétórás ülésében, amelyben csak a párt tagjainak fele vett részt, heves vita után nagy többséggel elhatározta, hogy a nagyvezért nem fogják meginterpállalni, hanem alkalmat adnak neki, hogy a trónbeszédéről való vitában, amely még ezen a héten megkezdődik, *exponéját elmondhassa.* Az új-török párt csak a vita befejezése után titkos ülésben fog dönteni a kabinet sorsáról.

Az új-török párt tegnapi titkos ülésén elhatározta, hogy a nagyvezér a kamarában csak mondja el a beszédét a néki, hogy a párttól bizalmi nyilatkozatot kapna. *A válság tehát változatlan,* minthogy a kabinet tagjainak legnagyobb része nem bírja már a kamara bizalmát.

Az új-török párt tegnapi titkos ülése miatt, amelyben egyetlen képviselő sem emelt szót a kormány érdekében, *a kabinet lemondása valószínűleg még a héten be fog következni.*

A дума válsága. Pétervárról jelentik: Az októbristák bizalmas ülést tartottak és felhatalmazták Gutschkow dumaelnököt, hogy a legközelebbi kihallgatás alkalmával tegyen előterjesztést a császárnak arról az obstrukcióról, melyet a birodalmi tanácsban a дума által megszavazott törvényjavaslatok halogatása és lehetetlenné tétele céljából folytatnak. Az a megbízása van Gutschkownak, hogy ha más megoldás nem található, akkor ajánlja a császárnak a harmadik дума feloszlását. Gutschkow kijelentette, hogy véleménye szerint a harmadik дума a jelenlegi ülészakot nem fogja túlélni.

Francia-török közeledés. Frankfurtból jelentik: *Konstantinápolyból táviratozzák a „Frankfurter Zeitung”-nak, hogy Franciaország és Török-*

ország között a viszony rövid idő múlva javulni fog és Bompard francia nagykövet ismét egyengeti a párisi pénzpiacra a török kölcsön megkötését. A török kormány új javaslatot dolgozott ki, de a feltételeket még titokban tartja. Bompard nagykövet Párisba való elutazása előtt a kölcsönről tárgyalt a török pénzügyminiszterrel.

A polgári iskolai tanárok mozgalmá.

— Memorandumba foglalt sérelmek. —

Budapest, november 30.

Az Országos Polgári Iskolai Egyesület november hó 26-án — mint azt már megirtuk — igazgatótanácsi gyűlést tartott, amelyen elhatározta, hogy a polgári iskolai tanárok státuszrendezési sérelmeit memorandumba foglalva fogja átnyújtani a kultuszminiszternek, akitől a sérelmek sürgős orvoslását várja. Az egyesület nevében Sággy Gyula udv. tanácsos, egyetemi tanár, az egyesület elnöke és Volenszky Gyula, az egyesület titkára ma nyújtották át Zichy János vallás- és közoktatásiügyi miniszternek az emlékiratot. A polgári iskolai tanárok kívánalmai a következők:

Az állami polgári- és felső népiskolai igazgatóknak és rendes tanároknak (nőknek és férfiaknak) az 1909. évi költségvetésben már szentesített státuszrendezése az 1911. évi költségvetés során egyszerre végrehajtsák, vagyis a VIII., IX. és X. fizetési osztályok között megharmadoltassanak és az igazgatói 600 koronás működési pótlék fizetés jellege az 1911. évi költségvetési törvényben kimondassék.

Az állami iskolák igazgatóira és tanári személyzetére vonatkozó státuszrendezés ugyanazon mértékben a nem állami iskolák tanárszemélyzetére egyidejűleg kiterjesztessék és végül az állami szolgálatba átvett igazgatók és tanárok illetményei megfelelően kiegyenlítessenek.

Ha pedig az 1911. évi költségvetésben a kért költségvetés beilleszthető már nem volna, azon esetben kéri: a fizetésrendezésnek az államiakra és a nem állami szolgálatban lévőkre fenti elvek szerint legalább három év alatt, az 1911., 1912. és 1913. évi költségvetés során való végrehajtását; addig is az 1911. évi költségvetési törvényben az igazgatói 600 koronás működési pótlék fizetésjellege kimondassék.

Az emlékirat ezután hosszasan és alaposan megindokolja ezen követelések jogosságát, nagy részletességgel kifejti, hogy miért állították fel ezen követeléseket az igazgatótanács november 26-iki ülésében s végül különösen azt hangsúlyozták és nyomatékosan kéri, hogy a polgári- és felső-népiskolai státuszrendezés ne maradjon el a közép-, felsőbbtan-, felsőkereskedelmi iskolai és tanítóképzőintézetek státuszrendezésétől, vagyis ugyanazon időtartam alatt egyenlő ütemben hajtsák végre, az igazgatói 600 koronás működési pótlék pedig már az 1911. évi költségvetési törvényben fizetésjellege kimondassék ki.

A küldöttség a kultuszminisztériumból eltávozva felkereste Lukács László pénzügyminisztert is, akinek a memorandumot ugyiszintén átnyújtotta. Sággy Gyula országgyűlési képviselő, egyesületi elnök ebből az alkalomból arra kérte a minisztert, hogy a polgári iskolai tanárok státuszrendezése legalább három év alatt történjék meg, továbbá, hogy az igazgatói pótlék fizetés jellege legyen s a nyugdíjba számíttassék be. Végül kérte a minisztert, hogy az emlékiratban foglalt többi kérés az állam pénzügyi helyzetéhez képest fokozatosan teljesíttessék.

Lukács László pénzügyminiszter azt válaszolta, hogy érdemben még nem nyilatkozhatik, azonban igyekezni fog behatóan foglalkozni a kérésükkel és a lehetőség szerint teljesíti is azokat. Mindenestre megkönnyíti a helyzetét, hogy nem kívánják az 1911-iki költségvetés módosítását. Oda fog hatni, hogy a legrövidebb időn belül, *mindenesetre öt esztendőnél kevesebb idő alatt* megoldassék a státuszrendezés kérdése.

A küldöttség ezután gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnökönél tisztegett, aki kijelentette, hogy a kérelem teljesítését illetőleg könnyű dolga lesz, ha ezt a két szakminiszter javasolni fogja. Örvendeni fog, ha az emlékiratban foglalt kívánások teljesítésével megelégedett tanszemélyzetet lát maga körül.

A husdrágaság.

— Három ankét. —

Budapest, november 30.

Ma véget ért a husdrágasági ankét, melyet a főváros polgármestere hívott össze. Ha nálunk még egyáltalán volna valami tekintélye egy-egy ankétnek, ez a mostani még azt a kis maradékot is tönkretette volna. Mert gyatrább, szegényesebb, ostobább még nem volt Budapesten. Hozzá nem értő emberek frázistengerébe fult az egész, s amikor fogcsikorgatva és gyűlölködve nem támadtak a merkantilisták az agráriusokra és az agráriusok a merkantilistákra, akkor az egész ankétet az unalom ölte meg.

Komoly reformtervek helyett órákig tartó fürmedvények hangzottak el mindkét oldalon. Mindegyik mosta a kezét, s a másikkra akarta kenni az ódiomot. De a saját hibáját, a saját bűnét bevallani egyik sem akarta. S maga Bárczy úgy ült ott az elnöki székekben, olimpiai magasságban, mintha a főváros vezetősége csak áldozat volna, akit mulasztás nem terhel, s aki már eddig is gigászi harezokat vivott a főváros fogyasztó közönsége érdekében minden ellenség ellen. Az ártatlanság álarcát öltötte magára, mintha a főváros tanácsának megvolna a joga ahhoz, hogy ebben a kérdésben nyugodtnak érezze lelkiismeretét.

Véget ért az ankét, de mi az eredménye? Semmi. A gazdák azt mondják, hogy egyrészt nem adhatják oleosóbban az állatokat, másrészt pedig, ha adnák is, ebből nem a fogyasztók huznának hasznot, hanem a közvetítő kereskedelem. Ők tehát nem hajlandók engedni.

A merkantilisták viszont a gazdákat szidták s azt akarták elhitetni, hogy a közvetítő kereskedelem nemcsak nem drágítja az árakat, hanem egyenesen veszteségre dolgozik. Tehát az ő hasznuk is legitím haszon. De hibás a kormány, mely drága vasuti tarifákat és adókat szed a hus után. A kormány sem hajlandó magára venni az ódiomot, mert szerinte a tarifaengedmény s az adószállítási oly csekély mértékben csökkentené az árakat, hogy ezt a detailkereskedelem s a fogyasztó közönség meg nem érezné. Hogy tehát az állam nagy áldozatokat hozna haszon nélkül. Végül jött a főváros, a szép, a dicső, főváros a maga ideáival, hogy engedjen a gazda is, a kereskedelem is, a kormány is, de ő a különféle illetekekből s díjakból nem engedhet, mert hisz azok amúgy is oly csekélyek, hogy azokat megfizetni gyönyörűség.

És mikor ezt a főváros nevében szónoklók ily szépen megmondták, akkor Bárczy polgármester elérkezettnek látta az időt arra, hogy bezárja ezt a léha és czéltalan ankétet, amelyen mindenki ámitotta magát is, másokat is.

És hogy teljes legyen a valósága annak, hogy itt senki sem akar igazában semmit tenni a husdrágaság ellen, a magyar gazdaszövetség nevében Darányi Ignác tegnap kérvényt nyújtott be a képviselőházhoz a szerb élőállatbehozatal és a tengerentúli husbehozatal ellen.

A husdrágaság egyébként az osztrák császárvárost nem kevésbé érinti, mint Budapestet. Ott is szónokoltól hemzseg a Reichsrath-ankétje, mely éppenséggel nem kecsget nagyobb eredménnyel a budapestinél. A bécsiek azonban abban keresnek némi vigasztalást, hogy kirohanásokat rendeznek a magyarok ellen. Ők talán ettől is jól laknak.

Ankét a városházán.

A husdrágasági ankét ma az általános részvétlenségbe fult. Most már meg lehet állapítani, hogy ez az ankét semmiféle eredménnyel nem járt. A drámáság bizonyos nemével ütözködtek meg egymással a pro és kontra vélemények, azonban sem a védővám barátai nem kapacitáltak a védővám ellenségeit, sem a védővám ellenségei a védővám

barátait. A mai, befejező tanácskozásról tudósítunk a következők:

Ma már alig jelent meg más, mint a szónokok. Sőt a szólásra jelentkezettek közül is többen elmaradtak. Ezért tudták ma befejezni a tanácskozást.

A mai vitát a vidék kezdte meg. Jankó Zoltán, Pozsony város kiküldöttje Jeszenszky tegnapi állításával szemben konstatálja, hogy a vidéki törvényhatóságok is csatlakoznak a főváros mozgalmához. Tiltakozik az internacizmus vádjá ellen s megállapítja, hogy Pozsony városa előbb megindította az akciót, mint Budapest s fölíratában többet kért, mint a főváros. Azt vitatja, hogy az argentinai hus jó és konkurrensképes. Részletes adatok alapján ismerteti, hogy mibe került az októberben Bécsbe vitt argentinai hus. Bécsben az eleje húst 1.30, hátulja húst 1.60, rostélyost 1.80 filléért árasztották, de nyomtatékkal. Határozott állást foglal az argentinai husbehozatal mellett.

Dr. Szilgyi József bizik abban, hogy a polgármester meg fogja találni a helyes utat a drágaság kérdésében is. Sajnája, ha egymással szemben látja az agráriusokat és merkantilistákat, mert csak egyesült erővel szoríthatják a közönség érdekét. A drágaság egyik főoka éppen az, hogy a nagymészarosok, akik a katonai és egyéb nagy szállításokat ellátják, szerződésük alapján kénytelenek veszteségre adni a húst s a veszteséget a kismészarosoknak eladott huson akarják behozni. Fölállítja a szerb behozatal mellett és ellen szóló érveket s arra a konklúzióra jut, hogy a szerb határt nem szabad megnyitni. Jelentékeny segítené a drágaságon, ha az ürhús-fogyasztást fokozná s erre legalkalmasabb, ha a főváros a lóhúszszékben árusítaná az ürhúst is.

Vámos Károly szükségesnek tartja a szerb határ megnyitását és az argentinai hus behozatalát. A drágaság egyik oka a husvizsgálati törvény, amely minden ok nélkül sok teherrel és zaklatással sújtja a huskereskedelmet. Kívánja a vásárcsarnoki szabályrendelet revízióját s új központi csarnokot kér a nagykereskedelm számára.

Halász Ferenc, a Máv. képviselője, tagadja, hogy a Máv. elősegíti a kivittet s azt állítja, hogy mindig van kocsis állatszállításra. Hűtökocsi is van elég és számukat folyton szaporítják.

Wolff Vilmos a Máv. másik kiküldöttje pedig elmondta, hogy a kolis agrikul-intézményt az államvasut is szeretné meghonosítani. Meg is tette az összes előkészületeket, megkapta a szankeziót is, de az akta megakadt valahol. A fővárosnál, szolt közbe Rubinek Gyula. Wolff Vilmos aztán azt vitatja, hogy a vásárcsarnoki tarifaképzés nem segít a dolgon, mert a csarnokban olyan szűk viszonyok vannak, hogy a most érkezett árutömegeket is csak nagy nehezen tudják kirakni.

Küszler Henrik a szerb hus behozatalát várja, az argentinai hus behozatalát azonban nem. Elmondja, hogy a nyáron véletlenül Bécs helyett Budapestre hoztak egy vasuti kocsi dínyét s csak 7 filléért tudta eladni, de ugyanazonnap ugyanoly dínyéért 84 krajczárt fizetett. A hűtőházban tízenháromezer láda tójas volt. Az eladó és vevő közötti differenzia támadt s a tojást ládánként harminc koronáért adták el, amikor egy darabot 6-7 filléért árusították. Szükségesnek tartja, hogy Budapestet kiviteli középponttá tegyék, nagy vállalatok létesítését s a kolis agrikul-intézmény sűrűs megvalósítását.

Gundel János is a szerb és argentinai hus behozatalát sürgette. Serfőző Géza konstatálja, hogy a nagykereskedelm és kiskereskedelm között aránytalan az árkülönbség s Budapestben az élelmiszert raktározni nem lehet. Szükségesnek tartja a közterhek csökkentését is.

Osztrólszky Miklós szerint az ankét az agráriusok álláspontjának helyességét igazolja. A husdrágaságot csak városi intézményeknek, husnagyvágó és husnagykereskedelm szervezésével lehet enyhíteni. Készenet mond a polgármester is, hogy alkalmat adott az eszmék tisztázására. Szende Pál is csatlakozott a polgármester iránt kifejezett köszönethez.

Bárczy István polgármester konstatálta, hogy az értekezlet nem volt eredménytelen, mert sok jó tanácsot kaptak, amelyet azután is tanulmányozni fognak. Az értekezletre azért is szükség volt, hogy az ellentétes álláspontok nyilvánvalóvá lettek s módot adott a kérdés alapos megismerésére. Készenet mond mindazoknak, akik megjelentek s az értekezletet bezárta.

A gazdák kérvénye.

A gazdák kérvénye ebből kiindulva, hogy a szerb határ megnyitására és az argentinai hus behozatalára irányuló s osztrák ipari és kereskedő körökből eredő agitációnak tisztán az a célja, hogy az osztrák ipari és kereskedelmi érdekeknek a jövő kereskedelmi szerződésekre való tekintettel feloldoztatásnak a magyar mezőgazdasági érdekek. A kérvény adatokkal igyekszik bizonyítani, hogy husinságról s olyan husdrágaságról,

amely a termelők akaratától függne, nem lehet szó. Vázolja a külföldi viszonyokat, amelyek arra vallanak, hogy az élelmiszerek ára mindentől emelkedett.

A pénz vásárló ereje — mondja a kérvény — csökkent az egész világon. Franciaországban a hus, kenyér és egyéb cikkek árának emelkedése oly feltűnő, hogy a kormány bizottságot küldött ki ezen jelenségek okainak vizsgálatára. Az amerikai Unio kereskedelmi minisztériuma hivatalos adatokat közöl az élelmiszerek árára nézve, melyek szerint:

	1900-ban	1910-ban
a vaj ára	25 cent	35 cent volt
a sajt ára	13 " "	26 " "
a cukor ára	5 " "	7 " "
a szalonna ára	14 " "	19 " "
a liszt ára	2.5 " "	4 " "
a sertésszövet ára	12 " "	22 " "
a marhahus (elsőrendű) ára	10 " "	22 " "
a marhahus (sílányabb) ára	8 " "	16 " "

Angliában a kereskedelmi minisztérium kimutatásai szerint 1905 óta általános a drágulás. Németországban hasonló viszonyok uralkodnak az árak tekintetében, mint nálunk. Mindazáltal úgy a Lajthán tul, mint a Lajthán innen bizonyos körök tisztán a mezőgazdasági termelést vádolják igazságtalan elnyélés elvezetével és speciális drágaság előidézésével. Felpanaszolja a kérvény, hogy az agitáció vezetői közt van a főváros is, holott a fővárosi statisztikai havi füzetekből kivont összeállítások szerint az I. osztályú leveshus (marhahus) átlaga 1905—1906—1907. évben drágább volt, mint az év első felében, sőt az 1904. évi ár is megfelelt az idei átlagárnak.

Ha az állatok emelkedtek, mondja a kérvény, ezt az emelkedést természetes okok idézték elő, minők a 2-3 esztendő előtti takarmányhiány, mely miatt állatállományunk aránytalanul nagyobb hányada került levágásra a rendszerrel; a sertésvész s a községek nagy részét ma is zár alatt tartó száj-és körömfájás, mely a Balkánról hurozoltatott be. Az állatok emelkedése csak némi kártérítés a gazdának a fönt érintett csapásokért és veszteségekért.

Befolyának erre azonfelül a piacokon uralkodó lakás- és munkabérek, továbbá a közvetítő kereskedelem túltengése és a városi — különösen a fővárosi — piaci és vágóhídi viszonyok.

A vásárcsarnok legfőbb tényezője az élelmiszer megdrágulásának azért, mert a város fiskális politikát üz, minél nagyobb hasznot akar biztosítani magának a befektetett nagytöke után. A szűkebb város husakezelőjével szemben oda irányul, hogy a fővárosnak nincs joga addig panaszkodni az élelmiszerek drágasága ellen, míg ő maga nem adja komoly jelét annak, hogy áldozatoktól sem riad vissza azért, hogy a bajt orvoslja, míg meg nem szünteti azokat az aránytalanul nagy összegre rugó díjakat és illetékeket, amelyek folytán a magyar fővárosban drágább a magyar hus, mint a külföldön. A budapesti vágóhídi számlák igazolják, hányféle ezimben szedett illeték és jutalék terheli a vágóhídra szállított állatot. Az élő marha és a hus árának emelkedése közt észlelhető aránytalanság nem kis mértékben ezen okokra vezethető vissza. Ha a főváros nem a gazdák közönség ellen akarja enyhíteni, hanem komolyan törekednek a drágaság enyhítésére, megtalálná ennek módját egyrészt a vásárcsarnoki illetékek törlésében, illetőleg mérséklésében, a környék termelésének a főváros viszonyaihoz mért irányításával, a fogyasztó közönségnek a termelőhöz való közelebb juttatásával, továbbá az ipartörvény 53. szakasza alapján a husárak maximumának hatósági szabályozásával. Vázolja azon évek szomorú tapasztalatait, amikor a Balkán-államokból élőállatot lehetett behozni, a mikor a Balkánról behurozolt állatbetegségek, amelyek Szerbiában, Romániában ma is uralkodnak, oly nyomasztóan sújtották állattenyésztésünket, arra kéri a felirat a képviselőházat, hogy utasítsa a kormányt, miszerint a mezőgazdaság vámvédelmének fentartásához ragaszkodjék, a szerbiai élőállatbehozatalnak és argentinai husbehozatalnak állja útját, az állattenyésztés fejlődését veszélyeztető állatbetegségek ellen a legszélesebbkörű intézkedéseket tegye meg s az állattenyésztés fejlesztése végett, mint amely legalkalmasabb s legbiztosabb mód a husdrágaság enyhítésére, már a jövő 1911. évi költségvetésben vegyen fel nagyobb összeget a képviselőház azon határozata értelmében, amely szerint az osztrák állattenyésztés 54 millió koronás állami segítségével a magyar állattenyésztést, állatértékesítést és mezőgazdaságot szolgáló egyéb intézmények is támogatandók.

Az állattenyésztés állami fejlesztésén kívül a szövetkezeti mozgalomra, különösen a legelőbérlet, állattenyésztő és állatértékesítő szövetkezetekre kell rámutatnunk, melyek külföldön is legalkalmasabb eszköznek bizonyultak a feleslegesen kiküszöbölésére. A községi vezetőköröknek nem nagy fáradságába kerül, hogy e téren csakhamar eredményes lépések történjenek.

Ezen orvosszereknek hatása azonban alig lesz Kellőképp érezhető, ha az állatértékesítés körüli a mai viszonyok megmaradnak. Mulhatatlanul szükségesnek látszik a husfogyasztási adó és azon 20-25. féle ezimben szedett városi díjak és illetékek törlése, illetőleg mérséklése, amely külön vámsorompóval zárják el a városok fogyasztóit a termelőktől.

A kérvény záradékában hivatkozik arra, hogy ha az osztrák forrásból kiindult törekvések, melyek a magyar mezőgazdaság vámvédelmének csökkentésére irányulnak, csak részben is célt érnek, s kiderül, hogy a vámközösség csak papíron ismeri el Magyarországot érdekeit, akkor a vámközösség eszméjétől az egész gazdaságosság elfordul, s nem lesz hatalom, mely annak megszüntetésére irányuló követelését el tudja némitani.

Vita a Reichsrathban.

Az osztrák képviselőház ma folytatta a husinség csökkentésére teendő intézkedések tárgyalását, amelyen sok szó esett a magyarokról is. Pantz képviselő polemizál Auersperg herceg tegnapi beszéde ellen. A gabonavámok fentartása legfőképpen Magyarországnak áll érdekében. *Mi itt mindig magyar politikát csinálunk. A magyarok minket védőbástyáknak használnak fel, amelyek mögött milliós üzleteiket csinálják.* Szólv végül három határozati javaslatot terjeszt elő, többek között: hogy Magyarországgal tárgyalások induljanak meg takarmányneműk, különösen tengeri és mindennemű takarmány, gabona behozatali vámjainak mérséklése végett. Steiner képviselő szerint a város képviselőinek ragaszkodniok kell ahhoz, hogy a behozott husmennyiséget kizárólag a községek rendelkezésére, nem pedig a magánspekuláció vagy fogyasztási szövetségek rendelkezésére kell bocsátani. (Közbeszólások a szocziáldemokratáknál.)

David képviselő kéri, hogy határozza el a képviselőház először, hogy a kormányt felszólítja, hogy mindazon szerződéseket, amelyeket a jelenlegi kormány és az előző kormányok a magyar kormányval a husbehozatal engedélyezése dolgában kötött, terjessze a képviselőház elé, másodsor megállapítja a képviselőház, hogy az osztrák kormányval a hűtött és fagyasztott husbehozatal engedélyezésénél nincs szüksége Magyarországhoz hozzájárulására.

Weisskirchner kereskedelmi miniszter fejtegetései során rámutat arra, hogy a végrehajtási utasítások szerint a két kormány közösen tartozik eljárni a tengerentúli országokból való hus-, nyers- és marhabehozatal kérdéseiben, ugyaz csakis mindenkor megállapodással lehetséges. Ebből az okból a kormány David képviselő határozati javaslatának második pontja ellen foglal állást, mert ha a Ház azt határozná el, hogy az osztrák kormányval az argentinai husbehozatal dolgában nem szükséges a magyar kormány hozzájárulásával törödni, ugy ez a kiegyezési törvény egyoldalú interpretációja volna, amelyhez a képviselőháznak magának nincs joga és amely ezenfelül ellentétben áll a háznak 1907-ben hozott határozatával. Weisskirchner kereskedelmi miniszter beszéde tovább folyamán reflektált az argentinai hus behozatalára vonatkozó megjegyzésekre. Már említetttem — ugymond — hogy az osztrák minisztertanács 10.000 tonnányi mennyiséget helyezett ki látásba, illetőleg ily mennyiség mellett foglalt állást. Ez ügyben először írásban, majd szóbelileg tárgyalások folytak a magyar kormányval a meg egyezés ügyében és tény az, hogy az osztrák földmívelésügyi minisztérium a behozatali engedélyt 1911. év április végéig szóló hatálylyal megadta és a tekintetben biztosra vette a magyar kereskedelmi és földmívelésügyi miniszterek hozzájárulását. Autentikus hírek híjján csak feltehető, hogy a magyar kereskedelmi miniszternek nyilatkozatáról szóló és a nyilvánosságban elterjedt híresztelések vagy félreértesen alapszanak, vagy pedig a sajtó által reprodukáltak tévesen. Azon tárgyalások után, amelyeket személyesen folytattam Budapestben, nem kételkedhetek, hogy a legközelebbi napokban teljes és megfelelő felvilágosítás érkezik.

Azt hiszem, hogy a magyar közgazdasági bizottság tárgyalásaiban, majd a magyar pénzügyi bizottságban csakis a két kormány között létrejött azon meg egyezésről volt szó, amely a balkáni kontingens egy maximumát állapítja meg. Nem tagadtam tegnap sem, hogy ily meg egyezés fennáll. Aból sem csináltam titkot, hogyha felszólítottánk, bizonyára nem fogunk a meg egyezés közzététele ellen tiltakozni. E meg egyezésben azonban csakis a balkáni államok együttes kontingenséről van szó, argentinai vagy egyéb tengerentúli államból való behozatalról nem történik említés. A különböző meg egyezésekre tekintettel még egyszer hangsúlyozni kívántam, hogy az osztrák kormányval meg egyezést kezdeményeztem, de éppenséggel nem azért, hogy az Ausztriába való husbehozatal megakadályozza vagy lassítsa, hanem hogy odatörkedett,

hogy hü szerződéses társ legyen. (Élénk helyeslés és taps. A minisztert számosan üdvözlük.)

Damm, Moravcsévszki, Roskar után Kramarz Auersperg képviselővel polemizálva, kifejti, hogy a drágaság elleni harc az egész közeposztály érdeke. A drágaság egyenesen katasztrofális méreteket öltött és az állam pénzügyi helyzetét is veszélyezteti. Végre elérünk odáig, hogy a husbehozatal részére megnyissuk vámsorompóinkat és erre Magyarország vétője következik be. Mindinkább érezzük, mily káros egy ipari államnak egy agrárállammal való összeköttetése. Különösen, ha utóbbi ipari állam kíván lenni. A tárgyalást holnap délután 11 órakor folytatják.

Új kormányozható léghajó

az

osztrák-magyar hadseregben.

Az osztrák-magyar hadseregnek — tudja ezt a hazában minden ember — két fényes, nagyszerű kormányozható léghajója van. Szakemberek rendelték: egy gyalogsági tábornok, egy főtörzsorvos, sőt benne volt a bizottságban a remonda-bizottság helyettes elnöke is. Kétségtelen tehát, hogy ez a komisszió olcsón, abszolút modern és az igényeknek teljesen megfelelő léghajót vásárolt. Az egyiket még raktárban őrzik, a másik azonban, a „Parseval” már fényesen állta meg a tűzpróbát. Bécsből Budapestig repült és alig néhány órával a tisztek podgyászát gyalog szállító kutyamosók után érkezett a fővárosba.

Képzeltető tehát, hogy a legnagyobb örömmel szolgált egy ma érkezett távirat, amely újságolja, hogy a közös hadsereg még egy kormányozható léghajót kap, mely az eddigieknél is jobb lesz, amennyiben homzogni fognak benne és rajta a legújabb újítások. A megrendelő és átvéő bizottság ezuttal is kiváló szakemberekből áll, amennyiben a kipróbált régi szakemberekhez a közös ügydepot parancsnoka is csatlakozott.

Az új kormányozható léghajó dolgában felkeresem a bizottság előadóját, a tábori konyhák kommandánsát. Különösen az újítások érdekelték. Beszélgetésünket itt közlöm:

A konyhás: Az újításokról nem nyilatkozhatom, mert azok hadi titkok. Annyi bizonyos, hogy az új léghajó olyan szerkezetű lesz, hogy minden más léghajót lepípál. Annyit elárulhatok, hogy az erre a célra felszerelt pipa a hajó orrából fog lelégni.

Én: Ez máris nagyon érdekes.

A konyhás: Igen fontos újítás, hogy a burók csukaszínű lesz, mert most ez a divatos szín. A léghajó kosarában hálósobát rendezünk be, mert a gyakorlat arra tanított, hogy a kormányozható léghajó többször kénytelen az utját megszakítani és ilyenkor a tisztek kénytelenek a kosárban éjszakázni... Das ist praktisch, was?

Én: Kibirja a léghajó ezt a fölszerelést?

A konyhás: Miért ne bírná ki? Jó erős kerekken nyugszik. Mert tudni kell, hogy ez is újítás. Az új léghajó kerekken szalad és csak akkor emelkedik a levegőbe, ha fönt megfelelő a viszonyok.

Én (kissé csodálkozva): Ja?

A konyhás: Az új léghajó nem fog eltévedni, mert egy vastag spárta légó a földig és annál vezet egy biciklista káplár:

Én: Ez a spárta-ügy direkt zseniális.

A konyhás (főlragyogó arccal): Azt gondolom: Das is a Idee... Ezen a spárta-ügy élelmezik a tiszteket, amikor a levegőben vannak. Ezen gulyást és sört huznak föl... Az én ötletem... Colossal, was?

Én: Nagyszerű.

A konyhás: A kormánykerék mellett nyolcnyolc evező lesz, amelyivel „ezáran” vezényszóra evezni fognak. Ezel kivonjuk magunkat az időjárás szeszélyei alól. Na, jetzt schauns aber blöd, gelt?

Én: Világos. Ilyenformán a legnagyobb szélben is lehet haladni.

A konyhás: Stimmt.

Én: Milyen gázt fognak használni?

A konyhás: Aber gehns... Ki használ gázt? Villany lesz... Alles elektrisch... Aztán lesz... Pardon, tovább nem mondhatom. Ez már szután csakugyan hadititok.

Én: Most már csak arra kell vigyázni, hogy háboru esetén az ellenség meg ne kaparítsa a csuda-léghajót.

A konyhás (megvetéssel): Ellenség? Tőlünk? Das waer schön... Majd egy ilyen drága géppel odamegyünk, ahol ellenség van.

(Igaz van.)

Ray.

A kilakoltatottak tanyáján.

— Visszautasított segítségek. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, november 30.

A fagyoskodók még mindig kint töltik az időt a melegítő kályhák körül a Jancsics-téren. A beérkezett adományok némileg elviselhetőkké teszik a szenvedéseket, amiken különben már változtathattak volna, de érthetetlenül visszautasítják a segítséget. A fővárosi barakokat akart adni nekik, nem költöztek oda. Ugy hogy renitenskedésükkel eljátszhatják a megnyilvánult részvétet.

A szegény, fődél nélkül maradottak asszonyai és gyermekei az Aréna-uton épülő tornateremben huzódtak meg az elmúlt éjszakára, de oda se kívánkoznak többet. Többen meghűltek a nedves tornateremben, mert ágyneműt nem volt szabad bevitniük. A férfinépség kint didergett a Jancsics-réten. Olyan borzasztó hideg volt az idő, hogy a hajléktalan emberek őrizetére kirendelt rendőrök is odahuzódtak a tanya vaskályhái mellé.

Ha a jótékony egyesületek nem is erőltették meg magukat a részvételben, annál szöbb egyes embereknek őszinte adakozása és támogatása. Kint a tanyán kis konyhaszatalnál adta ki az intézőbizottság a rendelkezéseket. Hosszu lista fekküldt előttük, erre írták fel az adakozók neveit. A begyűlt összeg, annak dacára, hogy egyre érkeznek az adományok, nem valami nagy eddig. Mindössze kétszázötven korona. Annál többet kapnak természetben. Holmikát küldtek a következők:

Schwarz Mór fűszeres: Négy üveg bor, három rud szalámí, három kenyér, két kilogramm túró. A Krakauer-czég és a Guttman-czég három-három nagy ponyvát adott a fagyoskodóknak. Sües Károly vendéglős: Tíz liter forralt bor. Váci-ut 111. Pékműhely: Husz darab kenyerec. Maggi-gyár: Leveskozakákat dobozsámbra küldött. Ajánkozott azonkívül egy borbélymester, hogy ingyen borotválja meg a férfiakat.

A Jancsics-téren tanyázók élelemben egyelőre nem szenvednek hiányt. Megható, hogy az angalföldi munkásnép, amely maga is szegény, mint osztja meg velük reggelijét, ebédjét és vacsoráját. Az egyletek közül egyedül az Izraelita Nőegyesület látogatta meg a szerencsétleneket. Fölajánlotta segítségét és negyven koronát adott a legnagyobb nyomor enyhítésére.

Pénzbeli segítséget több oldalról is kaptak a szegény emberek. Csupa szegény emberek gyűjtemek a számukra. A Levante-utca 12. számú haz lakói huszonhét, Padinger pékner munkasa pedig hat korona ötven fillért gyűjtöttek. Csupa tízfűlléresből áll a gyűjtemény. A Sirató-vendéglő tulajdonosa pedig fölajánlotta a hajléktalanoknak, hogy amit nála esznek-isznak, azt ingyen adja. Kosárral hozták a rétre a szentet és a fát, hogy a fagyoskodó emberek tüzet gyújthassanak. Herczog S. adott harmincz koronát s a fagyoskodó asszonynép számára huszonnégy pár harisnyát és több pár téli keztyűt küldött. Speier József vendéglős pedig például egymaga három öttagu családnak adott szállást.

Schweizer Mihály sváb koresmáros a külső soroksári-ut 6. szám alól kocsin érkezett a tanyára. Három családnak adott májusig ingyen lakást. Mindjárt fel is ültette a kocsijára és elszállította őket.

Végre ma a városházán is érdeklődtek a dolog iránt. Hanvai Sándor kerületi elöljáró már tegnap is tárgyalt a kilakoltatott emberekkel, ma pedig a tanács részéről Almády Géza tanácsos tárgyalt a dologban. A beszerzett hivatalos információk szerint mesterségesen készítette elő a dolgot a szo-

cialisták szakszervezete. A lakóknak már hosszabb idő óta hetenként be kellett fizetniük bizonyos megállapított összeget a pártkasszába s megfenyegették a lakókat, hogy elverik őket, ha fizetnek házbért. Egyik-másik lakó a házmesternek megmutatta, hogy megvan a pénze a házbérre, de nem fizet. Megállapították, hogy a lakók jobb butorát még a kilakoltatás előtt egy főt-uti pinczében helyezték el, amelyet a szakszervezet bérelt ki.

Ezre vonatkozólag a háztulajdonos Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár a következő felvilágosításokat közli:

Az u. n. Hétházban 139 lakó van. Ezek közül egy töredék felbujtás folytán összeállt, és a terrorizmus terére lépett, követelvéln tőlünk; hogy házmesterünket bocsássuk el, a házak kezelését az általuk választott bizalmi férfiakra bizzuk, megüresedett lakásokat csak az általuk kiszemelt lakóknak adjunk bérbé és a házak eladása esetén a jelenlegi lakbérök összegére nézve — biztosítást nyujtsunk, stb.

Ezen a tulajdonjog sérelmével járó követeléseket nem fogadtuk el, hanem az ügyis olcsó házbérek fentartását 2 évre biztosítottuk, a hátralékos béreknek lassankénti törlesztését és további más számottevő engedményeket tettünk, amelyeket a lakók meglelégedéssel el is fogadtak; ennek dacára azonban a béke nem állott helyre, mert a lakók közül mintegy 31 felbujtó megtagadta a házbérfizetést, a megüresedett lakásokat erőszakosan elfoglalták s a többi békos lakókat is megfélemlítéssel rábírták igyekezni, hogy a házbértök sem fizessék meg; ekkor az öklökönél zajt csaptak, romboltak, hogy a békos lakóknak a házbán való maradást tűrhetetlenné tegyék, sőt két asszonyt és egy gyermeket véresre vertek, azért, mert a családfo a fenyegetésnek ellentállva a házbért rendszeren megüszte. Amíg egyrészt ezen lázongó lakók úgy a házbán, mint az utczná tüntetéseket rendeztek, addig a békos lakók nap-nap mellett csoportonként- intözetünkhöz jöttek, kérve bennünket, hogy védelmezzük meg őket az izgatók ellen és szeresszünk részükre a házbán nyugalmat és biztonságot. Csak természetesen, hogy mi a békos lakóknak érdekében és a házbán fentartása szempontjából ennek a 31 izgatónak mondtuk fel a lakást, akik a házbérfizetését tüntetileg megtagadták és a rendes lakókat életveszélyesen bántalmazták és üldözték, ezek közül 28-at kénytelenek voltunk hatósági-lag kilakoltatni.

Az izgatók hetek óta tudták, hogy ki kell költözniök és ha bírói ítélet után sem távoztak, az ísmét csak azt mutatja, hogy ök a törvénynek ellenszegülve, a többi lakót is ellentállásra eskarták bátorítani.

Egyébként alkalma volt a polgármester kiküldöttjének, ahova az izgatók fordultak, hités adatokból meggyőződni afelöl, hogy a „Hétház”-ban tetemesen olcsóbbak a lakások, mint a környékbeli házakban.

Hogy milyen méretű anarkia uralkodik a kilakoltatottak között, bizonyítják a következők:

A hatóság felajánlotta, hogy az asszonyoknak, gyermekeknek és munkátalan férfiaknak ingyen ebédet ad a népkonyhában, de nem fogadták el, hanem ráizentek a szomszédos vendéglősökre és szatócsokra, hogy ha nem küldenek élelmiszert a tanyára, bojkottálni fogják. Az Aréna-uti iskolában adott helyiséget is csak egy éjjel vették igénybe. Felajánlotta a hatóság azt is, hogy a hajléktalanokat, amíg lakást kapnak, elhelyezi a barakokban. Ezt az ajánlatot is visszautasították azzal a megokolással, hogy ök szolidaritást vállaltak s nem engedik magukat szétszórni a különböző barakkokban. Kijelentették, hogy annak a hatóságnak, amely őket kilakoltatta, kötelessége, hogy róluk gondoskodjék s nekik ingyen állandó hajlékot adjon. Egy üllői-uti kereskedő is tett ajánlatot a kilakoltaknak, hogy hetven-nyolcvan embernek ingyen ad vacsorát és hajlékot. Ezt az ajánlatot sem fogadták el, hanem azt izenték vissza, hogy a megfelelő pénzt küldje be a tanyára.

A főváros második kerületi választmányának mai ülésén szóba került a szerencsétlen partájok sorsa. Szauerwein Károly választmányi tag javasolta, hogy a Hétház lakóit helyezzkék el a Fő-utczában levő Forgács-laktanyában. A laktanyában eddig az 52. közös gyalogezred két zászlóalj lakott. Az ötvenketteseket most áttelepítették a mester-utczai kaszárnyába s a Forgács-laktanya üresen maradt. Városi épület és a fővárosnak kitünő alkalma van, hogy segíthessen a hajléktalan páriákon. A választmány magáévá tette a javaslatot. A szenzációs határozatot a Jancsics-réten nagy lelkesedéssel fogadták, bár nem minden aggodalom nélkül:

— Ha úgy értelmek a városi urak — mondta Kiss János vasesztergályos — ezt a dolgot, hogy butorától odamehetünk és nem két-három napi időre, akkor feltétlenül segítettek rajtunk. Arról

van éppen szó, hogy miképpen akarnak segíteni rajtunk.

A hatóság különben azt az információt kapta, hogy ez a kilakoltatás csak előfutárja a májusi nagy akciónak. Májusban a szakszervezethez tartozó munkások egyáltalán nem fizetnek lakáspénzt s ezer és ezer család kerül majd ki az utcára.

A tanács holnap fogja megvitatni, hogy minő további intézkedést tegyen a főváros.

Az Anya- és Csecsemővédő Egyesület elnöke Szirmay Oszkár elnök, Gyenes Istváné és ifj. Reitter Ferencz egyesületi titkár kíséretében ma este 8 órakor megjelent a Jancsics-téren, a Hétházból kilakoltatott nyomorgók felszegélyezésére. Ott nyomban oltalomba vették a szoptató és másállapotban levő anyákat. Azokat egyenként pénzbeli segélyben részesítették, egyben utasították a segélyezettet, hogy holnap jelentkezzenek felvétel és további támogatás végett az egyesület otthonában. Különösen egy súlyos beteg tüdővésztes asszonyról gondoskodtak a jötevek, akit nyomban el akartak szállítani a menhelyre, de minden kísérlet meghúsult a beteg macskagáttal és ellentámaszával szemben. Végre megígérték, hogy a többiekkel együtt holnap az Otthonban jelentkezni fog felvétel végett. Holnap tehát már meleg otthonuk lesz a szegény nyomorgó anyáknak. Az Anya- és Csecsemővédő Egyesület ma ismételtel rászolgált arra és megérdemli, hogy a társadalom támogatassa, mert nemcsak hivatásában méltóan megállja helyét. Ott van segítő kézzel, ahol a szegény nyomorgó anyák és az ártatlan csecsemők szükségét szenvednek.

Az esteli órákban negyventagu küldöttség jelent meg egy napilap szerkesztőségében. A kilakoltatottak nagy lármával méltatlankodtak és szemrehányással illették az újságot, hogy ellenük fordul és szónokuk heves kirohanást intézett a „zsidó tőkés lapjai ellen“, amelyek rokonszenvenélkül foglalkoztak ügyükkel. A küldöttség aztán, kiadván mérgét, eltávozott. A lakásnéküliek elmondták odakint, hogy a Herczog által felajánlott pénzét nem fogadhatták el, mert az kétórni járásnyira fekszik a Jancsics-réttől. A főváros által felajánlott barakokba pedig azért nem költöznek be, mert elsősorban állandó lakásokra van szükségük, másodsorban pedig éppen a főváros költöztetett ki a minap egy csomó embert a barakokból, mert nedvesek és egészségtelenek.

Este kintjárt *Pető Sándor* dr. országgyűlési képviselő s megígérték, hogy amennyiben a főváros holnap délig nem intézkedik, ő veszi kezébe az ügyet.

Nagy feltűnést keltett egy apáca látogatása. Pénzt hozott, kétezer koronát, amit *Vasary* Kolos hercegprímás küldött a hajléktalanok segítésére. Köszönettel vették és nyugtát adtak róla.

A képviselőházban a pénzügyi bizottság mai ülésén a belügyi tárca tárgyalásakor gróf *Apponyi* Albert kérdést intézett a miniszterelnökhöz, mit szándékozik tenni a Hétház kilakoltatott szerencsétlen hajléktalanainak sirgós elhelyezésére, mert a főváros szegényének tartja, hogy ily rettenetes időben és veszedelmes időszakban egész családok hajléktalanul legyenek knéytelenek hosszabb időt tölteni.

Gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök kijelentette, hogy már jelentést tett magának az ügyről és holnap abban a helyzetben lesz, hogy érdemben is nyilatkozhat.

TÁVIRATOK.

Az orosz pénzügyminiszter lemondott.

Pétervár, november 30. Kokovev pénzügyminiszter kimerültség miatt meg akar válni állásától. Lemondó kérvényét azonban a csár csak akkor fogja elfogadni, ha a költségvetést már megszavazták.

Szocialista kudarc.

Berlin, november 30. A frankfurti városi képviselőtestület tegnapi választásán hat szabadelvű, három nemzeti szabadelvű és két mérsékelt konzervatív választották meg, míg a szocialisták, akiknek jelöltjei tizenegyen pótválasztásra kerültek, teljesen megbuktak.

Spanyol reformok.

Madrid, november 30. Január közepén át fogják alakítani a kabinetet. Az új kabinetben egyseíteni fognak minden liberális erőt. Canalejas miniszterelnök ezután hozzáfog nagy programjának megvalósításához s ebben számít a korona bizalmára, amelyet teljes mértékben élvez.

Közgazdasági táviratok.

Amerikai tőzsdék zárata.

Newyork:		Nov. 30.	Nov. 29.	Nov. 28.
Buza	helyben	96 $\frac{3}{4}$	95 $\frac{1}{4}$	95 $\frac{3}{8}$
	decemberre	97	96	96
	májusra	103 $\frac{3}{8}$	102 $\frac{1}{4}$	102 $\frac{3}{4}$
Tengeri	decemberre	54 $\frac{1}{4}$	54 $\frac{1}{4}$	54
	májusra	55	55	—
Chicago:				
Buza	decemberre	90 $\frac{1}{4}$	89 $\frac{1}{2}$	89 $\frac{3}{8}$
	májusra	96 $\frac{3}{4}$	95 $\frac{3}{8}$	95 $\frac{1}{2}$
Tengeri	decemberre	44 $\frac{1}{4}$	44 $\frac{1}{4}$	43 $\frac{3}{4}$

Newyork, november 30. Gyapot Newyorkban helyben 15.05 (15.10). Gyapot decemberre 14.73 (14.86). Gyapot februárra 14.85 (14.94). Gyapot New-Orleansban, helyben 14 $\frac{3}{4}$ (14 $\frac{3}{4}$). Petroleum Stand white Newyorkban 7.40 (7.40). Petroleum Stand white Philadelphában 7.40 (7.40). Petroleum Refined in Cases 8.90 (8.90). Petroleum Credit Blancas at Oil City 1.30 (1.30). Zsir Western steam 10.15 (10.20). Zsir Roho és Brothers 10.65 (10.65).

Chicago, november 30. Zsir novemberre 10.77 (10.72), szalonna short clear 9.62 (9.62), sertéshus januárra 17.30 (17.00).

UJDONSÁGOK.

Metamorfozis.

Nagyot változott a világ. Ezt mondják fenn és alant; abban a világban, ahol fény és tündöklés uralkodik és ott lenn, ahová a fény sugarak még nem juthattak el. Amott, a napsugaras ormokon, kevélyek erre a metamorfozisra és jogosan. Az emberi elme fonszegebb eredményekre még nem jutott a világ teremtése óta, mint ebben a korszakban. Betetőzése lesz e roppant vívmányoknak az, ha az emberiség a levegő-óceánt is teljesen meg fogja hódítani. S ennek is most éljük kezdeti korszakát. Belátható időn belül ennél is tovább fog törekedni az emberiség.

Fordított arányban van oka büszkélkednie, vagy ezzel egyenes arányban szégyenkeznie az emberiségnek a korong fordított oldalára. Mert a világhosszú mesgyénen tul szörnyű zürzavar uralkodik. Az elmék mindenhol fényességeket fedeznek föl. A gyomrok alant, a népmilliók közt, éhesen maradnak. Lehet és remélhető, hogy ez a jelenség pusztán efemer jelentőségű és semmi kauzális nexus nincs a két jelenség közt. De kétségtelen, hogy az éhség bestiái még sohasem tomboltak úgy, mint mostanában. Minél büszkébbek lehetnek a korszak férfiai a buvárlat és fürkészet roppant eredményeire, annál jobban terjed lefelé a pauperizmus. Egymástól függetlenül, természetesen, de mindenesetre így van.

S még a legszegényebb emberek természetes fölfogásában is olyan metamorfozist idézett elő az inség, amilyenre példát csak keveset találunk. Mások például olyan élelmiszerkereskedő, mészáros, vagy hentes, aki romlott, vagy egészségellenes élelmiszert hozna forgalomba, ki nem bujhatott volna a büntetés glul. A nép haragját is megérezte volna.

Most esinos és karakterisztikus eseményről érkezik hír Técsőről. Kabalacsárda községben éppen olyan husinség volt, mint áldott fővárosunkban. Mindamelllett a lakosság kapott bőven, vagy legalább is elégséges mértékben húst. És nem is túlságosan drágán. A dolog nyitja az volt, hogy az odavaló mészáros a különböző betegségekben elhullott állatok húsát is kimeré, noha ez hatóságilag tilos. Olesőbban mérte, de mérte.

A hatóságnak ez tudomására jutván, azonnal intézkedett, hogy a veszedelmes árusítás abbamaradjon. És most következik az, ami valóban jellemző. A lakosság haragja nem a mészáros ellen fordult, aki eképpen az emberek egészségét veszélyeztette, hanem a csendőrök ellen, akik a tilos cselekményben a mészáros akadályozni akarták. Gyujtogatással és öldökléssel fenyegetőztek a haragos emberek. Ők inkább megeszik a döghúst, sem hogy éhezzenek, vagy egész vasvornakjukat rákölték arra, hogy jóllakhassanak.

Ily metamorfozist teremt az inség ez emberek gondolkodásában. Az éhségnél nagyobb és parancsolóbb ma nincs a földön. Annak idejében, amikor Párist ostromolták, senki sem kérdezte, hogy milyen élelmiszerek árusítását engedte meg a hatóság. Nemesak elhullott állatok husa került az asztalokra, hanem tüvé tették a csatornákat is és ahol egy patkányt, vagy egeret, vagy más undorító állatot találtak, az mind drága pénzen került vásárra. Megettek mindent a megszorult, éhező emberek, ami azelőtt lehetetlennek látszott. Még ócska cipőtalpakat is addig főztek, amíg azokból valami kocsonyafele lett és bizony megették azt is. Mert a rossz étel is jobb az éhalálnál.

Most, úgy látszik, egész Magyarország hasonlóvá lett az ostromolt Párishoz. De azért agrárius körök nem tágtának és azt mondják: jobb, ha az élő husnak ára van, mintha nem volna.

NAPIREND. Naptár: csütörtök, december 1.

— Róm, kath.: Elig p. — Prot.: Michá. — Görög-orosz: november 18. Pátó vt. — Zsidó: Marchesván 20. — A nap két reggel 7 óra 27 perczkor, nyugszik délután 4 óra 10 perczkor. — A hold két reggel 7 óra 2 perczkor, nyugszik délután 3 óra 42 perczkor.

Az igazságügyminiszter fogad délelőtt 12 órakor. A honvédelmi miniszter fogad délelőtt 10 órakor. A közoktatásügyi miniszter fogad délután 4-kor. A közoktatásügyi államtitkár fogad délután 4-kor. A képviselőház ülése délelőtt 10 órakor. Petőfi-ház (Bajza-utca 21.) Nyitva 10—2. Belépődíj, kedd kivételével, 1 korona. — Uránia műkiállítás (Kigyó-tér 1.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — A Háziipari Szövetség kiállítása (Kigyó-tér 1.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincs.

Nyitvalevő múzeumok: Nemzeti Múzeum állattára 9—2. — Erzsébet Múzeum 9—4. — Földtani Múzeum 10—1. — Iparművészeti Múzeum 10—1. — Mezőgazdasági Múzeum 10—1. — Rath Múzeum 10—4. — Széchényi Múzeum (Akadémia-u. 2.) 10—12. — Tanszer-múzeum 9—7. — A m. kir. Keleti Kereskedelmi Akadémia 2—6.

Nyitvalevő könyvtárak: Akadémiai Könyvtár 3—7. — Egyetemi Könyvtár 9—8. — Fővárosi Könyvtár 9—2. — Iparművészeti Múzeum Könyvtára 9—12 és 6—8. — Kereskedelmi Múzeum Könyvtára 9—2. — Nemzeti Múzeum Könyvtára 9—4. — Pedagógiai Könyvtár 9—7. — Statisztikai Könyvtár 9—2. — Technológiai Könyvtár 9—1.

Nyitvalevő képtárak: A Múcsarnok téli tárlata. Nyitva 9—3. Belépődíj 1 korona. — Nemes Marcelló képeinek kiállítása a Szépművészeti Múzeumban. Nyitva 10—2. — Paál László-kiállítás a Könyves Kálmán művészeti szalonjában. Nyitva 9—7. Belépődíj 60 fillér. — Ellenzalon kiállítása a Művészbazárban (Fasor 6.) Nyitva egész nap. Belépődíj 1 korona. — A Szépművészeti Múzeum régi képtára nyitva 10—2.

— **Gizella hercegnő Budapesten.** Gizella bajor hercegnő, aki tegnap délelőtt báró *Perfall* főudvarmester és *Rodich* báróné udvarhölgy kíséretében Budapestre érkezett, a tegnap délutánt *József* királyi herceg és *Augusta* királyi hercegné asszony családja körében töltötte. A hercegné asszony sétakocsizást tett a városban. Holnap délelőtt utazik el a fővárosból s Bécsen át hazatér.

— **A belga királyné betegsége.** Brüsszelből jelentik nekünk: Erzsébet királyné állapota rohamosan javul. Az orvosok már nem félnek komplikációtól, a hurutos tünetek megszűntek, az étvágy kielégítő s a királyné ereje gyarapodik. Mily helyt beáll a rekonvalescencia, a kezelőorvosok terjedelmes leírását fogják adni a betegség okának és lefolyásának.

Az esti ovisi jelentés szerint a királyné a mai napot jól töltötte. A láz egyre csökken.

— **Új titkos tanácsosok.** Bécsből jelentik, hogy a király báró *Braun*, báró *Rhoemen* és *Forgách* gróf követeket titkos tanácsosi méltósággal tüntette ki.

— **Wagner Cosima nagybeteg.** Bayreuthból jelentik, hogy Wagner Cosima asszony betegsége fölötté sulyos. A szívműködés aggasztóan gyengült és gyakoriak az ájulások.

— Ferencz József amerikai szemüvegen át. A magyar munkások milliós hiába gyarapítják odakiut Amerikába kincseit, Amerikában még a hatóságok sem vettek tudomást arról, hogy van egy külön magyar királyság és külön magyar király is. Magyar emberek ügyeiben, ha szó fordult a magyar ember hazájáról és uralkodójáról, Ausztriának nevezték a hazáját és amerikai szemüvegen át „Emperor of Austria”, — Ausztria császáriának szerepelt a Ferencz József magyar király neve. Az amerikai magyar követségnek végre sikerült felvilágosítani és meggyőzni az amerikaiakat tévedésokról, ugyanarra, hogy a washingtoni kereskedelmi minisztérium polgárosítási ügyeket intéző osztályának főnöke: Richard K. Campbell, rendeletileg utasította a törvényszékek polgárosítási ügyeket intéző tisztviselőit, hogy a jövőben — akár magyar, akár osztrák alattvaló folyomodik polgárlevélért — az okmányban *Ferencz József* mint *Emperor of Austria and Apostolic King of Hungary*, azaz mint Ausztria császára és Magyarország apostoli királya legyen feltüntetve.

— Apponyi Albert Amerikában. Newyorki jelentés szerint befejezett dolog gróf Apponyi Albert amerikai felolvasó körútja. Gróf Apponyi Albert a Civic Forum és a New-York National Peace Society meghívására megy Amerikába és 1911. február havában érkezik Newyorkba. Felolvasását február 9-én tartja meg a Carnegie Hall disztermében. Gróf Apponyi a *nemzetközi békéről* fog beszélni. Az estén Carnegie Andrew, a jótékony-ságáért híres aczéllkirály fog elnökölni és ő mutatja be majd Apponyit az amerikai közönségnek. A Civic Forum felolvasó estéi esemény számba mennek Amerikában. Gróf Apponyi Albert a felolvasás után hosszabb körútra indul. Meglátogatja a Harvard, Yale, Princeton, Columbia, Pennsylvania, Chicago, Wisconsin, Minnesota, Kalifornia és Leland Stanford-egyetemeket és minden egyes egyetemen előadást fog tartani.

— Krisztics Fülöp halála. Az orosz-lengyelországi Cianoviceban a múlt éjjel meghalt Krisztics Fülöp, az egykori bécsi, később londoni szerb követ. Krisztics 1894-ben Szerbia miniszterelnöke volt és mint Milán exkirályi embere, ő volt az, aki pénzzel és csendőrökkel letörte a radikális többséget a szkupstinában. Célját azonban még sem érte el, mert az új többség az általa tervezett új államkölcönt még sem szavazta meg, amire Krisztics visszavonult a magánéletbe, majd nőül vette Groeve Mária bárónét s attól fogva nejeének orosz-lengyelországi birtokán élt.

— A norvég nőszövetség elnöke Budapesten. Frøhen Gina Kvog, a norvég nőszövetség elnöke Budapestre érkezik és pénteken, december 2-án délután hat órakor az újjvárosháza közgyűlési termében német nyelvű előadást tart. Előadásának tárgya a „Nőmozgalom élet és irodalom Norvégiában.”

— Tolstoj fia vádol. Pétervárról jelentik, hogy Tolstoj legöregebb fia, Leó súlyos vádat emelt a nyilvánosság előtt *Tsertkow*, Tolstoj barátja ellen. Levelet intézett a *Novoje Vremjához* s abban kijelenti, hogy atyja halálát *csakis Tsertkow idézte elő*. Tsertkow, aki az ő apjával évek hosszú során át barátkozott, *nagyon végzetes* befolyást gyakorolt rá és ő hintett konkolyt a család tagjai között, amivel Tolstojt végleg elkiescritette. *Tsertkow gonosz befolyása nélkül Tolstoj még évekig élhetett volna.*

— Egy kanonok kitüntetése. A király dr. Suk Bódognak, a zágrábi főegyházmegye örkanonokjának czimzetes prépost és érseki helynöknek, érdemei elismerésül a Ferencz József-rend közepkeresztjét a csillaggal adományozta.

— Cook heismerése. Londonból táviratozzák: Az esti lapok jelentése szerint Cook a *Hampstone* Magasine-ban kijelentette, hogy alapos megfontolás után ki kell jelentenie, hogy *nem tudja elérte-e az északi sarkot vagy nem*. Azt hiszi, hogy szellemi ereje az utazás nagy fáradságai közben csökkent.

— Orvosszer az epilepsia ellen. Pétervárról jelentik nekünk: Dr. *Liet* itteni orvos azt állítja, hogy száznál több esetben nagy sikerrel használta epilepszia ellen új szerét, az *arsenocerebrint*. Az első heti kezelés után az epileptikus rohamok teljesen megszűntek.

— Huzalkodás a vértanuk hamvai fölött. Megemlékeztünk az aradi ásatásokról. Az aradi vértanuk hamvait még nem találták meg, de egy sajnálatos eset megzavarta a kegyeletos munkát. A sajnálatos eset Aradon követték el, ugyanis *Török Aurél* egyetemi tanár, európai szaktudós, midőn az eddig sikertelen ásatásokról megkérdezték, kijelentette, hogy az ásatásokat *téli időben* folytatni semmi körülmények között *nem lehet az eredmény veszélyeztetése nélkül* és a nyár folyamán is csak *szakértő tanácsai* szerint kell az ásatásokat folytatni, mert a téli ásatásoknál megtörténhetik, hogy az esetleges feltalálható csontok *megsérülnek*, vagy teljesen *megsemmisülnek*. Ennek a véleménynek következtében *Barabás Béla*, volt országgyűlési képviselő, az aradi bizottság elnöke nyomban intézkedett, hogy az ásatásokat *szüntessék be*. Ekkor következett be a sajnálatos eset, ekkor támadt a kegyeletlen huzalkodás a vértanuk hamvai fölött. Az ásatások vezetésével megbízott *Varjassy Árpád* tanfelügyelő szembehelyezkedve *Barabás Béla* elnök intézkedésével, *Török* tanár szakszavát is kétségbevitte, kijelentette, hogy tovább ásat tanulatlan kubikosaival. *Török* tanár most már írásban is kiadta kétségbevitte szakszavát *Barabás Béla*-nak, hogy közölje a bizottság tagjaival és hazafias aggodalommal kérte *Barabás* hogy az ásatások megszüntetéséért *haladóktalanul* intézkedjék. *Barabás* ezt meg is tette, de *Varjassy* ennek dacára kijelentette, hogy az ásatásokat addig folytatja, amíg a csontokat meg nem találja.

— Az exszultán állapota. A belgrádi Tribunának egyik Szalonikiban időző munkatársa beszélgetett az exszultán orvosával, *Attif bey*vel. Az orvos megzafolta azokat a híreket, amelyek szerint az exszultán állapota válságosra fordult volna.

— *Abdul Hamid*nak — mondotta — nincs semmi szervi baja, csak az öregség bántja. Nem igaz az, hogy az *Atlatini* villában, ahová internálták, konziliumot tartottak volna; erre nem is volt semmiféle ok. A szultán mégis gyengélkedik, de ez tisztára aggkori gyöngeség. *Abdul Hamid* nagyon öreg, nagyon ideges és folyton lamentál, hogy az orvosok az öregség ellen semmit sem tudnak tenni. Különb most is ugyanazt az életmódját folytatja, mint azelőtt, csak az asztaloskodással hagyott fel, mert nemrégiben meghült és fájós torkával nem mehet át a középső pavillonba, ahol a műhely van.

— Mit csinál a szultán egész nap? — kérdezte a hírlapíró.

— Jórómán semmit. Egyik szobából a másikba sétál, azután az ablaknál áll és bámulja a tengert. Szeret a naplementében gyönyörködni és a multkor is hosszasán beszélt nekem arról, hogy milyen szép az alkony.

— Olvas valamit?

— Az újságokat nem szereti. Mégis beléjük néz olykor-olykor, de persze csak azokba, amelyek hozzá bejuthatnak.

— Mi van a feleségeivel?

— Azokat csak akkor látom. — felelte az orvos, — ha betegek és ha vizsgálatra hívják.

— A gyilkos századost elfogták. Párisból jelentik: *Meunier* századost, akit azzal vádolnak, hogy meggyilkolta *Ambricourt* bárónét, ma délután letartóztatták.

Meunier százados letartóztatását illetőleg azt jelentik, hogy a százados polgári ruhában és levágott hajjal megjelent a tengerészeti minisztériumban és novének megnevezése nélkül arra kérte a minisztert, hogy *Lapedie* márnökhöz juttasson el egy levelet. *Lapedie* távol volt, de nemsokára visszatért és amikor a látogatásról tudomást vett, a miniszter valamennyi aajtját elállták. A százados azt követelte, hogy a rendőrfőnök elé vezessék és az előtt bevallotta, hogy ő *Meunier* százados. A merénylőnél három üvege se mérget találtak.

— A kolera. Ujvidékről jelentik: Minthogy november 26-ika óta koleragyanus megbetegedés itt nem fordult elő, az akkor elrendelt vesztegzárt ma *feloldották*. A járványkórházban még egy beteg van és ennek állapota is javul. — *Konstantinápolyból* jelentik: Hivatalos jelentés szerint november 22-től 28-ig 168 ember betegedett meg és 109 holt meg kolerában. Hír szerint a kolera különösen *Rodosztóban* terjed erősen, ahol naponként 30—40 eset fordul elő. A birodalom többi részében a járvány úgy látszik szűnőben van. — *Párisból* jelentik, hogy a *Matin* lisszaboni távirata szerint *Funchalban*, *Madeira-szigetén* hetvenöt ember kolerában megbetegedett. Közülük harminckettő meghalt.

— A szerb-bolgár háboru aktáiból. *Battenberg* Sándor bolgár fejedelmet Szerbia elleni diadalmas hadjáratában tudvalevőleg Ausztria és Magyarország közbelépése állította meg a döntő ütközet küszöbén. A belgrádi *Tribuna* most közli annak az eddig nyilvánosságra még nem került jegyzéknek a szövegét, amelyet a nemrégiben elhunyt gróf *Khevenhüller*, akkori belgrádi osztrák és magyar követ a piroti táborban átadott *Battenberg* Sándornak. Az érdekes történelmi dokumentum így szól:

— Felsőleges uram táviratilag utasított, hogy fenséged előtt a következőket kijelentsem: Mint-hogy Szerbia a nagyhatalmak felhívására az ellenségeskedéssel felhagyott, Fenséged még a mai napon kövesse példáját. Fenséged ezt annyival könnyebben teheti, mert seregei szerb földön táboroznak, a bolgár fegyverek dicsőségét már kivívták, katonái hősként küzdöttek és a bolgár nép hősiességével bebizonyította, hogy méltó a szabadságra. Ha Fenséged ennek a kívánásának nem tenne eleget, abban az esetben felgyök hatalmazva, hogy Fenséged tudomására hozzam, hogy ő felsége, aki három millió szerb ura, kényszerítve érzi magát, hogy a szerb királyság érdekében közbelépjen; az osztrák és magyar csapatok még ma megkapják a parancsot, hogy *átkeljenek a Száván*. Fenséged eképp nemcsak a szerb, de az osztrák és magyar csapatokkal is szemben fogja magát találni. A jegyzék alatt gróf *Khevenhüller* neve áll.

— Hajókatasztrófa. Egy ismeretlen szénszállító gőzös ma reggel *Gravezend* körül összeütközött a „*Gratitude*” nevű angol szénszállító gőzössel. Utóbbi rövid idő alatt elsüllyedt. Tíz főnyi legénységéből két matrózt megmentettek.

— A csongrádi pénzhamisítók. Csongrád-, Temes-, Arad-, Torontál-, Bácsmegyék régóta fészkei a pénzhamisító bandáknak. Csongrádon és Szegeden lepleztek le most hamis pénzgártókat. *Györfi György* csendőrőrsvezető és *Péter Zsigmond* tizedes czirkálás közben Csongrád város külső részében egy rozoga viskóban a padláson világosságot láttak és éppen abban a pillanatban toppantak be oda, mikor *Tóth István* volt városi rendőr, az utcái szobából egy gépet hozott fel a padlásra, melyről csakhamar kiderült, hogy jó szerkezetű bankóprés volt. A csendőrök azonnal házkutatást tartottak és több, mint 250 darab jól sikerült 20 koronás hamis bankót találtak, ezenkívül egy 100 koronásnak a fényképét és egy lemezt, melyről a bankók nyomását eszközölték. Az is kiderült, hogy a csongrádi titokzatos ház csak egyik műhelye egy nagyobb pénzhamisító bandának, amelynek még két vármegyében vanna műhelyei. A vizsgálatot azonnal megindították. — *Pottyondi Miklós* rendőrkapitányt Szegeden vezette a véletlen a pénzhamisítók nyomára. A kapitány hétfőn éppen akkor toppant be *Bunford* Sándor koromájába, amikor egy *Király Péter* nevű domaszéki lakos három hamis ötkoronást adott át a koromszemesnek, a több tanyai lakos társaságában elfogyasztott ital árán. A rendőrkapitány azonnal kikutatta *Király* zsebeit és még két hamis ötkoronást talált nála. *Király* azt állította, hogy egy ismeretlen embertől vette a hamis pénzeket olcsó áron. A detektívek csakhamar előkerítették *Király* feleségét is, aki férje vallomásával ellentétben azt mondta, hogy egy ismeretlen embertől vettek ötszáz darab hamis ötkoronást nagyon olcsón és a pénzt a tanyájuk udvarán elásták. A házaspárt letartóztatták és megindították a nyomozást, mert úgy látszik, hogy valamely pénzhamisító bandával állanak összeköttetésben.

— Ahol döghust mérnek. Maramarosmegyében fekszik az a jónévű *Kabalacsárda-község*, ahol döghust nyilvános mészárszékekben mérnek. *Katz* és *Davidovits* mészárosok mérték ki a döghust. Már jó ideig mérésgették a döghust, mikor a hatóságnak is tudomására jutott. *Davidovits* Samu községi rendőrőrmester és *Hájas Mátya* csendőrőrsvezető meglerő vizsgálatot tartottak a dözs mészárszékekben, de már akkorra a döghus nagy tömegét kimérték. Nemcsak a községbeli lakosoknak jutott a döghusból, hanem Maramaroszigetre is szállítottak belőle és így csupán egy dögs félborjut foglalhattak le. Érdekes és jellemző, hogy a hatóság embereire támadt veszedelem ebből, mert a község szegény népe szívesen vásárolta a dögs húst, az olcsó húst és valóssággal fellázadtak a hivatalos eljárás ellen, mely a döghus további szabados kimérését korlátozta. A döghusevő szerencsétlenek különösen *Davidovits* Samu községi őrmestert fenyegették meg, hogy rágyújtják a házat és agyonverik. A fölingerült nép miatt a csendőrőrsöt is meg kellett erősíteni.

— A herceg sofförjének öngyilkossága. Velencéből jelentik nekünk: Az abruzzói herceg sofförje egy olasz hadihajó fedélzetén megmérgezte magát és meghalt. Az öngyilkosság oka ismeretlen.

— **Habár Mihályt szabadon bocsátották.** Nagy feltűnést keltett az ügyészségnek az az eljárása, hogy Habár Mihály szerkesztőt, daczára az igazságügyminiszter rendelkezésének, büntetése megkezdésére kényszerítették. Székely miniszter ma déli előtt tíz órakor magához kérte Rohonyi Gyula államtitkárt és Emerling Vilmos miniszteri tanácsost. Behozatta Sellyey Barnabás főügyész helyettes jelentését, amely ellenzi Habár szabadlábra helyezését. Kévéssel tíz óra után megjelent a minisztériumban dr. Gál Jenő védő és bemutatta az esküdtbiróság végzését, amelyvel a körözést visszavonja. Előadta a védő, hogy a főügyésznek tudomása kellett volna, hogy legyen az igazságügyminiszter halasztó rendelkezéséről, mert ezt elutasítása előtt személyesen közölte vele. Éppen ezért, mikor tegnap este Bécsben értesült védenca letartóztatásáról telefonon előre jelezte, hogy a letartóztatás szabálytalanságát előszóval bizonyítani kívánja. E részleteket Rohonyi államtitkárnak külön is elmondotta a védő, mire a miniszter tíz perc múlva meghozta a végzést, amelyvel elrendelte Habár Mihály rögtönös szabadlábra helyezését. E végzés megsemmisítette az ügyészségnek azt az intézkedését, amelyvel a miniszter határozatát be se várua, beutalta Habárt a fogházba. Külön kiemelte a miniszter, hogy Habár azért sem tartóztatható le, mert fogságba vetése védelmi jogaink korlátozását jelentené. A rendelkezést dr. Gál Jenő kérelmére külön stafétával nyomban átküldték az ügyészségre, ahol kellemetlen meglepetést okozott a miniszteri leirat. Nagy sürgős-forgás támadt az intézkedés nyomán és épp azért majdnem egy óra telt el, amíg kiállították Habár szabadulási levelét Habár szabadulása után boldogan sietett haza családjához Rákospalotára. A védő ezután Balogh György elnököt kreeste föl és kérte, hogy most már szüntessék be azt a statuális gyorsaságot és engedjenek időt, hogy a védelem előkészülhessen a nagy pürre. Balogh kijelentette, hogy ő még a tárgyalás határnapját nem tűzte ki, sőt még azt sem tudja, mikor kerülhet az ügy főtárgyalásra.

— **Egy önkéntes-iskola feloszlása.** Hivatalos kijelentés szerint a pécsi honvéd-önkéntesiskola feloszlása befejezett dolog. A pécsi honvédönkénteseket Sopronba helyezik át. A feloszlott pécsi honvédönkéntes iskolához a nagykanizsai 20. és a pécsi 19. sz. honvédtalálkozó önkéntesei tartoznak, az idén azonban mindössze 26 hallgatója akad. Ez bírta rá a minisztert, hogy az iskolát költségkímélési szempontból feloszlassa, illetőleg a soproni iskolával egyesítse.

— **Álarozos rablók garázdálkodása.** Pécsről jelentik: Magyarboly községben Alt Bernát vagyos vegyeskereskedő és földbirtokos tegnap este 9 óra tájban feleségével, valamint László Izsó dr. községi orvossal és ennek nevelőjével tevényt, amikor két álarozos férfi behatolt a szobába és pénzt követeltek. Dulakodás támadt, mire a rablók revolverrel lövéseket intéztek a 60 éves Altné ellen, kinek négy újját az egyik lövedék leszakította, míg több golyó altestébe hatolt. Alt a boltbemenekült és segítségért kiáltott. Miro az utcán járókélok segítségére siettek, a rablók elmenekültek, azonban menekülésük közben bekopogtak a községi jegyző lakán és figyelmeztették, hogy nézzen át Altnéhoz, mert ott történt valami. Altnét beszállították a pécsi kórházba, ahol megoperálták, azonban az operáció után hirtelen meghalt. László dr. és neje csak könnyebb sérüléseket szenvedtek. A csendőrség erőlyesen nyomoz a betörők után.

— **Gyermekek a jég alatt.** A biharmegyei Felsődomán tíz suhanegyerek — akik közül a legidősebb 15 éves volt — kiment a hegyek között levő tóra kocsolyázni. A tó közepe felé a síma jégtükör hirtelen szakadt alattuk és mind a tizen belezuhantak a mély vízbe. A parton dolgozó emberek azonnal kiszabadították egy tutajt és óriási erőmegfeszítéssel sikerült nekik a gyermekek közül kilencet megmenteni, akik közül többen súlyosan megbetegedtek. A tízediket, Török Istvánt nem találták meg, eltűnt a jég alatt.

— **Házasság.** Hóniz Miksa Dombóvárról eljegyezte Spierer Gizellát Magyarbicskén. Ábrahám Imre vasárnap kötött házasságot a Dohány-utcai templomban Előd Jolánával, Előd Miksa kereskedő leányával.

A Kálvin-téri református templomban ma délelőtt 11 órakor díszes esküvő volt. Kovács Aladár vezérkari százados esküdtől örök hűséget Kozma Mária-nak, Kozma Andor, az Elzsis iró és felesége Fésűs Gizella leány-nak. A Kozma, Fésűs és Kovács-család tagjain kívül ott volt a budapesti előkelő társaság számos tagja és a vélegény bajtársai közül igen sokan. A fiatal pár boldogabb násztra indult.

— **A Deutsche Bank sikkasztói.** Berlinből jelentik: A Deutsche Bank egyik letétpénztáránál 73.500 márkát sikkasztottak. A főpénztárost letartóztatták. Két pénztáros megszökött.

— **Dráma a színházi öltözőben.** Igazi szicíliai történet a messinai színházban tegnap este, kévéssel az előadás megkezdése előtt Hamilton florenczi énekesnő öltözőjében egymásután négy lövés dörögött el. Nyomban behatoltak az öltözőbe és ott holtan találták az énekesnőt és egy Frilepi nevű fiatalembert, aki az énekesnőt az utóbbi örökben mindenhová elkísérte és egész vagyonát közzel egymillió lírát ráköltött. Mivel most már szegény ember lett, az énekesnő szakítani akart vele; emiatt való kétségbeesésében előbb agyonlőtte az énekesnőt, azután önmagát. Az előadást nem tartatták meg.

— **Nagy gözmalomtűz.** Óriási malomtűz volt Bród-ban. Az éjjel leégett *Merkadies és társa cég* bródi első gözmalma. A tűz a korpakamarában tört ki és oly gyorsan harapózott el, hogy az egész malomépület berendezéssel együtt elpusztította. A malom 1.200.000 koronára biztosítva volt.

NAGY KÉPES KARÁCSONYI MELLÉKLET

Felkérjük olvasóinkat, kiknek előfizetésük lejárt, hogy azt idejekorán ujjtsák meg, mert az

EGYETÉRTÉS karácsonyi ajándékát

csak állandó előfizetőink kapják. Karácsonyi meglepetésünk igen díszes kiállítású, művészi

NAGY KÉPES MELLÉKLET

lesz, amelyet már előre az ujságpiac szencázójának jelezhetünk.

— **A gordonkás merénylő.** Az éjszaka Ritter András tüzelő több férfi és nő társaságában a Kőbányai-uton ment hazafelé, amikor hirtelen egy ember, akinél gordonka volt, ugrott eléje és kétszer Ritterre lőtt. A golyók nem találtak. Egypár perc múlva újból rálőtt a gordonkás ember Ritterre és megint elfutott. A golyók most sem találtak. Ritternek sejtelve sincs arról, hogy ki lehetett a merénylő.

— **Tömeges margarin-mérgezés.** Harminez hamburgi családban száznál több ember mérgezési tünetek között megbetegedett. A vizsgálat megállapította, hogy valamennyien egy hamburgi gyárból szerzett margarin élvezetétől betegedtek meg. A rendőrség a gyárból lefoglalta a még megmaradt margarin készletet. A megbetegedett emberek nincsenek halálos veszedelembe, csak émelygés és hányás bántja őket.

— **A szilágysomlyói titokzatos gyujtogatások.** A kies fekvésű szilágysági városkában, *Szilágysomlyón* három hét óta alig mult el nap, hogy tüzeset ne történt volna. Házak, raktárak, szalmakazlak, fakerítések lobbantak lángra és a felzgatott lakosság rémülete kétségbeesésig fokozódott, mikor tegnap este félhat órakor három helyen, Szilágysomlyó különféle részén egyszerre ütött ki a tűz. A rémületet fokozta, hogy több helyen is petroleumos kanócokat találtak, bizonyosságul, miszerint a tüzek gyujtogatásból származnak. Olyan nagy a nyolcezer főnyi lakosság rémülete, hogy egész éjszakákon át férfiak és nők az utcán cirkálnak vagy buvóhelyekről lesik, várják a gyujtatót. Az önkéntes éjszakai őrkök a sok lövöldözéssel, túlköléléssel még inkább rémitgetik egymást. Bölöny Bálint rendőrkapitány a gyujtogatás gyanúja alatt letartóztatott az egyik titokzatosan kitört tüznél egy *Grebla* nevezetű bankszolgát. Egyszermind a belügyminisztertől sürgönyileg kértek csapatokat, mert a tíz főnyi rendőrség képtelen megőrizni a város biztonságát. Az izgalom leirhatatlan.

— **Melegedő-szoba és levesosztó megnyitása.** A második kerületben, a Szegényház-utcában, a régi Szent János-kórház közelében, a hajléktalanok menhelyében levő épületben, holnap, december 1-én nyílik meg a melegedő-szoba. A melegedő-szoba reggel 7 órától este 7 óráig lesz nyitva a szegények számára, hol egész napon át jó meleg levest és kenyert ingyen kapnak az arra rászorulóknak.

— **Az anarchisták boszúja.** Párisban a mult éjszaka egy csoport feldühödött anarchista berúgott az „Autorité” szerkesztőségébe s darabokra zuzott mindent. Ez volt az anarchisták boszúja azért, hogy az Autorité dicsőíteni merte a társadalmi rendet és helyeselte a roueni halálos ítéletet. Ebben a cikkben a bonapartista újság élesen kikelt a sabotage ellen is. Az anarchisták a támadáskor csak a szerkesztőt találták a helyiségben. Halállal fenyegették meg, ha még egyszer nekik nem tetsző cikket közöl. A támadást bejelentették a rendőrségnek.

— **Merénylő exvőlegény.** Klein Aladár kereskedősegéd néhány héttel ezelőtt eljegyezte *Deutsche Izrael* gyári munkásnak 18 éves leányát, Emmát. A leány apja azonban nem akart beleegyezni, hogy leánya egy szegény emberhez menjen feleségül és rábeszélésre a leány felbontotta az eljegyzést. A szerelmes Klein azóta folyton üldözte a leányt. Ma délben megjelent *Deutsche Mókus-utca* 20. sz. alatti lakásán. Elmondta a leánynak, hogy egy névtelen levelet kapott arról, hogy menyasszonya megcsalja őt. A leány megmondta, hogy semmi köze hozzá, hiszen már felbontották az eljegyzést. Klein ekkor revolvert vett elő és a leányra célzott. A megijedt leány egy lepedőt tartott maga elé, hogy a golyó elől védekezzék. Klein elsütötte a fegyvert, a golyó a leány balkarjába furdott. Dr. Berger nyújtotta az első segélyt. *Deutsche Emma* sebesülése nem veszélyes. Kleint a rendőr bevitte a III. kerületi kapitányságra, ahol megindították ellene az eljárást.

— **Revolveres rabló.** Brenner Ferencnek Pacsirtamező-utca 12. szám alatt van a vendéglője. Abból nyílik a lakása is. Ma este félhat táján Brenner Muzsik István napszámmal beszállított, amikor a vendéglős leánya kiszólt a sötétségből, hogy gyanus zajt hall a lakás felől. Brenner és Muzsik berontottak s egy fiatalembert találtak ott, aki éppen betörni készült. Rá akarták magukat vetni, de a betörő arrább ugrott, revolvert rántott, s háromszor elsütötte. Az egyik golyó Muzsik jobb karján könnyebb sérülést ejtett, de sikerült a betörőt lefogni. Megkötötték, átadták a rendőrnek, aki bevitte a főkapitányságra. Kiderült, hogy az illető *Csavajács József* 28 éves napszámos, többször büntetett betörő. Megmotozása alkalmával álkulcsokat, tolvajlámpást, paprikát találtak nála. Letartóztatták.

— **Öngyilkos eselőd.** Az éjszaka Simon Julia huszöves eselőd a Berzenczy-utca 48. sz. szolgálati helyén föbelötte magát. Életveszélyes sebével a Rökus-kórházba vitték. Tettének okát nem tudják.

— **Megfagyott ember.** Tegnap a megyeri erdőben egy hatvan év körüli munkásember holttestét találták. Megállapította róla a rendőri bizottság, hogy megfagyott. A holttestet a rákospalotai temető halottasházába vitték.

— **Az elhagyott gyermek.** Horváth Józsefné néhány hónappal ezelőtt újszülött csecsemőjét nevelésbe adta Foller Jánosné pomázi lakoshoz. Horváthné közben megbetegedett, s a Szent János-kórházba vitték, ahol most is betegesen fekszik és a tartásdíjat nem tudta fizetni. Tegnap Foller né a csecsemőt bevitte a kórházba és Horváthné ágyára letéve elszaladt. A gyermeket a rendőrség az állami gyermekmenhelyen helyezte el.

— **A hajnali mise.** Dunaföldváron történt. Reichard József hetvenhatves magánzó, tőkepénzes ma reggel, miatlatt felesége hajnali misén volt, revolverrel halántékán lötte magát és nyomban meghalt. A gazdag ember öngyilkossága nagy föltűnést keltett, mert az okát nem gyanítja senki.

— **Életunt asszony.** Barna Mihályné Szekánits Julia galicziai születésű hatvankét éves tejkereskedőnő, a Zuglói-ut 62. sz. lakásának félre-eső helyén borotvával felvágta a nyakát és meghalt. Az asszony elmebajos volt, több esztendeig elmegyógyintézetben ápolták, ahonnan nemrég mint javult beteget elbocsátották. Ugy látszik, hogy elmezavarában követte el az öngyilkosságot.

— **Halálozás.** Londonból jelentik, hogy Kipling Rudyard anyja tisburyi birtokán Wiltshire grófságban hetvenegy éves korában meghalt. Születési nevén Macdonald Alicenak hívták és leánya volt Macdonald George lelkésznek, aki házában vendégül látta ugyazól-ván az angol író- és művészvilágot. Macdonald Alice 1865-ben ment nőül Kipling John mérnökhez, akit nem-sokára elhelyeztek Bombayba. Ennek a körülménynek köszönhető Kipling Rudyard, hogy olyan alapos ismerője lett az indiai életnek.

— **Heverdic.** Ferenc nyugalmazott gimnáziumi tanár és festőművész életének 69-ik évében meghalt a fővárosban és ma temették el a farkasréti temetőben. A megboldogult az ungvári gimnáziumnak volt rajztanára s számos festőművészt nevelt. Közülük Roskovics Ignácnak is első tanítómestere volt. Képei több egyesületben, így a Képzőművészeti Társulathoz és a Nemzeti Szalonban is szerepeltek. A Nemzeti Szalonnak hosszú ideig műtárosa is volt.

— **Wagner Gusztáv,** Szeged első virilistája ma 76 éves korában meghalt. Az elhunyt Szegedre mint szegény morva piaci árú jött, itt szerzte vászonüzletével óriási vagyonát. Hagyatéka több, mint tíz millió.

— **Tóth Nagy Vilmos,** aki a szabadságharc több csatájában vett részt és tekintélyes vagyonát is a haza oltárára áldozta, 75 éves korában Lugoson meghalt. Az elhunyt valamikor jobb napokat látott, most azonban koldulásból tengette csak életét.

— **x Ha őszül a baja, használja a Stella-vizet.** Ára 2 K. Kapható egyedül Zoltán B. gyógytárában, Budapest, V., Szabadság-tér.

— **x Mi a Novicum? Székelyhavasai gyomor-keserű háziscor.** Melynek egyetlen háztartásból sem szabad hiányoznia. Ez az ideális új háziscor rögtön enyhíti a gyomorbajt, gyomorgörösöt, gyomorférgést, gyomormérgést, hányingert, étvágytalanságot és minden egyéb, gyomortól származó bántalmakat. Ára nagy üveg 2 korona, közepény 1 korona 20 fillér, kis üveg 60 fillér, 3 nagy, 5 közep vagy 10 kis üveget utánvét mellett bérmentve szállít a Képzőművészeti Társulat. Árkeszesítésgyógy 11. szám vagy a központi főraktár, Balla Sándor „Hunniac” gyógyszerész Budapest, Erzsébet-körút 56. szám.

— **x Fodor-féle vívőterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívőterme.** Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

— **x Tisztelt olvasóinknak figyelmét felhívjuk** László Sándor régi jó hírű férfi-szabóműhelyére (Budapest, Erzsébet-körút 1., I. em.), aki 30 koronáért készíti mérték után remek szabásban finom gyapjuszövetekből divatos férfi-öltönyt, vagy felöltőt a legfinomabb kivitelben. Vidékre mintákat kívánatra bérmentve küld.

— **x Royal-Orfeum, Budapest, Erzsébet-körút 31. színházi és variété-műsor.** Kezdeté 8 órakor.

— **x A 40-dik cs. kir. államsorsjátéknak** húzását, mely polgári játékokra ezúttal rendezték, már december hó 15-én tartja meg. Ezen népszerű sorsjáték tervezete nagyon szép esélyeket nyújt, tartalmaz 20738 nyereményt 620.000 korona összegben, ezek között egy 200.000 koronás főnyeremény, továbbá nyeremények 50.000, 30.000, 20.000 stb. koronával, melyek mind készpénzben fizetnek ki. Sorsjegyek 4. — koronával dohányszármazékban, váltóüzletekben stb. kaphatók.

— **x Mindennemű rövid- és szövöttárak** Rösler-nél, Epest, V., Harminczad-utca és József tér sarkán.

— **x Royal-Orfeum.** Teljesen új és minden számban szenzációs műsort mutat be a Royal-Orfeum csütörtökön. A variété rész fővonzóereje az I. Mária nevű csodálatos embermajom. A variété számok közt szerepel Jucitő-Toros japán hadijátéka, a Glazuroff-csoport táncmuzikánsai és még 12 elsőrangú attrakció.

— **x Bob hashajtó a legkellemebb, 10 fillér.**

— **x A Friedmann-orfeum szenzációja.** December elsőjéttől kezdve nagy szenzációja van a Friedmann-orfeumnak. Meno ur, a telepatikus fenomén, a csodálatos gondolatolvasó, akinek művészetét és tehetségét eddig egyetlen gondolatolvasó sem közelítette meg. Meno csodálatos tehetsége nemcsak a laikus közönséget ragadja bűvületra, hanem a hozzáértő tudósokat is, akik maguk is csodálatos határos érdeklődéssel kísérik Meno bűvölő produkcióit, amelyekkel szinte rekordot ér el a gondolatolvasás terén. Az új decemberi műsorának különben minden egyes száma világhírű variété-különlegesség s a Friedmann-orfeum új műsorával olyat produkál, amit nem tud megközelíteni egyik fővárosi mulatóhely sem. Az orfeumnak kitűnő konyhája van Rauchbauer vezetésével, ezenkívül poharas sör is

kapható. A jegyek december elsőjéttől olcsóbbak lettek: páholy négy személyre 16 korona, földszinti jegyek 4, 2, 2 és 1 korona.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

— **Uj katonai léghajó.** Fischamendből jelenti tudósítónk, hogy a katonai léghajóosztály új konstrukciójú léghajóval kísérletezik, amely, ha beválik, megvásárolják a hadsereg számára a „Parseval” és a „Lebaudy” mellé. A léghajót Körting mérnök szerkesztette és számos újítás van rajta.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Sárga lil'om.

— **Biró Lajos 3 felvonásos szindurabja.** Bemutatták a Magyar Színházban. —

Biró Lajosnak szüületesen gyors pályafutása az irodalomban, s azok a speciális értékek, melyeket magával hozott, mindig bizonyos garanciákat adnak, hogy részéről a színpad sem hozhat különösebb kijózanodást. Most harmadizben bizunk ezekben az írói garanciákban, amelyek harmadizben hagyják cserben az író és — igazán nehezemre esik kimondani — harmadizben hagynak cserben bennünket is. Biró Lajos, aki, mint novellista, mint regény- és újságitró egy sereg beváltott ígéretre tekinthet vissza, a színpadon még nem tudta beváltani ígéreteit. „Még” nem tudta. Ezt hangsúlyoznunk kell, mert minden egyes darabja egy-egy újabb ígéret, hogy önmagával, a közönséggel való küzdelem, forrongások és tapogatózások után, egyszer mégis csak be fogja váltani azokat a színpadi ígéreteket, amelyek — ezt föltételezhetjük — abban a pillanatban önmagának megtett, amint litteratúrájával a színpadra lépett. Ma még, úgy érezzük, Biró Lajos küzdelme, első sorban a közönséggel folyik. A közönséggel és csak ezen keresztül önmagával. Biró Lajos jól ismeri a színpadot, jól ismeri a közönséget is, hogy azoknak koncepcziót tehessen, megtagadja önmagát. S ez az önmegtágadás egyelőre a legnagyobb hibája a színpadi Birónak. Annak a lüktető, ideges gyorsaságnak, amelylyel Biró Lajos az írásain végig rohog, a színpadon csak a fűlsiketítő zakatolását halljuk, de nem látjuk az előremenetelt. Ez az energikus, erős írótalentum, aki megállást nem ismerve, szinte brutálisan tud tovább menni témáin, a színpadon lépten-nyomon megbotlik, megáll, gyönyörködik a saját hangjában és elmélázik olyan dolgokon, melyeken egyébként oly szépen tud tovább menni. Koncepczió...! Aki ismeri a magyar közönséget, jól tudja, amint-hogy Biró Lajos is tudja, hogy ez bizonyos arányban szinte kötelessége a magyar íróknak. És azokkal szemben, akik ezt a koncepcziót öntudatlanul teszik, Biró Lajosnál éppen a tudatosság az, ami szimpatikus.

A „Sárga lil'om” azonban tulmegy a koncepczióknak azon a fokán, mely szimpátiára számíthat. És mennél iróbb embernek tartjuk a szerzőt, annál kevésbé. Ennyire nem kell leszállni a közönséghez. Ennyire nem szabad lebecsülni a közönség felfogó képességét. Olyan fajsúlyú íróembernek, mint a „Sárga lil'om” szerzője, legfeljebb, ha ötven százalékos engedményt szabad tennie a közönségnek, Biró azonban teljesen feladta a versenyt önmagával. S amit a közönségére tett, éppen, mert „iró” a közönség ellen tette. Az első felvonás sikerült, milieur-rajzában, s azonkívül is néhány jelenetben, s az utolsó jelenetek egy-két dialógusában a szerzői tendenciák ellenére is elismerést követel a Biró Lajos írói tehetsége, ami éppen éles elkülönböződése miatt fokozott lehangozottságra készítet. Maga a darab témája nem inspirálhatta Birót, hogy egy leendő regényéből (Szolgák országa) színpadra transzponálja, s ha mégis megtette, csak másodsorban írjuk az ő rovására. Reporter-dráma ez, mely önmagában hordja a magasabb értelemben értett irodalmatlanságot. A report izgalmá, aktualitásában van, a színpad pedig nem életaktualitások fóruma. Ez a report pedig még aktualisan sem számíthatna

érdeklődésre, az aktualitása révén sem lenne irodalom, még színpadi értelemben sem. Egy kiváló írónak nagy, nagy színpadi tévedése ez a darab, mely most is azt a kérdést intézi hozzánk: mit fog adni Biró Lajos egyszer a színpadnak, ha nem fog — tévedni? És, hogy a felelet nem sokáig várat magára, erre, még ezek után is, minden garanciánk meg van.

Előadás és rendezés ezuttal nem tudtak megküzdeni a darab hiányosságaival és hibáival. Az első felvonás hamisítatlan vidéki milieujében, egy kis vidéki kávéházi életében még bravuros jeleneteket kaptunk, az innen kiinduló dráma-alakok elrajzoltágát azonban a következő felvonások során a színészek sem tudták korrigálni. Nagy egyenetlenségek árkaít a legjobb igyekezettel sem tudták átugorni és sehogyan sem tudtak kibogozódni abból a pleonázusból, mely őket nem kevésbé kifárasztotta, mint a közönséget. Törzs Jenő, Gombaszögi Frida és Papp Miska kénytelen-kelletlen megadták magukat szerepeiknek, nagyobb feladatával egyedül csak Z. Molnár László tudott megverekedni. Néhány kedves és karakterisztikus figurát Csataj Janka, Latabár és Csizsér találóan ábrázolták. Márkus László rendezése sokat mentett, ami még menthető volt.

A közönség melegen fogadta a darabot. Az első és második felvonás után szerzőt a szereplőkkel együtt sokszor szólította a függöny elé. Külön sikere volt Z. Molnár Lászlónak, akit a harmadik felvonás alatt nyílt színen is megtapsoltak.

—Hc.

(*) A „Czigányszerlem” új szereplővel. A Király-színház mai előadását Harmath Ilona beugrása tette lehetővé. Bendiner Hedvig, Zorika személyesítője ugyanis hirtelen beteget jelentett, mire szerepét a színháznak széphanu énekesnője, Harmath Ilona vette át. Sem játékán, sem énekén nem látszott meg, hogy „beugrott”. Szépen énekelt és nagy rutinnal alakította a szép czigányleány szerelemét. A nagyszámú közönség a művésznőt minden énekszáma után zajosn megtapsolta.

(*) A Bécsi asszonyok a Városligeti színházban. Lehár, Ferenc bájos operetteje a „Bécsi asszonyok” hosszas mellőztetés után ma este került ismét a Városligeti-színház műsorára. A darab, mely első bemutatója idején sokáig foglalkoztatta egy Bécs, mint Budapest közönségét, ma is sikert aratott. A behízelgő melódikus, lágy zene s az ötletes librettó, melyet Föld Aurél és Mérey Adolf fordítottak magyarra, a várakozást teljes mértékben kielégítették. Elhez járult különben még az is, hogy a szereplők talán éppen a darabra való tekintettel, ma minden művészi képességüket érvényre juttatták. Különösen meleg ünneplésben volt része Hudacsek Nellynek, aki ének-tudásával és megjelenésének lebilineselő voltával magával ragadta a publikumot. Káldy Mariska tisztá, csengő hangja s kifejező, kellemes játéka, Szalay, Kabók és Fekete ötletes alakításai mind elmaradhatatlan kellekei voltak az esti sikerült bemutatónak.

(*) Az Operaházban holnap, csütörtökön megismétlik „Bánk bán”-nak a mult szombatn oly nagy sikert aratott új szereposztásos előadását, ez alkalommal is Sándor Erzi (Melinda), Fodor Aranka (Gertrud), Környey Béla (Bánk), Takáts Mihály (Tiborcz), dr. Székelyhidyi Ferenc (Ottó), Rózsa S. Lajos (Petur), dr. Dalnoki Viktor (Biberach), Szemere Árpád (II. Endre), Kertész Ödön (súlyommester), Kárpát Rezső (udvarmester) fellépésével. Az I. felvonás táncgyülegetében a nagy kettőst Nirschy Emilia és Brada Ede táncolja. Vezényel Szikla Adolf karmester, rendező Alszegehy Kálmán főrendező. (Évi bérlet 164. sz. Kezdeté 7 órakor.) — Pénteken Cahier Charlesné, a bécsi udv. Operaház művésznője, a budapesti közönség kedves ismerőse lép fel nálunk vendégként a „Sámson és Delila” női főszerepében. Sámsont — Anthes György, Dagont — Takáts Mihály énekli, a többi szerepben Szendrői, Kertész Ödön, Ney B., Kárpát és Juhász működnek közre. (Évi bérlet 165. szám. Rendes helyárak.)

(*) Bossi. Mindent elmondtak már róla, mindenki hallotta már őt, ma is mindenki ott volt a Zeneakadémiában, aki csak él és ezt a privát véletlent, hogy él, másokkal is érzékeltetni akarja. Nagy művésze az orgonának, ismeri minden csia-

ját-binját, ismeri a közönséget és jól tudja, hogy a virtuozitás bizonyos megalkuvásai nélkül nem lehet boldogulni. A saját alkotásánál azonban kénytelenek voltunk konstatálni, hogy ezek a bizonyos megalkuvások nem is esnek olyan nehézre. A *Scena pastorale*, *Hora mystica* és *Legenda*, a maga chorálszerű patoszával és tudatos érzékiségével nem jelent különösebb jelentőséget Bossinak, mint zeneszerzőnek a karrierjében. Kicsit affektált és energiátlan a dolog és minden impozáns volta ellenére megjátszania sem sikerült úgy, ahogy kellett volna. Bach *Toccatija* és Liszt *fugája* tisztán az előadó művészt vette csak igénybe s itt újra koncedálnunk kellett, hogy az elsőség ebben a *genre*-ben feltétlenül az övé. A közönség nem fogadta azzal a lojális hódolattal, mint máskor és inkább a közreműködő Luigi Magistrati felé fordult jóindulatával. A fiatal hárfaművész *Paradisi*, Bach, Haendel egy pár kedves apróságával, különösen pedig *Saint Saens* fantáziájával szerepelt; igen tehetséges és intelligens művész, egy kevéssé még nyers és hangos, de mindenestre a jó középminőségűn messze felül álló valaki. Tulzott volt a lelkesedés, amelyet bekasszált, de egy feltétlen nagyszabású talentumnak jutott.

(*) **Bayreuthi est.** Csak felerészében felelt meg az előírászatnak ez az exotikus est. *Hafgren-Waag* Lili pontosan megjelent és pontosan leénekelte hirdetett műsorát, egy pár *Grieg*, *Wolf* és *Mozart* dalt s egy-egy áriát a *Figaro* lakodalmából és a *Büvös yadász*ból. Kéllmes hangú hölgy, nagy-praxissal az énekművészetek terén, de nem a hangversenyterembe termett. A közönség szeretettel látta, számai kifogástalan udvariassággal megtapsolta. A műsor másik felét nem *Vogelstrom*, hanem — fájdalom — *dr. Pick Ernő* tette nem éppen élvezetessé. Amatőr művész, nem kezdő, de nem is nagybecsű érték; sem iskolázottsága, sem rutinja nem ér fel a *Vigadó* megszokott hangbeli kvalitásaihoz. Sok jóakarója volt jelen és érdemen felül elhalmozták a szokott honoráriummal. Szomorúan nélkülöztük *Vogelstrom* távollétét és nem igen éreztük a *Bayreuthi* levegőt.

(*) **Főhercegi látogatók a Műcsarnokban.** A Közép-művészeti Társulat téli tárlatát ma delután nézte meg a társulat védője *József főherceg* a nevével *Augusta főhercegnő* asszonyal és magukkal vitték ki a Műcsarnokba a főhercegnő asszonynak édesanyját *Gizella* bajor hercegnőt is. A vendégek *Perjánházi* Emánuel bárónak *Gizella* hercegnő asszony főudvarmesterének a tartságában három óra előtt érkeztek a kiállítási palotához, ahol őket *Jendrassik* Jenő festőművész, helyettes igazgató és *Paur Géza* műtáros fogadták. Az üdvözlés után a fenségek nyomban *Augusta* főhercegnő asszonyal az arcképhez tértek, amelyet *Endrey Sándor* festett és az első nagyteremben van kiállítva. A képet sokáig nézték és végre *Gizella* főhercegnő asszony törte meg a csendet és többször is megismételte, hogy

— Nagyon jó! Nagyon jó!

Nagyon lekötötte a teremben a fenségek figyelmét *Szinyei-Merse* Pálnak a ma-mesés áron megvásárolt csudaszép festménye „A park”. Sokáig nézték *Pentelei-Molnár* Jánosnak hatalmas bibliai tárgyú kompozícióját. Lekötötte a figyelmüket *Benczur* Gyulának a *Dessewffy* Aurélról festett portréja, *Kézdi-Kovács* Lászlónak kedves hangulatos tájképe s miközben ezeket nézték, *József* főherceg élénken érdeklődött, hogy kedvenc festője, *Mendlik* Oszkár milyen képekkel szerepel a kiállításon. Elragadtatással mutogatta a hercegnő asszonyal *Mendlik* tengerképeit, majd *Bárczy* István polgármesternek a szobrához vezette őket, melyet *Hüvös* László mintázott. A fülkékben különösen *Karlovsky* Bertalannak egy gyönyörű női arcképe, *Edvi Illés* Aladárnak borongós tájai, *Poll* Hugónak a berni tavat ábrázoló festménye, a fiatalon elhunyt *Lechner* Ödönnek, *Kosztolányi* Kann Gyulának, *Ferenczy* Károlynak, *Nagy* Vilmosnak és *Vajda* Zsigmondnak a képei nyerték meg tetszésüket, akik közül a legutóbbtól a főherceg már vásárolt egy képet, amelyet még az atelierjéből ismert. A folyosón *Gizella* főhercegnő asszonyal nagyon tetszettek *Bosch* Árpádnak a miniatűr tájai, a második nagyteremben *Spányi* Bélának hangulatos naplementéi és *Innocentnek* a képei, *Strobl* Alajosnak a színes márványokból összerótt *Justitia* szobra és a többi dolog is mind-mind. *Hegedüs* Gyulának kiváló művészi munkát a szobrárt, amelyet *Lányi* Dezső mintázott. A szoborcarnokban a kisebb plasztikák között *Szentgyörgyi* Istvánnak a tökéleteségig megmintázott aktjai *Pásztor* Jánosnak és *Sámuel* Korálnak, meg *Beszédes* Lászlónak a szobrai és *Béran*

Lajosnak a plakettjei nyerték meg tetszésüket. Sokáig nézték el ezután *Paczka* Ferencnek a templomba menő lányokat ábrázoló képét, *Juszkónak* a színes napos képeit, majd *Strobenz* Frigyesnek kis kollekcióját, amelyre *Gizella* főhercegnő asszony hívta fel a társaságnak a figyelmét, akinek a művész régi jó ismerőse Münchenből. Sorba kerültek ezután *Bosznay* Istvánnak zamatos magyar tájai, *Skuteczky* Döme rézhámorjai, *Komáromi* *Katz* Endre erdélyi képei, miközben a főherceg megint meglátott *Mendlik*től egy tengerképet, amelyik annyira megtetszett neki, hogy nyomban megvásárolta. A XIII. teremben megint talált a főherceg egy izlésére való képet, *Nádler* Róbertnek egy régi Dráva-medrének mocsaras táját, amelyet szintén nyomban megvásárolt. A grafikai teremben pompásan elmulattak *Szmrecsányi* Ödönnek ötletes karrikaturái s azután figyelemmel nézték meg *Kosztolányi* Jenőnek és *Kis* Rezsőnek a festményeit, amelyeknek mindenike igen megtetszett nekik. Szemle után a főherceg a szoborcarnokba megállt és áttekintvén még egyszer az egész kiállításon, rendkívül kedvesen jegyezte meg:

— Igazán nagyon örülök, hogy ilyen remek kiállítást hoztunk össze. Sajnálom, hogy a balesetem miatt már a megnyitáson nem élvezhettem.

A főhercegi vendégek, akik több mint fásfél órát időztek a Műcsarnokban, szívélyes bucsut véve az uraktól, visszakocsiztak a Várba.

(*) **Szenzációs művásárlás a téli tárlaton.** Ritka érdekességű művásárlásról értesítenek ma bennünket. *Szinyei-Merse* Pál „Paris” című olajfestményét ma megvásárolta malomszegi *Elek* Pál bankigazgató 20.000 korona eredeti áron. A képre a pénzügyi világnak egy másik kapacitása és egy nagynevű magnás is alkudozott, de *Elek* Pál sietve lefogalta és kiírtette a kép árát, mert egy berlini műtáros, aki csak a katalógusból látta a képet, szintén jelentkezett a festmény megvételére egy berlini milliomos számára. Ez a nagyösszegű megvásárlás azért is tarthat számot rendkívüli jelentőségre, mert ekkora összeget magyar festőnek magyar tárlaton kiállított művéért még sohasem fizettek, sőt külföldi nagy nemzetközi tárlatokon sem volt még rá példa. *Szinyei-Merse* Pál egyébként csak nemrégiben kapta meg *Vilmos* császártól a berlini tárlaton kiállított s most a mi Szépművészeti Múzeumunkban látható „Majális” című képéért az általam aranyérmét, a vidéki vándorkiállításán kiállított „Mező” című kisebb képét Miskolca város vette meg 4000 koronáért.

(*) **Kainz hagyatékának árverése.** A berlini Lepke-féle műkereskedésben ma folytatták Kainz hagyatékának árverését. Ma bronceok és porcelán műtárgyak kerültek eladásra, de az árak jelentéktelenek voltak. Így például egy remek porcelán-eszoport mindössze 185 márkán talált vevőre.

(*) **A Paál-kiállítás meghosszabbítása.** A Könyves Kálmán igazgatósága elhatározta, hogy az oly általánosan nagy érdeklődést keltő *Paál* László-kiállítást december hó elsejéig meghosszabbítja. A kiállítás a holnapi nap folyamán is reggel 9 órától este 7 óráig tekinthető meg és belépti díja hatvan fillér.

(*) **Hangversenyek.** Burmester Willy hegedüestélyét december 2-án tartja a *Vigadó* nagytermében a következő műsorral: I. *Brahms*: Sonata A-Dur; II. *Goldmark*: Versenymű A-moll; III. *Balakirew*: Die Lerche; *Grieg*: Ballade (Stefaniai) IV. *Bach*: Gavotte; Beethoven: Menuet; *Haydn*: Rondo; *Hummel*: Deutscher Tanz; *Mendelssohn*: Capriccio; V. *Schumann*: Abendlied; *Paganini*: Caprice B-Dur és A-moll. Jegyek 2—10 K-ért a Harmonia R.-T.-nél (IV., Váci-utca 20.) kaphatók.

A *Wiener* *Konzertverein* két első zenekari hangversenyén (december 9. és 10.) *Lówe* Ferdinánd a következő műsort fogja vezényelni. I. *Beethoven*: VII. Simf. II. *Ducas*: Polycuete-nyitány (először). *Tschaikowski*: V. Simf. II. *Beethoven*: Egmont-nyitány; *Bruckner*: IV. Simf. (romantikus); *Berlioz*: Lidéretánc; *Sylphidek* tánca. Magyar induló (La Damnition de Faust). *Wagner*: Bolygó hollandi nyitány. Jegyek a Harmonia R.-T.-nél (IV., Váci-utca 20.) kaphatók.

Hubay Jenő és *Popper* Dávid első trióestélyüket december 6-án rendezik a Zeneakadémia termében. A zongoraszólamot *Lhevinne* József, az ünnepelt zongoraművész fogja játszani. Műsor: *Beethoven*: Hármass Es-Dur; *Mozart*: Pastorale Variáció; *Liszt*: Loreley; *Schumann-Tausig*: Der Kontrabandist; *Chopin*: Barcarole és Valse A-Dur; *Rubinstein*: Étude C-Dur (Lhevinne); *Rubinstein*: Hármass C-moll. Jegyek 3—10 koronáért a Harmonia R.-T.-nél (IV., Váci-utca 20.) kaphatók.

A VI-ik *filharmóniai* hangversenyen, melyet dec. 7-én tartanak meg a *Vigadó* nagytermében, *Beethoven* IV-ik szimfóniája (B-dur) van soron. Azonkívül előadják *Csajkovszky* „Kussknacker”-Suite” című zenekari művét. Az est vendége *Dohnányi* Ernő tanár, *Mozart* II-ik zongoraverse-

nyét (G-dur) adja elő, s azonkívül eldirigálja saját szerzeményű II-ik szimfóniáját (D-moll).

A *Grünfeld*-négyes III-ik hangversenye vasárnap, december 4-én délután 4 és fél órakor lesz a Royal termében *Lászlóné Füsche*l Jenny zongoraművész és a m. kir. operaházi énekből *Roubal* Vilmos vezetése alatt alakult „Magyar férfinegyes” közreműködésével. Műsora: 1. *Winkler*-vonósnyegyes (uj.) 2. a) *D'Albert* „Az éj”; b) *Farkas* O. „Befordultam a konyhára”. 3. *Schubert* „Pisztráng-ötös” (nagybőgő): *Gianicelli* tanár. 4. a) *Abt* „Szenderegj”; b) *Meyer-Hellmund* „Népdal”.

Az Orsz. Szimfoniai Zenekar vasárnapi estélyén megismerteti a közönséggel *Pierné* Gabrielt, akinek *Izeyl* című suiteje lesz a program második száma. A suiteit *Goldmark* ragyogó, színes *Sappho*-ja előzi meg és *Buttkay* drámai erejű „Unepontók” című szimfonikus költeménye követi. Szünet után, a hangverseny második részében elsőnek *Schubert* eszményi szépségű *H-moll-szimfóniáját* játszzák, majd pedig *Bizet* elragadó lévvel telt *Patrie*-ja fog felcsendülni és ünnepélyes akkordjával befejezi az estét. A hangversenyre már csak elsőrangú jegyek kaphatók *Bárdnál*.

Anheuer *Ottó* operanékes jövő héten, december 5-én tartja első budapesti daletélyét a Royal-teremben. A hangverseny közreműködik *Holzberger* *Mariska* zongoraművész.

Koenen *Tilly* egyetlen daletélyét vasárnap, december 11-én előre láthatólag teljesen telt ház előtt fogja tarthatni, a Royal-teremben.

Hubermann *Bronislaw*, kit az összes külföldi sajtó a legnagyobb élő hegedűművészek tart, kedden, december 13-án rendez hangversenyt *Spielmann* *Lipót* zongoraművész közreműködésével. *Hubermann* remek programmal érkezik ide.

Sabathiel *Rezső* hegedűművész hangversenyén, pénteken, december 16-án csupa ritkán hallható, rendkívül érdekes hegedűdarabokat fog előadni. Az estét a hangversenyző maga tölti be előadásaival. *Dienzl* *Oszkár* kíséri zongorán.

A bécsi *Rosée*-vonósnyegyes hétfőn, december 19-én rendezi első kamarastélyét a Royal-teremben mint a *Mérey-czég* bérletének harmadikát.

Gerhardt *Elena* tegnapi elhalasztott daletélyét végleg kedden, december 20-án tartja meg a Royal-teremben. A nagy művész hangversenye a szezon egyik kimagasló seméénye lesz. — *Anheuer*, *Koenen*, *Hubermann*, *Sabathiel*, *Rosé* és *Gerhardt* hangversenyeit *Méry Béla* rendezi.

Nyiltes.

Ugyanolyan költőknek nem való a költséget a munkájukra.

Nyilatkozat.

A Tokaji Bortermelők Társaságának terjesztési osztálya, mely nem más, mint *Grünbaum* *Simon* (Budapest, Lipót-körút 2. sz.) társaságunknak jutalek mellett működő ügynöke, ki borok eladásával van megbízva, mely körülményt a n. é. közönség tájékozása czéljából hozunk nyilvánosságra.

Ha fenti czég: *Grünbaum* *Simon*, hirdetésre, vagy bármily más cikkre rendelést adna fel, azt csak saját neve alatt teheti és annak kifizetése csakis egyedül őt terheli. Társaságunkkal más összeköttetésben nem áll és annak semmiféle szervét nem képezi.

Tokaji Bortermelők Társaság
Részvénytársaság.

IRODALOM.

* **Tisza** *István* folyóirata. Újév napján egy „Figyelő” című füzetes folyóirat fog megindulni, melynek szerkesztőbizottsága élén gróf *Tisza* *István* fog állani, felelős szerkesztője pedig *Herczeg* *Ferencz* lesz. A Figyelő havonként kétszer öt-öt ivnyi terjedelemben fog megjelenni és foglalkozni kíván a közélet összes jelenségeivel úgy a politika, mint a társadalom, közgazdaság, tudomány, szépirodalom, művészet stb. terén. A párt- és napiliteratúrát kizárja programjából. Irányára vonatkozólag fevilágosítást nyújt a felhívás, amely szerint a folyóirat mindenekelőtt meg akarja keresni és meg akarja jelölni nemzeti kulturánk tisztult magaslatait, hol testvéri jobbot nyújthat egymásnak minden magyar ember. Az osztályérdekek ellen sorompóba hívja az országos érdekeket. A lap szerkesztőbizottságának elnöke gróf *Tisza* *István*, a szerkesztésért felelős *Herczeg* *Ferencz*. A lap *Singer* és *Wolfner* kiadásában jelenik meg és szerkesztősége *Andrássy*-ut 10. alatt van.

* **A Természettudományi Társulat ülése.** A Kir. Magy. Természettudományi Társulat kémia-ásványtani szakosztálya tegnap délután hat órákor tartotta rendes havi ülését a tudományegyetem első számú kémiai intézet nagytermében. Az ülésen, amelyen kémiai tudósaink igen nagy számmal jelentek meg, dr. Lengyel Béla miniszteri tanácsos elnökölt. Jámbor József, a berlini műegyetem anorganikus kémiai laboratóriumában végzett munkálkodásáról számol be. Konek Frigyes a Párisban, ez év július havában az élelmiszerek vizsgálatára alkalmas módszerek egyesítésének tanulmányozása végett tartott nemzetközi értekezlet tanácskozásainak eredményéről referált. Az előadásokat igen nagy érdeklődéssel hallgatták tudósaink, az ülés befejeztével pedig társasvacsorára jöttek össze a Katona-féle vendéglőben. — A Természettudományi Társulat állattani szakosztálya december 2-án, pénteken este hat órákor a társulat üléstermében (VIII. Esterházy-utca 16. sz., I. em.) ülést tart.

* **Chenu Margit felolvasása.** Chenu Margit asszony, a kiváló francia író, aki Budapesten már több felolvasást tartott, december hó 1-én, csütörtökön délután öt órákor a Nemzeti Múzeum dísztermében érdekes felolvasást tart. Victor Hugo, Fr. Coppée, E. Rostand, H. Vacaresco, Sully Prudhomme és a XIX. századbeli költészet legkiválóbbjainak műveiből ismertet szemelvényeket. A múzeumban tartandó előadásra csakis meghívott vendégek jelenhetnek meg. Meghívók a Nemzeti Múzeum titkári hivatalában kaphatók már csakis korlátozott számban.

* **Az orvosi továbbképzés központi bizottságának ülése.** Az orvosi továbbképzés központi bizottsága ma tartotta első teljes ülését gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter elnöklésével. A miniszter, miután köszöntet mondott a hatóságoknak, hogy delegátusait elküldötték, kifejtette, hogy az orvosi tudományok folytonos fejlődése szükségessé teszi, hogy az orvosoknak az egyetemeken való távozásuk után módjuk és alkalmuk legyen ismereteik mélyítésére s kiegészítésére. A miniszter a központi bizottság elnökévé dr. Tóth Lajos miniszteri tanácsost, alelnökévé dr. Grósz Emil egyetemi tanárt, titkárává dr. Scholtz Kornél egyetemi magántanárt nevezte ki. Ezután Tóth Lajos miniszteri tanácsos ismertette a központi bizottság feladatait. Az 1911. évi munkaprogram megállapítása után megválasztották a végrehajtó bizottságot, amely a tisztikaron kívül a következő tagokból áll: dr. báró Müller Kálmán egyetemi tanár, dr. báró Koványi Sándor egyetemi tanár, dr. Laebmann László egyetemi tanár, dr. Makara Lajos egyetemi tanár (Kolozsvár), dr. Szilágyi József főorvosorvos és dr. Fogarassy Viktor főorvosorvos. A központi bizottság köszöntet a miniszternek báró Müller Kálmán tolmácsolta.

* **Uj verseskötet.** Négy évtized, egész élet ábrándjai, vágyai, küzdelmei, emlékezései nyernék vizsgálatot abban a 175 költeményben, melyet *Értő K. Lajos* munkái közül kiválogatott s most kötet alakjában a nyilvánosság kezébe ad. A verskötet kilencz csoportra oszlik, egy-egy Előhanggal. E csoportok: I. Én. II. Te. III. Ők. IV. Klára. V. Kertek. VI. Uton. VII. Népdalok. VIII. Vázlatok. IX. Mindenek. A mintegy 11 ívre terjedő költeménykötetnek előfizetési ára füzre 3 korona. Díszkötésben 5 korona. A könyv december hó első hetében megjelenik a Franklin-Társulat nyomdájában.

* **A Magyar Történelmi Társulat** december hó 1-én, csütörtökön, délután öt órákor a Magyar Tudományos Akadémia első emeleti üléstermében rendkívüli közgyűlést tart, amelynek tárgya: néhai Thaly Kálmán alapítványa alapító-levelének helybenhagyása. A rendkívüli közgyűlés után félhat órákor választmányi ülés lesz a következő tárgyszorozattal: 1. Tagajánlások. 2. Felolvasás: dr. Gábor Gyula r. tagtól: A somogyi megyei Répán-terület története (egy félbenmaradt perünk Horvátországgal.) 3. Pénztári havi kimutatás. 4. Ludányi Vay Ilona adománya. 5. A számvizsgáló bizottság tagjainak megválasztása 1911-re. 6. A jövő évi ülésrend megállapítása. 7. Egyéb jelentések.

FŐVÁROS.

(A főváros költségvetése. A főváros 1911. évi költségvetését, amelyet már a tanács is letárgyalta és elfogadott, a jövő hét folyamán kezdi el tárgyalni a pénzügyi bizottság. A költségvetés bizottsági tárgyalása minden valószínűség szerint több napot fog igénybe venni s a tárgyalás befejezése után kerül a költségvetés a város törvényhatósági bizottsága elé.)

(Bélyeg helyetti készpénz. A városházán az illetékes kifizető körül azt az újítást tervezik, hogy a nyugtábleveget ne természetben kelljen leróni, hanem a pénztár a fizetésekből vonja le a megfelelő bélyeg értékét. Dr. Bárczy István pol-

gármester erre való tekintettel körlevélben felhívta az összes hivatokat s intézkedtet, hogy a januári fizetésekről szóló nyugták kiállítását a tanács hozandó határozatának kézhezvételéig tartásuk függőben.

KÖZIGAZGATÁS.

Ünnepelt körjegyző. Fényeslitkén szép ünnepelésben részesítették a minap Révész Menyhért körjegyzőt huszonöt éves szolgálata alkalmából. A közsgházán díszközgyűlés volt, amelyen üdvözlő beszédekben méltatták a jegyző érdemeit, majd átnyújtották Komoró és Fényes-Litke községek ajánlókát, egy értékes arany tollat. Délben a jubiláló jegyző házában lakoma volt, amelyben Szalánczy Bertó nagybirtokos s tb. főszolgabíró, Tersztyánszky Dezső esperes-plébános, Cseh Zoltán és Czövek János ref. lelkészek, Mikecz István vármegyei főjegyző, dr. Szécsy Zoltán tiszti főügyész és mások mondtak fölköszöntőt.

Torontálmegye virilistái. Nagybecskerekéről jelentik: Torontál vármegyében laknak tudvalevőleg a leggazdagabb nagybirtokosok. A vármegye törvényhatósága most állapította meg a legtöbb adót fizető bizottsági tagoknak jövő évi névjegyzékét, amelyből kitétnik, hogy 16 olyan nagybirtokos van Torontálban, aki 10,000 koronán felül fizet adót. Az adófizetők élén gróf Csekonics Endre zsombolyai nagybirtokos áll, aki 149.083 korona adót fizet. Utána következnek gróf Harnoncourt Félix 83.902 kor., gróf Karátsonyi Jenő 55.486 kor., gróf Bathányi László 41.038 kor., báró Csávossy Gyula 26.112 kor., Dungserszky László 22.468 kor., gróf Wimpfen Simon 19.515 kor., báró Dániel Ernő 19.353 kor., báró Gerliczy Ferenc 17.722 kor., Lederer Artur 16.996 kor., gróf Nákó Sándor 16.474 kor., gróf Karátsonyi Andor 15.555 ko., Böhm Mihály 13.497 kor., báró Nikolics Fedor 16.690 kor., József főherceg 10.114 koronát. Ezután következik husz olyan adófizető, aki 5—10.000 korona adót fizet, 217-en pedig 1000—5000 korona adót fizetnek. A legkevesebb adót fizető virilista 917 koronával szerepel a jegyzékben.

A rovatvezető üzenetei.

Kérdés: Az országban tartózkodó török alattvalók eredeti-török árak kereskedéséből származó jövedelmük után III. o. ker. adóval megrovandók-e?

Válasz: Az 1875. XXIX. t.-cz. 5. szakasza értelmében nem rovandók meg. Ezt mondja ki a pénzügyminiszter 1884. évi 42.930. számú rendelete is.

Kérdés: Pénzügyigazgatóságom kir. körjegyzői díj behajtására utasított. Tartozik az ily díjakat a községi előjáróság behajtani?

Válasz: Amennyiben a behajtás végett kimutatott körjegyzői díj örökösödési ügyben való eljárásért állapított meg, a község köteles behajtani, mert az 1894. XVI. t.-cz. végrehajtása tárgyában kintott utasítás értelmében az ily díjak közadók módjára hajtandók be.

Kérdés: Virilis jog megállapításánál figyelembe veendő-e az ideiglenesen mentes ház- vagy földadó?

Válasz: Nemi; mert csak a tényleg előírt állami adók számíthatók.

Kérdés: Állami tisztviselő, aki vagyonnal nem bír s így községi adót nem fizet, helyben lakása által szerez-e illetőséget?

Válasz: A m. kir. közigazgatási bíróságnak állásponjtja njában az, hogy azok, akik törvénnyel vannak a községi adók fizetése alul mentesítve, illetőségszerzés szempontjából úgy tekintendők, mintha községi adót fizetnének, de mi ezt az álláspontot a községi törvény 10. szakaszának világos rendelkezései mellett nem osztjuk.

Karácsonyi occasio!

Legalkalmasabb ajándékok

Üri-, női- és gyermek fehérneműk, zsebkendők, harisnyák, pongyolák, törülközők, kötények stb.

Vilcsek Vilmos vászon és fehérnemű áruházában
Budapest, IV., Kecskeméti-u. 9. szám.

EGYESÜLETEK.

(—) **Felolvasó-est.** A Magyar Urinők Egyesülete most pénteken este tartja a Sándor-utca régi képviselőház nagytermében első felolvasó estélyét: dr. Glöswein Sándor, Bokor Malvin és dr. György Ilona közreműködésével. Az egyesület tagjai re-

szére a tagsági igazolvány szolgál belépőül. Nem tagoknak a belépődíj ötven fillér. Jegyek az előadást megelőzően este a pénztárnál válthatók. Kezdeté este öt és fél órákor.

(—) **A Magyar Elektrotechnikai Egyesületben** december hó 1-én, csütörtökön este hét órákor ifj. Stern Sándor „A központi villam normál időmutató- és jelzőóráról” tart előadást.

Karácsonyi kiállítás

RIPPEL KÁROLY

játék-kereskedésében

Deák Ferencz-utca 12. sz.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **A Magyar Jogászegylet teljes ülése.** A Magyar Jogászegylet közjogi és közigazgatási jogi bizottsága december 3-án (szombaton) délután hat órákor az ügyvédi kamara helyiségében (Szemere-utca 10. sz. a.) teljes ülést tart, melynek napirendje a következő: Elnöki megnyitó. Dr. Királyi Árpád: A bosnyák hercegovinai tartományi illetőség és következményei.

§ **Peteczió-tárgyalások.** A Kuria első választási tanácsa ma befejezte a tárgyalást a gróf Zichy István képviselő mezőkövesdi mandátuma ellen beadott peteczió ügyében. A Kuria a perbeszéd elhangzása után elrendelte a bizonyítási eljárást annak kiderítése végett: 1. Vajjon igaz-e, hogy gróf Zichy István a választást megelőzőleg három mezőkövesdi asztalos mesterrel ezer darab zászlót csináltatott azzal a kikötéssel, hogy rá szavazzanak; 2. Jacsó Pálnak szavazatát pedig úgy nyerte meg, hogy megígérte, hogy leányát állam-költségen tanítónőnek képeztetni; 3. hogy ifjú Mocsary Lajos küldöttségi elnök zárórát egyáltalán nem tűzött ki. A vizsgálattal a Kuria a kassai királyi táblát bizta meg. A Kuria második választási tanácsa ma folytatta a tárgyalást a *Beóthy* László munkapárti képviselő ellen benyújtott peteczió ügyében. A tárgyalást valószínűleg holnap fejezik be.

§ **Pör Lipót király hagyatéka miatt.** Brüsszellel jelentik nekünk: Most már szó sem lehet arról, hogy Lipót király hagyatéka körül békés megegyezés jöhessen létre. *Lujza* hercegnasszony nem akar elállani a pörtől, melyet az állam ellen indított, sőt ellenkezőleg kiterjesztette keresetét arra az ajándékozásra is, amelyet Lipót király 1901-ben tett az állam javára, amikor is 40 millió frank értékű ingatlanokat adományozott Belgiumnak. *Lujza* hercegnasszony pört indított, hogy a törvényszék semmisítse meg ezt az ajándékozást szerződést, úgy hogy a pör tárgya most a kőbúrgi alapítványokkal együtt 100 millió frank.

§ **Jogos önvédelem.** A szolnokmegyei derztemáji nagykorosmában a múlt év április 12-én többekkel iszogatott K. Szabó Károly ottani birtokos, aki összeférhetetlen természetéről volt híres az egész vidéken. Amikor a korosmáros, *Schwartz* Zsigmond rövid időre távozott a helyiségből, K. Szabó fenyegetések közben a jégszekrényhez szorította a korosmárosét. Az asszony sikoltozására visszatért a korosmáros és kikérgette K. Szabó Károlyt, aki az utczára érve, *Schwartz* édesanyját, a nyolczvanéves *Schwartz* Farkasné pillantotta meg, akit a földre tépett és fejtogatni kezdett. A korosmáros erre anyja segítségére sietett és a kezében lévő nagy pinceszekulacsall többször fejbe ütötte a durva támadót. Dulakodásra került közük a sor és közben *Schwartz* Zsigmond is megsebesült. A korosmáros K. Szabó Károly ellen, el pedig egy a korosmáros, mint annak felesége ellen büntető feljelentést tett. A szolnoki kir. törvényszék *Schwartz* Zsigmondot és K. Szabó Károlyt súlyos testisértés miatt hat-hat heti fogházra ítélte. A korosmárosné a bíróság felmentette. Felbevezés folytán ma tárgyalta ezt az ügyet a kir. tábla *Oláh* András bíró előadásában. A tárgyaláson a korosmáros bizonyította, hogy jogos önvédelmében cselekedett. A bíróság helyt adott a védő érvelésnek és *Schwartz* Zsigmondot a vád alól felmentette. Egyebekben azonban az első bíróság ítéletét helybenhagyta.

§ **Uj határidő napló.** Dr. Török Sándor szerkesztésében most jelent meg az új Határidő-napló, mely egy beosztásánál, mint alakjánál s könnyű áttekinthetőségénél fogva méltán tarthat

számot az ügyvédi körök érdeklődésére. A csinos kiállítású, könnyen kezelhető kötet Budapest, V., Nagykorona-utca 8. alatti kiadóhivatalban és minden könyvesboltban kapható.

§ Igazságügyi Zsebnaptár. Dr. Török Sándor szerkesztésében most jelent meg az Igazságügyi Zsebnaptár XV. évfolyama. Az ismert szerző az idén is kiváló segédeszközt nyújt a jogászközönségnek, midőn az 500 oldalú tévő kis vaskos kötetben a teljes magyar és teljes osztrák igazságügyi szervezetet nyújtja. Azonkívül értékesek a könyvet az utolsó évi judicatura közlései, az ügyvédi és közjegyzői díjazás, a bélyeg- és illetékszabályok betűsoros jegyzéke, a vizsgálóbizottságok, a külföldi ügyvédek és közjegyzők fejezete és sok egyéb, nem csak a gyakorlati jogászt, hanem mindenkit, kinek dolga van a jogszolgáltatással, érdekeltető adatok közlése. A csinos kiállítású kötet ára 3 korona 20 fillér és Budapest, V., Nagykorona-utca 8. alatti kiadóhivatalban és minden könyvesboltban kapható.

KÖZGAZDASÁG.

Közuti — Városi? Megemlékeztünk már arról, hogy a tőzsde ismert vezető csoportja nagy mennyiségű Városi Villamos részvényt szerzett meg, olyan jelentékeny mennyiséget, amellyel már döntő súlyt tudott volna szerezni a Városi Villamos Vasutnál, oly módon t. i., hogy egy másik nagy részvényessel egyesülve a többséget alkották volna. Ezzel az intencióval a csoport, mint már jelentetük, tárgyalásokba is bocsátkozott a Közuti Villamos Vasutal s följárólta a birtokában lévő részvényeket neki. A Közuti igazgatósága foglalkozott is az ajánlattal, azonban azt el nem fogadta. Erre a Városi Villamos részvények árfolyamában csöndre lanyhaság állott be. Ma azután a tőzsde érdeklődése ismét a két villamos vasut részvényei felé fordult, mire a Közuti árfolyama 758 koronára, a Városié 398 koronára emelkedett, jelölül annak, hogy a tőzsdei befentesek valami olyan akciózóról értesültek, ami mind a két villamos vasut hasznára szolgál. Sőt ma már azt is beszélték, pereze titokban, hogy a Közuti — állítólag — megegyezett az említett tőzsdei csoporttal a birtokában lévő Városi részvények átvételére nézve.

Gazdák tanácskozása. Az OMGE mezőgazdasági, ipari és kereskedelmi szakosztálya ma délután tartotta a nyári szünet után első ülését. A szakosztály elnökévé Gál Jenőt, alelnökké pedig Bernát Istvánt és Bolla Mihályt választották meg. A napirend során Krolopp Hugó orsz. képviselő, titkár szól a berlini sörárpa- és komlókiállítás magyar osztályának sikeréről. Kívánatosnak jelzi a kiállításban való részvétel rendszeresítését és a részvételnek vásárló jelleggel való felruházását. A szakosztály tudomásul vette a jelentést. A temesvári kereskedelmi és iparkamara felterjesztést intézett a kereskedelmi miniszterhez, hogy kötelezze a bérszántással foglalkozó gözeke-tulajdonosokat iparigazolvány váltására. A szakosztály az iparkamara kérelmét nem ellenzi, azonban hangoztatja, hogy csak azok a gözeke-tulajdonosok köteleztessenek iparigazolvány váltására, akik a bérszántást iparszerűleg üzik.

Jegybank főkja Sátoraljújhelyen. Sátoraljújhely város nagyobb küldöttsége tisztelgett ma délután gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnöknel. A küldöttség arra kérte a miniszterelnököt, hasson oda, hogy az Osztrák-Magyar Bank felállítandó új fiókjainak egyikét Sátoraljújhelyen helyezték el. Gróf Khuen-Héderváry Károly válaszában kijelentette, hogy szívesen támogatja a kérést, mivel egész Zemplénmegye közgazdasági érdekéről van szó. A küldöttség ezután Lukács László pénzügyminiszter elé terjesztette kérését, aki szintén megígérte támogatását. Innen a küldöttség Elischer Viktornál, az Osztrák-Magyar Bank központi főfelügyelőjénél jelent meg, aki kijelentette, hogy a kassai bankfiók tehermentesítése már rég megfontolás tárgya s az új fiók létesítésénél Sátoraljújhelyen elsősorban jó tekintetbe.

A szegedi kamara teljes ülése. A Szegedi Kereskedelmi és Iparkamara tegnap tartotta meg november havi teljes ülését Szarvady Lajos elnök-

lete alatt, melyen a helyi érdekű ügyek elintézése után Tóth Ferenc szegedi hajótulajdonos kérelmére alkalmából elhatározta a kamara, hogy előterjesztést tesz aziránt, hogy az állami sóbányák részére Szegeden létesíttessék oly főraktár, honnan a só hajón lehetne a Tisza alsó része s a Duna melletti helyiségekbe szállítani. Pártoló felterjesztést határozott el a kamara a debreczeni társkamara azon kérelmét illetően, hogy az ipari továbbképző tanfolyamok, melyek az idei téli szezonban a terv szerint szünetelének, fontos iparfejlesztési érdekekből megtartassanak és továbbfejlesztessenek; továbbá a zárt palacsok forgalomba hozatalának kérdésében foglalt állást. Azonkép pártolta a teljes ülés az aradi kamarának az élesztőkeverési tilalom behozatalát sürgető felterjesztését és Gelléri Mór levelezőtárg azon indítványát, hogy a kamarák közelemben munkástanácsot létesíttessenek. Ez ügyben azonban kimondotta a teljes ülés, hogy addig, amíg a kérdésben a kamarák összessége egyértelmű eljárásban meg nem állapodik, az eszme megvalósítására való előkészületet felfüggeszti. Több segélykérés s más folyó ügy elintézése után végül állást foglalt még a kamara a husdrágaság lehető mérséklését célzó, most napirenden levő akciózóról, kimondván, hogy sürgeti a szerbiai élőállatbehozatal korlátainak lehető elhárítását, a huszallítás nehézségei módjainak megkönnyítését, konzumvásárok létesítését, a marhatenyésztés kellő gondozását és a tenyésztésre alkalmas növendékjószágok levágásának lehető megnehezítését.

Tisztviselők és Katonatisztek Bevásárlási Központja. Folyó hó 27-én tartotta meg a Tisztviselők és Katonatisztek Bevásárlási Központja R-T. Jekelfalussy Lajos volt honvédelmi miniszter elnöke alatt alakuló közgyűlést, a tisztviselői kar és a kereskedői világ élénk részvétele mellett. A részvénytársaság 300.000 korona alaptőkével alakult. Az igazgatóságba beválasztottak: Jekelfalussy Lajos, Fazekas Ágost, Sugár Sándor, Szennyey Aladár, dr. Milkó Endre, dr. Mösmer Pál, dr. balastyai Bamberger István, dr. Nagy Emil, Zsolnay Miklós, Ehrentheil Emánuel, Bamberger Andor, Majthényi Béla, Valér Félix, Deutsch F. Károly, Poór Dezső, dr. Miklós Gyula és László Jenő. A felügyelőbizottságba megválasztottak: Ifj. dr. Ángyán Béla, dr. Forbáth Frigyes, dr. Kramer Emil, Szabadi Adolf, Spaerber Henrik, Simonyi Albert, Székely J. Jenő, dr. Révész Jenő. Az alakuló közgyűlés után megtartott igazgatósági ülésen az igazgatóság elnökévé Jekelfalussy Lajos volt honvédelmi minisztert, alelnökévé: Fazekas Ágoston alispánt és nagyfalusi Sugár Sándor földbírtokost, vezérigazgatóvá: dr. Miklós Gyula ügyvédet, ügyvezető-igazgatóvá László Jenőt választották meg.

A Kőbányai Polgári Serfőző R-T. közgyűlése. A Kőbányai Polgári Serfőző Részvénytársaság november 30-án tartotta XVIII. évi rendes közgyűlést. Pósch Gyula alelnök kegyeletes szavakkal méltatta a társaság elhunyt megalapítójának és vezérigazgatójának, Tószegi Freund Vilmosnak érdemeit és indítványára a közgyűlés mély részvételnek jegyzőkönyvben adott kifejezést. Elhatározta továbbá a közgyűlés, hogy „Tószegi Freund Vilmos segélyalap” elnevezéssel a vállalat alkalmazottainak özvegyei és árvái támogatására 100.000 koronával segélyalapot létesít. Ezután a közgyűlés az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentéseit tudomásul vette és elhatározta, hogy a 17-ik számú részvénytulajdonosok, december 1-től kezdve 17 koronával váltja be. A részvényeket beváltja a társaság pénztárában kívül a Magyar Leszámitoló és Pénzváltóbank, az Angol-Osztrák Bank budapesti fióktelepe, továbbá az Angol-Osztrák Bank Bécsben. Az igazgatóságba Bischitz Artur, dr. Tószegi Freund Antal és Thausing E. Gyula újból beválasztottak, ugyszintén a felügyelőbizottság eddigi tagjai ismét megválasztottak.

Emelkedik a szarvasmarha-kivitel. Mialatt idehaza napokon át tartó szöveséplés folyik a husdrágaság és husinség enyhítésének módjairól s míg az agráriusok a kereskedelmet, a merkantilisták a gazdákat okolják a bajokért, azalatt a husdrágaság és husinség okát megozófolthatatlanul elénk tárja a — külkereskedelmi statisztika, mely szerint a vágó és igás állatok kivitele az előző év tíz első havának eredményéhez képest némileg

emelkedett s az előző évi 227.4 millió koronával szemben 241.5 millió korona értéket képviselt. Az emelkedés az ökörkivitelnél 19.8 millió, a tehénkivitelnél 5.2 millió, a sertéskivitelnél 1.1 millió koronát tett, de ezzel szemben a bikakivitel 0.4 millió, a ló kivitel pedig 1.4 millió koronával csökkent. Ezek a számok megdöntenetlennül igazolják azt, hogy mennyire nemzetellenes politikát folytatnak azok, akik a mai állatkiviteli rendszer fenntartása mellett kardoskodnak. A hazai piacokon nincs állatfelhajtás, — de az állatkivitel emelkedik.

Fizetésképtelenségek. A bécsi hitelezői védőegylet a következő fizetésképtelenségeket jelenti: Brousz Viktor és társa, kereskedő-cég Brassó; — Markovics Náthánné, be nem jegyzett kereskedő-cég Csik-Gyimes; — Farkas Ákos kereskedő Szentgyörgyábrány; — Gergely F. özv. vegyeskereskedő, Piskitelep.

Tőzsdei szünet. Bécsből jelentik: A bécsi tőzsde tanácsa ma tárgyalja az taz indítványt, hogy a tőzsde a karácsonyt megelőző napon: december 24-én is zárva legyen. Így a bécsi tőzsdének a párisi és berlini tőzsdék mintájára háromnapos karácsonyi szünet lesz. Ebben az esetben Budapesten is kétségkívül meghonosítják ezt a szokást.

Rendelet a husvizsgálat tárgyában. Gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszter egy körrendeletben felhívja a törvényhatóságok figyelmét arra, hogy a magánháztartás körében való fogyasztás céljából leszurrt sertések, juhok és kecskék húsának és húskezelésének feleslege csak az esetben bocsátható áruba, ha azok egy élő állapotban, valamint leölés után szabályszerűen megvizsgáltatnak és egészségeseknek találtatnak. A husvizsgálatról szóló rendelet nem tesz ugyanis különbséget a hus iparszerű vagy nem iparszerű árusítása között. A szabályszerű vizsgálat mellőzésével leölésre kerülő állatok közt nem ritkán fordulnak elő betegek is, melyeknek husa az ember egészségét komolyan veszélyeztetheti, sőt némielykor halálos betegségek is lehet okozója. Beigazolást nyert már számtalanszor az is, hogy a forgalomba került beteg állatok husa a ragály elhurocolására és állati fertőző betegségek terjesztésére is alkalmat adott. Ez adott okot a rendelet kibocsátására.

Szomorú számok. Megállapítható immár, hogy az 1910. év sem hozta meg külkereskedelmi mérlegünkben azt az örömdetes változást, amit a nagyobb gabona- és liszt-kivitelről, még inkább az idegen buzábehozatal elmaradásától vártunk. Külkereskedelmi forgalmunk most is állandóan jelentéktelen passzív, úgy, hogy előreláthatólag az 1910. évi zárómérleg is a nemzeti vagyon csökkenését fogja elénk tárni. A statisztikai hivatal ma tette közzé a magyar szent korona országainak f. évi október havi külkereskedelmi forgalmára vonatkozó adatokat, melyek szerint behozatalunk értéke az előző évi 1455.6 millió koronával szemben ez év január—október havában 1451.4 millió koronát ért el s ebből 1099.0 millió korona Ausztriával való behozatalunkra esik. Kivitelünk értéke a múlt évi 1296.5 millió koronával szemben a f. év első tíz hónapjában 1961.5 millió koronát tett, mely összegből 1028.7 millió korona az Ausztriába irányuló kivitelre esik. Az 1910. év tíz első hónapjában árumérlegünk összesen 89.9 millió korona. Ausztriával szemben pedig 70.3 millió korona behozatali többletet tüntet fel. Behozatalunkban legnagyobb értékűszeggel a textilipar kész gyártmányai szerepelnek. Ez áruk behozatali értéke a f. év tíz első hónapjában 407.9 millió koronát tett s ez összegben Ausztria 392.9 millió koronával részesedik. Pamutszövetekből behozatalunk egymagában 152.5 millió koronát tett, gyapjuszövetekből pedig 127.6 millió koronát. Konfektezionált árukból behozatalunk értéke 94.1 millió korona volt. Legfontosabb kiviteli cikkekünk ezuttal is a gabonaműek és a liszt. Az utóbbiból január—október havi kivitelünk: 186.6 millió koronát tett, amiből 174.3 millió korona értékű áru Ausztriába szállított. Ezen árunál az előző év tíz első havához képest az összes kivitelben 15.5, az Ausztriába irányuló kivitelben 14.9 millió korona emelkedés mutatkozik. Buzakivitelünk értéke 76.4 millió korona

Reggelizés előtt fél pohár

SCHMIDTHAUER-féle

használatával valódi áldás gyomorbetegségeknek és székzsorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.

Kis üveg 40 fillér, nagy üveg 60 fillér.

volt (az előző év január-október havában 53.5 millió). Összes kivitelünk gabona-, liszttermékekből, hüvelyesekből 456.3 millió koronát tett, 27.8 millióval haladván meg a múlt év január-október havi kivitel értékét. Homok- és kristálycukorból kivitelünk az előző évhez képest 4.2 millió koronával emelkedett és 20 millió koronát tett. A fennmük kivitele az előző évi 63.4 millió koronáról 61 millió koronára csökkent.

A Sorompó vezérlőbizottsági filese. A Sorompó Országos Iparvédő Liga vezérlőbizottsága pénteken este fél 6 órakor ülést tart a ligának Szentkirályi-utca 3. szám alatt levő helyiségében. Az uruguayi husbehozatal. Az argentinai husbehozatal sikerén fölbuzdulva, most az Uruguay köztársaság is azon fáradozik, hogy hasonló módon huskivitelének piacot szerezzen Európában, különösen hazánkban. A fiúmei uruguayi konzulátus most a fiúmei kereskedelmi és iparkamarával karöltve, mozgalmat indított az uruguayi husbehozatal érdekében. A mostani óriási husárak mellett lényeg kívánatos lenne a tengerentúli hus tömeges behozatala. Sajnos, ami agrár vérdyamos politikánk mellett alig hiszszük, hogy a mai kormány a husbehozatali engedélyt — amire pedig nagy szükség van — megadja.

Ipari újdonságok bemutatása. Az Országos Iparegyesület tegnap tartotta meg az idei első bemutató ülést, amelynek napirendjén az általunk már ismertett ipari újdonság szerepelt. Az ülést lovag Falk Zsigmond alelnök vezette. A közönség, amely a termet teljesen megtöltötte, feszült figyelemmel kísérte a bemutatott tárgyakat megvilágító szakszerű előadásokat és tetszésnyilvánításában fejezte ki elismerését a bemutató iparosok törekvései iránt.

Az 1909. évi statisztikai évkönyv. A központi statisztikai hivatal ma küldötte szét az 1909. évi statisztikai évkönyvet, mely valósággal számokban kifejezett hű tükrö Magyarországot 1909. évi állapotának. A mű tartalmával már volt alkalmunk foglalkozni. Ezúttal külön csak azt hangsúlyozzuk, hogy az óriási fáradsággal és körültekintéssel készült munka becsületére válik statisztikai hivatalunknak és mindennél jobban dicséri a hivatal kiváló igazgatójának, dr. Vargha Gyulának semmi fáradságtól vissza nem riadó lelkiismeretességét és szakértelmét.

A növényzsirgyár üzleteredménye. A Növény-Zsirgyár Részvénytársaság most tette közzé az elmúlt üzleti év eredményeit. Nagyon szerény nyereséggel végződött az elmúlt üzleti év: 357 korona és 67 fillér az eredmény, amit az eddigi veszteségek csökkentésére fordítanak.

Teheráru felvételének szünetelése. A magyar államvasutak igazgatósága rendeletet adott ki, amely szerint a nyitott vasúti kocsikban szállítandó árúknak a nyugoti pályaudvarra való felvételét december 5-ig megszüntette. Erre az intézkedésre a nyugoti pályaudvar raktáraiban mutatkozó árutorlódás adott okot, ami szintén amellett bizonyít, hogy vagonhiány napról-napra jobban válik érezhetővé. Nemcsak Budapesten, hanem az ország számos vasúti állomásán nagyon sok áru halmozódott fel a raktárakban s a kocsihiány miatt nem lehet elszállítani. Ez az árutorlódás a kereskedelmi ipar és gazdaság forgalmát nagyban bénítja.

Forgalomtorlódás. Torlódás következtében a Budapest nyugati pályaudvarra rendelt azon kocsiakománnyu teherárak felvétele, melyeket a vasut a díjszabás értelmében jogosítva van nyitott kocsikban továbbítani, december hó 5-ig bezárólag szünetel. — A bosznia-hercegovinai országos vasutak állomásaira Bosznabrodon át rendelt, fedett kocsikban szállítandó kocsiakománnyu teherárak felvétele előállat, friss gyümölcs, friss hus, friss főzelék és tojás kivételével november 30-tól kezdve bezárólag december hó 6-ig további öt napra megszüntetett.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, november 30.

A Készárupiaczon lanyha volt ma az irányzat. Mérsékelt kínálattal szemben a malmok elég jó vételkedvet mutattak ugyan, de rossz árakat ígértek, mi miatt aztán igen nehézkesen indult meg a forgalom, amely később, mivel az árutartókosok némi engedékenységet mutattak, kissé megélénkült. Elkelt mintegy 20000 q buza a tegnapiaknál 5 fillérrel olcsóbb áron. A legdrágább eladási ár 11.40 korona volt 79.5 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 10.85 korona 74.5 kilós becskerekli buzáért. Egyéb gabonamérek közül a rozs esendes, a zab és a tengeri 5—5 fillérrel drágább, az árpa szállár. Forgalmába került: 400 q rozs 7.57 és fél—7.60 koonás áron, 200 q árpa 6.70 koronás áron, 1200 q zab 8.25—8.75 koronás áron, 100 q ótengeri 6.67 koronás áron, 200 q új tengeri 5.45 koronás áron. A határidőpiacon a mai üzlet nyugodtan és a tegnapi zárlat jegyzéseivel indult meg. Kezdeiben, noha mindjárt erős kínálat mutatkozott, a kereslet is jó volt és így egy ideig egyazon a színvonalon tartották magukat az árfolyamok, később azonban megcsappant a vételkedv és mivel ezzel szemben a kínálat egyre jobban fokozódott, lanyhult az irányzat és mérsékeltlen csökkentek a jegyzések. Az áprilisi buza 11.03 koronán indult, előbb pár fillér keretén belül ingadozott, aztán 10.93-ig csökkent és zárlatkor 10.95 után, 10.94 koronán maradt. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképen ma az áprilisi buza kilencz fillérrel, a májusi buza tíz fillérrel, az októberi buza öt fillérrel, az áprilisi rozs három fillérrel, az áprilisi zab öt fillérrel, a májusi tengeri egy fillérrel csökkent.

A készárúüzlet eseményei a mai tőzsdén a követ

Éső volt:	kilós	ára 100 kp.	kilós	ára 100 cp.
Buza				
Tiszavidéki	75	—	79	22.20—22.40
"	76	21.70—21.95	80	22.10—22.50
"	77	21.80—22.10	81	—
"	78	21.95—22.30	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	21.90—22.25
"	76	21.60—21.85	80	22.—22.35
"	77	21.70—22.—	81	—
"	78	21.85—22.10	82	—
Pestvidéki	75	—	79	21.95—22.30
"	76	21.70—21.95	80	22.—22.50
"	77	21.80—22.—	81	—
"	78	21.90—22.15	82	—
Bácskai	75	—	79	21.05—22.30
"	76	21.65—21.90	80	—
"	77	21.75—22.—	81	—
"	78	21.85—22.15	82	—
Rozs I-rendű új	—	—	—	15.50—15.60
középmínőségű új	—	—	—	15.30—15.45
Árpa takarmány I-rendű	—	—	—	14.40—14.90
II-rendű	—	—	—	13.90—14.30
Zab I-rendű	—	—	—	16.90—17.30
II-rendű	—	—	—	16.50—16.80
Tengeri belöldi ó	—	—	—	—
" új	—	—	—	10.40—10.70

Eladott:

Buza. Tiszavidéki: 200 q 79.5 k 22.70 K, 300 q 79.5 k 22.70 K, 400 q 79.5 k 22.80 K, 500 q 77 k 22.45 K.
 Pestvidéki: 200 q 77.5 k 22.55 K, 1750 q 75 k 22.— K.
 Bácskai: 1600 q 76.4 k 22.35 K, 815 q 76 k 22.20 K.
 Hartai: 1270 q 76 k 22.45 K.
 Becskerekli: 5100 q 74.5 k 21.70 K jan. száll.
 Pancsovai: 1600 q 75.8 k 21.85 K, 1086 q 74.5 k 21.80 K.
 Szt. Tamási: 3680 q 74.5 k 21.85 K.
 Fejérmegyei: 200 q 76.7 k 22.30 K.
 Felsőmagyarországi: 200 q 78.5 k 22.60 K.
 Rozs: 200 q 15.15 K pp., 100 q 15.20 K pp., 100 q 15.15 K pp.
 T-árpa: 190 q 13.40 K ab hajé.
 Zab: 350 q 17.— K kpf., 100 q 16.50 K kpf., 100 q 16.60 K kpf., 200 q 16.60 K kpf., 100 q 16.15 K kpf., 200 q 17.50 K kp. par., 100 q 16.50 K kpf., 100 q 17.— K kpf.
 Ó-tengeri: 100 q 13.34 K pp.
 Új tengeri: 200 q 10.90 K ab Bpest.
 Az árak 100 kilogramonként, koronaértékben értendők.

A határidőpiacon kötöttség

Délolott:

Előforduló kötések (100 kg-kint) 1910-re:

Buza áprilisra	22.06—08—21.86—94—90
Buza májusra	21.96—76
Buza októberre	21.35—40—28
Rozs áprilisra	15.68—70—6
Tengeri májusra	11.20—14—20
Zab áprilisra	16.76—7c—68

É 30 percesor árulnás

Buza áprilisra	21.88—21.90
Buza májusra	21.76—21.78
Buza októberre	21.30—21.32
Rozs áprilisra	15.64—15.66
Tengeri májusra 1911-re	11.18—11.20
Zab áprilisra	16.68—16.70

Kimutatás

a hazai nyilvános áruraktárak és szövetségi gabonarakrtárak gabona és őrlemény forgalmáról és készleteiről 1910. november 19-től november 26-ig.

A forgalom és készletek részletezése	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri	Liszt	Korpa
mennyisége métermázákban							
I. Készlet és forgalom.							
Készlet 1910. nov. 19-én.	544528	218215	199201	209739	123228	12946	17148
1910. nov. 19. nov. 26.	65173	9832	11921	6134	5045	16271	2954
1910. nov. 19. nov. 26.	80821	11699	18237	18960	19843	15592	2684
Készlet 1910. nov. 26-án.	559475	216148	192865	209613	108425	13625	17418

II. Az 1910. november hó 26-án megállapított készletek részletezése.

A) Nyilvános áruraktárak.	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri	Liszt	Korpa
Baja	264	3487	—	51363	279	166	—
Barcs	29398	192	369	19962	80049	—	—
Berettyóújfalú	3902	5971	2027	766	120	—	—
Békéscsaba	14823	204	1548	2337	718	3250	—
Brassó	3416	1269	8112	1674	2916	—	—
Budapest	148756	21932	21626	110559	5497	37	5294
Kisvárd	8029	5287	850	4848	4311	—	—
Ósaktornya	37107	22766	1298	1157	101	—	—
Czegled	13565	49097	6459	9707	—	—	1564
Debreczen	21492	5945	1566	75	—	—	—
Déaványa	—	—	—	—	—	—	—
Ermihályfalva	—	—	—	—	—	—	—
Fiume	—	2548	12826	—	2167	—	—
Győr	—	—	—	—	—	—	—
Kaba	14349	502	98	483	216	—	—
Karczag	10624	83	130	375	25	—	80
Kassa	7377	118	9496	2072	331	907	1141
Kisújszállás	29411	1447	916	158	125	—	—
Kisvárd	9075	14166	1040	578	—	—	65
Kolozsvár	29300	1555	989	2358	260	441	—
Marosludas	226	1818	5292	6023	—	14	—
Marosvásárhely	502	7	799	1641	—	393	—
Mátészalka	504	672	385	3292	163	—	—
Mezőtúr	3190	861	3	2965	150	—	200
Miskolc	3136	943	2146	196	50	—	—
Miskolc	779	511	18228	3403	499	759	90
Nagybecskerek	26333	710	12	6004	652	—	—
Nagykanizsa	12210	5286	37985	3124	3618	—	—
Nagykaroly	364	21980	918	3213	—	—	—
Nagyszalonta	24408	983	101	7005	510	—	5001
Nagyszében	2722	2081	117	6436	225	—	—
Nagy-Várad	—	—	—	—	—	—	—
Nyíregyháza	—	—	—	—	—	—	—
Nyitra	508	35	11253	253	—	—	—
Páncsova	111	150	—	—	163	1745	210
Pozsony	620	632	25682	1142	287	2255	—
Szarvas	9657	78	1416	436	190	9	—
Szatmárnémeti	18170	27821	265	11399	—	—	—
Szeged	7371	—	758	699	11	1629	—
Szoboszló	18308	781	4385	90	—	—	—
Szombathely	101	485	11475	2260	—	581	498
Temesvár	2158	791	548	4471	—	53	2312
Verscez	23920	348	—	—	755	231	300
Veszprém	—	—	—	—	—	—	—
Szécsény	941	103	1513	8891	2052	1157	—
Zágráb	—	—	—	—	—	—	—
Zimony	—	—	—	—	—	—	—
B) Szövetségi gabonarakrtárak.	1289	1254	1558	169	50	206	168

Budapesti gabonaforgalom.

1910. nov. 28-tól 1910. nov. 29-ig.

Érkezett Elszállított

	métermázsa
Buza	37532
Rozs	20771
Árpa	2022
Zab	4313
Tengeri	4108
Liszt	7896
Korpa	1614
	1696
	4208
	16432
	1100
	5889

ÉKSZEREK
EZÜSTNEMŰEK, ÓRAK
 Egyházi szerek, angol, francia, chinaezüst díszáruak, gyári óra beszereshetők.
 Legújabb angol rendszerű fizetési módokat illet.
SÁRGA JÁNOS cs. és ktr. udv. szall.
 ékszergyáros KOLOSZVÁR.
 Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

KASZNÁR NÁNDOR
 a Magyar Világ kávéház volt tulajdonosa meg tavaly Bécsben átvett
„Grand Hotel National”-t
Wien, II., Taborstrasse 18.
 teljesen átépítette, megnagyobbította és mintaszerűen újjan berendezte, 800 szoba, lift, villanyvilágítás, központi fűtés, a lakosztályok fürdővel ellátva, gyönyörű teikek, zene és olvasóterem, kitűnő magyar konyha, étterem és kávéház mérsékelt árak mellett áll a n. é. közönség rendelkezésére. Telefon, interurban. Villanyos összeköttetés az összes pályaudvarokkal.

Értéktőzsde.

Az *előtőzsde* iránya a szilárd newyorki jelentéssel kapcsolatban szilárd volt, de a forgalom szűk keretben mozgott. A nemzetközi értékek 1—2 koronával javultak és barátságos hangulattal zárultak. A helyi piacon a két villamos és a Magyar Bankrészvényt favorizálták, melyek 3—4 koronával emelkedtek. A főbbi is szilárd áron került forgalomba. A készár piacon leginkább a készáru és építő ipar-értékekkel foglalkoztak, melyek tartott áron keltek el.

Az *előtőzsde*n kötetett: Osztrák hitel 668.25—668.75, Magyar hitel 857.75—858.50, Jelzálogbank 505.75—507, Rimamurányi vasút 677—677.50, Városi villamosvasut 397.50—398, Közúti villamosvasut 754.50—756.50, Hazai bank 306—306.50, Magy. bank 759.25—752.25, Kereskedelmi bank 3915, Beocsini 746—747, Ciment elsőbbségi 330—330.50, Magyar villamosági 453—453.50, Gazdasági gépgyár 422—423, Ganz 4055.

Délben folytatódott a szilárdság, mert Berlin is szilárd irányt jelentett. A két hitel a bécsi arbitrázs és az itteni spekuláció vásárlásai nyomán ismét 1—2 koronával emelkedett. A helyi piacon is drágább áron folyt a vásár, az értékek sorban javultak és szilárdan zárultak. A készár piacon elég élénk volt a forgalom, de az árváltozás szűk keretben ingadozott. A járadékpiac nyugodt volt, a valuta és érezváltó változatlan.

A *déli tőzsdén* kötetett: Osztrák hitel 668—669, Magyar hitel 858.50—860, Leszámitolóbank 603.50, Jelzálogbank 507.50—508.75, Rimamurányi 677.50—676.50, Osztrák-magyar államvasut 752—751.50, Városi villamosvasut 397.50—398, Közúti villamosvasut 756.50—758, Hazai bank 306.25, Magyar bank 753, Beocsini 747.50, Salgótarjáni 637, Ruggyanta 490, Magyar villamos 454—453, Ganz 4050—4055, Kőbányai gőztéglagyár 1926, Ciment elsőbbségi 329.

Utó**tőzsdén** igen nagy üzlet fejlődött a Közúti és a Városi villamos-részvényekben. A Közúti 758, a Városi 398 koronáig emelkedett.

Bécsi gabonátőzsde.

Bécs, november 30. (Saját tudósítónktól.) A newyorki tőzsdék magasabb árfolyamokat jelentettek, az itteni piacon azonban az enyhe időjárás befolyása alatt gyengült az irányzat. Buza 10, rozs 5 fillérrel olcsóbb lett, egyéb cikkek gyengén ártartók.

Jegyzetelt buza: Tiszavidéki 11.60—12.10, bánáti 11.10—11.70, székesfehérvári 11.20—11.55, mosoni és győri 11—11.50, felsőmagyarországi 11—11.50, déli vasúti 11.05—11.45, márfeldi 10.70—11.10.

Rozs: Felsőmagyarországi 8.10—8.30, pestmegyei 8.20—8.40, déli vasúti és külföldi magyarországi 8.05—8.25, ausztriai 8.05—8.35.

Árpa: Morvaországi 9—9.95, márfeldi 8.50—8.75, bécsvidéki 8.25—8.90, felsőmagyarországi 7.85—9.80, csepeli 8—9.25, győri és déli vasúti 8—9, északmagyarországi 8—9.25, maláta 7.70—8, takarmány 7.35—7.70.

Magyar tengeri 7.50—7.75, új 5.85—15, Cinquantin 7.80—8.25, magyar zab 8.55—9.05, válogatott 8.95—9.25, ausztriai 8.00—8.90.

Gyomor-fájdalmakat enyhít!

Rögtöni hatás mutatkozik gyomorgöres, gyomorhurut, kólika, eszmény, étvágytalanság, bőfűgés, felfűdás, rosszullét, kimerültség, hányinger, kellemetlen szájíz, oldalszurás, láz és migrén stb. hasonló bajnál, ha

„Novicum” székelyhavasi gyomorke-serű honiszert használja. Kapható a készítőnél:

KÁRPÁTI JÓZSEF
Arkos-Sepsiszentgyörgy 5. szám.

Egy nagy üveg ára 2 kor. Egy közép üveg 1 kor. 20 fill. és egy kis üveg 60 fill. Postán legkevesebbet küld 3 nagy, 5 közép vagy 10 kis üveget 6 kor. utánvét mellett a készítő vagy a Magyarországi főraktár: Balla Sándor „Hunnia” gyógyszer-tára Budapest, VII. /11, Erzsébet-körút 56. szám.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, november 30. A javult newyorki árjegyzések és a nemzetközi pénzpiac helyzetének könnyebbülése következtében barátságos irányzattal nyílt meg az előtőzsde, de a forgalom csak szűk határok között mozgott. Alpesi részvények visszavásárlásokra javultak. Korlátértékekben jelentéktelen volt az üzlet, Ausztria-email iránt érdeklődés mutatkozott. A déli őtőzsde érdeklődés volt egyes bankrétékek iránt, mert Berlin bankpapirokban szilárd irányzatot követett. Mindkét hitelrészvény és Laenderbank-részvények is élénkültek megnyitáskor. A forgalom későbbi során üzlettelenség uralkodott, de az árfolyamok tartottak.

10 óra 45 perczkor: Osztrák hitel 668.50, Magyar hitel 857, Alpesi 772, Laenderbank 531.75, Union 635, Államvasut 751.50, Déli vasut 116, Rimamurányi 676, Ausztria-email 452, Északmagyarországi bányá- és kohó 595.

1 óra 30 perczkor: Osztrák hitel 668.75, Magyar hitel 858.50, Anglo 315.500, Bankverein 554.50, Union 635, Magyar Jelzáloghitelbank 507, Alami vasut 751.75, Déli vasut 116, Dunagőzhajózás 1185, Alpesi 772, Rimamurányi 676.50, Brüxi kőszénbánya 769, Orosz járadék 103.90, Török sorsjegy 256, Keleti vasut 730, Ausztriai email 458.

Bécs, nov. 30. (Magyar értékek zárlata). 4 százalékos arany-járadék 111.45, Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 155.75, Magyar hitelbank részvény 867.— Magyar leszámitoló és váltó részvény 600.—, Rimamurányi 675.50, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság —, Magyar koronajáradék 91.95, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény 92.25, Magy. nyerem.-kölcs. sorsjegy 222.50, Kassa-Oderbergi Vasutrészv. 352.—, Magyar jelzálogbank 507.—, Magy. kereskedelmi bank —.—.

Bécs, nov. 30. (Osztrák értékek zárlata). 4.2 százalékos papír-járadék 93.25, 4 százalékos osztrák arany-

járadék 116.90, 1860-as sorsjegy —.—, Osztrák hitel-sorsjegy —.—, Angol-osztrák bankrészvény 318.—, Bécsi Bankverein 553.75, Osztrák magyar bank 1687.—, Déli vasut 115.10, Dunagőzhajózási r. t. 1185, Dohány-részv. 366.—, Cs. k. arany (vort) 11.87, Német bankv. 117.60, Osztr. Lloyd 537.— 4.2 száz. ezüst jár. 93.20—96.85, Osztr. koronajáradék 93.25, 1864-es sorsj. —.—, Osztrák hitelintézeti részvény 668.50, Union-Bank 633.75, Osztrák Länderbank 531.75, Osztrák-magyar államvasut 751.1, Elbevölgyi vasut —.—, Alpesi részvény 771.25, 20 frankos 19.9, Londoni váltóár 240.62, Lipótkohó 537.— Török sorsjegy 256.10.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, nov. 30. Zárlat. (Saját tudósítónktól. Zárlatkor jegyzetelték: 4.2 százalékos papír-járadék —.—, 4 százalékos osztrák arany-járadék 93.40, osztrák hitelrészvény 209.50 Déli vasut 21.50, orosz bankjegyek 216.25, 4 százalékos új orosz kölcsön 94.60, Disconto Commandit 193.50, Dinamitruszt 179.60, Harpeni 154.20, Unifikált török járadék 92.90, 4.2 százalékos ezüstjár. —.—, 4 százalékos magyar arany-járadék 93.70, Magyar koronajáradék 91.90, Osztrák-magyar államvasut —.—, Bécsi váltóár 849.50, Olasz járadék —.—, Alt. villamos-sági Edison 266.40, Gelsenkircheni 212.90, Laurakohó 110.60.

Frankfurt, nov. 30. Zárlat. 4.2 száz.-os papír-járadék —.—, 4 száz.-os osztr. ar.-jár. 93.45, Magy. ar.-jár. 93.70, Osztr. hitelint. részv. 209.75, Osztrák-magyar államvasut 160.9%, Északi nyugati vasut —.—, Básti-radi vasut —.—, Londoni váltóár 204.85, Bécsi Bankverein 139.50, Villamos részvény —.—, 3 százalékos magyar aranykölcsön 76.—, 4.2 százalékos ezüst-járadék 93.70, Osztrák koronajáradék 93.15, Magyar koronajáradék 91.85, Osztrák-magyar bank 13.—, Déli vasut részvény 21.9%, Elbevölgyi vasut —.—, Bécsi váltóár 849.25, Párisi váltóár 809.23, Union bankrészv. 158.90, Alpesi részv. —.—.

Hamburg, nov. 30. (Zárlat). 4.2 százalékos ezüst járadék 96.60, 1860. sorsjegy 175.—, Déli vasut 21.40, 4 százalékos arany-járadék 93.—, Osztrák hitelrészvény 209.50, Osztrák-magyar államvasut 160.50, Olasz járadék 103.20, 4 százalékos Magyar arany-járadék 93.50.

London, nov. 30. Angol consol 79.7/8.

Páris, nov. 30. (Zárlat). 3 százalékos francia-járadék 97.75, Osztr. arany-járadék 93.95, Magyar arany-járadék 97.65, 5 százalékos bolgár kötvény 1895. évről 514.—, 3/4 százalékos Olasz járadék 104.60, Déli vasut elsőbbségi kötv. 282.—, 5 százalékos marokkói járadék 527.—, 4 százalékos 1890. román köles. 97.—, 4 százalékos amott. románjár. 1905. 81.85, 5 százalékos orosz járadék 104.65, 4 és fél százalékos 1909. orosz járadék 103.42, 4 százalékos spanyol jár. 93.76, 4 százalékos unifikált török jár. 91.77, Török sorsjegy 217.75, Török dohányrészvény 388.—, Osztrák földhitelintézet 187.—, Osztr. Länderbank 577.—, Magyar jelzálogbank 540.—, Banque de Paris 18.40, Banque Ottomane 669.—, Osztrák-magyar államvasut —.—, Déli vasut —.—, Meridionalvasut —.—, Hartman gépgyár 630.—, Rio Tinto 17.49, Sucrerie d'Égypte 75.—, Tula 423.—, Urikányi kőszén 186, Charterred 41.50, De Beers 447.—, East Rand 127.50, Jagersfontein 209.—, Trans. Land Comp. 5.—, Váltó Amsterdamra (rövid) 209.12, Váltó nemet piacokra (rövid) 123.50, Váltó Bécsre (rövid) 105.66, Váltó Belgiumra (rövid) 5/16, Olasz arany-váltó rövid 5/8, Váltó Svájcra (rövid) 5/8, Csekk Londonra 252.95, Magánkamatláb 2.9/8.

Felelős szerkesztő:

FURJESZ LAJOS

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Újságkiadó Részvénytársaság

Igazgató: **ERDŐS ARMAND**

IV., Koronaherceg-
utca 18. szám.

Üzletáthelyezés.
Van szerencsénk tisztelt vevőinket és ismerőseinket értesíteni, hogy

IV., Koronaherceg-
utca 18. szám.

Perzsa-szőnyeg üzletünket

IV., Koronaherceg-utca 18. sz. alá helyeztük át. ::

Fióközletünk és ügy-nőkeink nincsenek. **Kiváló :: Agobián és Adorján :: Ezelőtt ::** tisztelettel Klotild-palota.

Heti műsor:

December hó	Nemzeti Színház	III. kir. Operaház	Várszínház	Vigszínház	Magyar Színház	Király-Színház	Fővárosi Város- ligeti Színház	Uránia	Hangversenyek	
2	Pentek	III. Rikhard	Sámson és Delila	—	A kormánybiztos	Sárga lilium	Cigányszerelem	Bécsi asszonyok	Narancsvirág Édes öregem	Burmester Vigadó (H.)
3	Szombat	Gringoire Meguntam Margitot	A bolygó hollandi	A barrikád	A testőr	Karenin Anna	Cigányszerelem	Bécsi asszonyok	Narancsvirág Édes öregem	Talpakovich A. Royal (H.)
4	délután: Vasárnap este:	A boszorkány	Aida	—	A Rubikon	Orvosok	Luxemburg grófja	A pesti zsidó	Narancsvirág Édes Öregem	Szimonik sok Zeneopera (Zp.) Bisztritzky—Ysai Royal (L.)
		A balgaszűz			A testőr	Sárga lilium		Bécsi asszonyok		

Üzleti tudósítások.

Kőbányai sertéspiacz.

November 30. Magyar elsőrendű: Óreg nehéz (párónként 400 kilogrammon felül) 144-146 fillér. Fialat nehéz (párónként 320 kilogrammon felül) sulyban) 150-152 fillér. Fialat közép (párónként 251-320 kilogramm terjedő sulyban) 156-160 fillér. Könyvi (párónként 250 kilogramm) 162-163 fillér.

Sertéskonzumvásári jelentés.

(A székesfehérvári állattársar és közbiztonsági igazgatóságától.) November 30. Előző napi eladatlan maradvány 832 drb sertés, 48 drb süldő, 2 drb malacz. Mai felhajtás 816 drb sertés. Összesen 1648 drb sertés, 48 drb süldő, 2 drb malacz. Eladatott 922 drb sertés, 48 drb süldő, 2 drb malacz. Mai maradvány 726 drb sertés.

Budapesti vesztég-vágómarhavásár.

November 30. Vágómarhák. Felhajtott összesen 665 drb vágómarha. Arjegyzések: métermérsáinkint elősúlyban, levonás nélkül, vágómarhákért: Magyar hizott előr, legjobb minőségű 84-94 koronáig, középminőségű 72-82 koronáig, silány minőségű 60-70 koronáig.

KULCSÁR SÁNDOR Bronzárú- és csillárgyár világító testek legszebb, aczetylen és villamos világitásra Budapest, VI., Dessoúffy-utca 9-11. Olcsó gyári árak. Telefon 25-44.

Szerkesztői üzenetek.

Magánlevelek írására nem vállalkozunk. Kéziratokat vissza nem küldünk.

Margit. Az Iris alatti szép, kemény természetű növényfajtát, amely a téli hónapok alatt is könnyen virít, minden különösebb hajtatási eljárás nélkül. A nagy virágok fénylő kekszintűek sárga széles nagy főtallal, amely valami skorpióhoz hasonlít. Könnyű művelési módja és telen ritkaság két színe miatt különösen ajánlhatjuk. Minden nagyobb magkereskedés által beszerezhető.

B. Kornél. Szeged. A szolgálat tartama alatt megbetegedett eselédért a kórházi gyógykezeléseket, ha a tényleges szolgálat a 15 napot meghaladta s a betegség nem a gazda, vagy a eseléd hibájából keletkezett, 30 napra terjedőleg a gazda köteles megtéríteni az esetben is, ha a eseléd nem közvetlenül a szolgálat elhagyása után, de ettől számítva 30 napon belül vétett föl a kórházba.

152705. Nagy tévedés azt gondolni, hogy a hozományt csak az apa adja. Ha a leánynek a férjhezmenete idején mindkét szülője életben volt, úgy a hozomány adásához mindkét szülő egyenlő arányban járult hozzá s az állandó bírói gyakorlat is mindig azt a feltevést fogadja el s úgy tekinti a mindkét szülő életében adott hozományt, hogy azt mind a két szülő egyenlő arányban adta, még ha tényleg az apa adta is. Mindenesetre forduljon ügyvédhez.

Legrégibb előfizető leánya. Köszönjük a szíves elismerést. A Dunán (angol narancs) kivánt receptjét itt közöljük: 12 érett, vékonyhéjú narancsot spékkelőtélvel meg kell szurkálni és 24 óráig hideg vízben tartani. Egy kiló ezukrot vízbe mártva, sűrűre kell főzni, benne 6 narancs összevagdalt sárga héjával, később a narancsbúrt, miután lehűntek és magját kiszedték, meg kell sűrűn izzé főzni a ezukorlőben.

VIZALLÁS.

Table with columns for location (Duna, Orava, Mura, Száva, Szamos, Temes, Sága) and various items with prices. Includes sub-sections for 'Május' and 'Május'.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése.

Hazánkban tegnap nyugaton szörványosan, de nagyobb mennyiségben csak a tengerparton (Fiumében 25 mm.) volt eső. A hőmérséklet keletről kissé még süllyedt, míg nyugaton némileg emelkedett és a maximum Cskvnicán 12 fok C, a minimum pedig Marosvásárhelyen -13 fok C volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Enyhébb idő várható, inkább csak nyugaton esővel.

Table with columns: Allomás, Légnyomás ma. 700 +, A hőmérséklet Celsius szerint, Szélirány és ereje, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmérséklet max. min.

Kivonat a hivatalos lapból.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter Mike Igáncz szatmárnémeti törvénykezési dírnokot a szatmárnémeti törvényszékhez irnokká nevezte ki. Athelyezések. Az igazságügyminiszter Győri Béla orosházi és Nemcsék István szécsenzombati járásbírsági irnokokat kölesön-én athelyezte. Véglegesítés. A földművelésügyi miniszter Hosszu Sándort az országos m. kir. gyapjúminősítő intézetnél ideiglenes minőségben viselt laboránsi állásában véglegesítette.

EGYETERTÉS

politikai naplap.

Kiadóhivatali igazgató PAJOR MÁTYÁS.

Large table titled 'BUDAPESTI ERTEKTOZSDE' containing financial data, exchange rates, and market information. Columns include 'Május záró árfolyam', 'Pénz', 'Áru', and various market categories like 'Affamadoság', 'Záloglevelek, eladóbbégek', 'Bankok', 'Gőzmalomok', 'Sparvállalatok', 'Közlélekedési vállalatok', 'Sorsjegyek', 'Pénzmozok és váltók'.

KÜLÖNFÉLÉK.

Elmegyek.

Ugy jöttem hozzád, mint a nyári éjjel,
Halkan suhant a szárnyam,
Felhópálástom lassan, mélysötéten
Uszott utánam.
Csak itt-ott villant, néha tündökölve,
Csillagvilágok ezével szegett
Pátyoruham . . .

A lelke büvös nyáreji pompáját
Te még csak meg se láttad . . .
Nem reszketett át rajtad halk sejtése
Szelid csodáknak,
És nem vágyódtál sirva leborulni,
Fehérvirágos, sugárzó, meleg,
Kitárt ölen . . .

Hát elmegyek. Mint tűnő nyári éjjel,
Ugy olvadok a fénybe,
Akik rám várnak, bus, szerelmes vágygyal
Jönnek előmbe —
S a tenger kincsét, amit rejtve hordok
És már sohasem adhatok neked;
Nekik dobom . . .

Nil.

(A bibornok parókái.) A múlt század nyolcvanas éveiben a Rómában élő bibornokok közül kettő mindenkor kifogástalan eleganciájával tett szert nevezetességre. Az egyik monsignore Roovard angol nuncius volt, aki férfias testtartásával és jószabású ruháival vonta magára a világ és karsársai figyelmét; eleganciája miatt a bibornokok egymás között „walesi herceg”-nek nevezték, amiért azonban egyáltalán nem haragudott. A másik elegáns bibornok Jacobini volt, aki nevezetességet azonban nem is annyira a ruhájának, mint inkább a frizurájának köszönhette. Jacobini ugyanis egészen kopasz volt, de hogy kopaszágát leplezze, három parókát készíttetett, amelyeknek haja különböző hosszúságu volt. A hónap első napjaiban az egyes számú parókát viselte, amelynek haja meglehetősen rövidre volt nyírva; 10-ike körül ezt a parókát kicserélte a kettes számúval, amelynek a haja már valamivel hosszabb volt; 20-án végül a harmas számú paróka került sorra.

amelynek a haja már olyan hosszú volt, hogy senki sem csodálkozott rajta, ha Jacobini ezt a hosszú haját a hónap végén látszólag lenyiratta és elsején megint rövidre nyírt hajjal jelent meg. Ezt az ártatlan csalást, amely azonban jóformán csak önámítás volt, mert hiszen Rómában csaknem mindenki ismerte az elegáns bibornoknak ezt a gyöngejét, éveken át üzte Jacobini. Nem is ütközött meg rajta senki, csupán XIII. Leó pápa volt azon a nézetben, hogy a parókákkal való játék nem méltó egy bibornokhoz. Fel is tette magában, hogy mi helyt alkalom kínálkozik, megleckézteti Jacobinit. Az alkalom nem késett soká. Jacobini egy alkalommal bucsu-kihallgatáson volt a pápánál és a beszélgetés során örömmel adott kifejezést, hogy a pápát olyan fiatalos, friss színben látja, mire XIII. Leó pápa tréfás hangon ezt a megjegyzést tette:

— Pedig, ugy-e, már ideje lenne, hogy mind a kettőn megmutassuk az ősz hajunkat.

(A francia prehistorikus leletek.) A francia kultuskormány érdekes javaslatot terjesztett a kamara elé. A javaslat szerint Cyzics de Tayae községben, melynek környékén nagyszámu prehistorikus leletre akadtak, nemzeti muzeumot fognak létesíteni és itt gyűjtik össze az összes leleteket. A törvényjavaslat azt is kimondja, hogy aki ilyen leletre bukkan, azt csakis az állam engedélyével adhatja el és csupán annak, kit az állam megfelelő végnek elismer, de első sorban is az államnak van joga megvásárolni. Ezáltal akarják megakadályozni, hogy külföldiek kezébe kerüljenek ilyen leletek. A javaslatot sokan ellenzik. Ellenzik azért, mert ezután a földtulajdonosok nem igen ásatnak, nem juthatván busás haszonhoz, másrészt nem tartják jó ötletnek ilyen eldugott kis faluba helyezni ilyen értékes gyűjteményt.

(A szláv népek statisztikája.) Florinszky kievi tanár tollából a napokban érdekes könyv jelent meg, amely a szláv fajok elterjedésével foglalkozik és erre nézve pontos statisztikai adatokat is tartalmaz. Az összes szlávok számát Szaffarik orosz irodalomtörténész próbálta először megállapítani és az ő becslései szerint az ő idejében (826-ban) 55 millió körül lehetett az összes szlávok száma. Mivel tudóstársai csakhamar kimutatták, hogy számításai tévesek, újabb kutatások alapján 1842-ben újabb statisztikát bocsátott közre, amely 78 millióban állapította meg a szlávok számát. Ezután csak-

nem félszázadon át egyszer sem igyekeztek megállapítani a szlávok számát és csak a múlt század kilencvenes éveiben, amikor a szláv népek politikai igényei emelkedtek, merült fel ismét a kérdés és akkor Zarianka tudós becslései szerint mintegy 102 millió volt az összes szlávok száma. Florinszky tanár fentemlített könyve szerint a ma élő szlávok száma 148 millióra tehető. Ebből a 148 millióból 103 millió Oroszország különböző részeiben, 20 millió Lengyelországban, 5 és fél millió Bulgáriában és 9 millió Szerbiában és Horvátországban lakik. A csehek száma 6 és fél millió, a tótoké 2 és fél millió, egyéb szlávoké pedig félmillió. A szlávág természetes szaporodása évi 1.7 százalék, vagy körülbelül harmadfélmillió. Ezt alapul véve, Florinszky szerint 1915-ben 185, 1920-ban pedig 200 millió lesz a szlávok száma.

(A világ legbüszkébb dédanyja.) Most ünnepelte Jane Morris Kanadában nyolcvanhetedik születésnapját. Ez az őshaju matróna arról nevezetes, hogy ötszáztizennyolcz leszármazottja van. Neki magának van öt fia és tíz leánya. Gyermekei mind élnek és egészségesek. Legidősebb fiának tíz, legidősebb leányának pedig tizenöt gyermeke van. A második fiának tizenegy, a harmadiknak tizenhárom, a második leányának tizenhat gyermeke van: többi gyermekénél is ilyen az arányszám. Százhuszonnyolcz unokája, háromszázharminckét dédunokája él Jane Morris asszonynak. E tekintélyes családnak így összesen ötszáztizennyolcz tagja van. Most pedig, mikor ünnepele az őshaju nagymamát, még tánczra is kerekedett legfiatalabb dédunokájával.

(A plombált fogu rendőrkutya.) Dramberg város rendőrségének néhány napja olyan rendőrkutyája van, amelyiknek — plombált fogai vannak. A kutyának, amelyet épp úgy, mint a budapesti rendőrség kutyáját, Luxnak hívnak, az előbbi gazdája valamilyen okból leráspolyoztatta a szemfogait. Idővel azután ezek a megsonkított fogak elkezdtek odvasodni, úgy, hogy a kutya már nem volt képes kemény tárgyakat megragadni és fogva tartani. Épp ezért, amikor a kutya a rendőrség tulajdonába ment át, a megromlott fogakat egy ügyes fogorvossal plombáltatták. A plombálás úgy történt, hogy a kutyát előbb narkotizálták, azután eltávolították a fogideget és végül az egész fogat annak rendje és módja szerint ezüst amalgámmal plombálták.

GÁRDAHUSZÁROK

— REGÉNY. —

Írta: E. SCYRBON.

40

A gazda levette kalapját; megsimogatta haját, kabátján is rántott egyet s aztán köhéscelni kezdett. Néha-néha hátratekintett. Lányának hiányát érezte; szerette volna megkérdezni, hogy ilyenkor mit is szokás mondani. A lány azonban csak nem jött?

— Ejnye, de sokáig tart ez az öltözködés, — dörmögte elégedetlenkedve. — Hé, te legény! — izgatottságában már az arra rohamú Miska neve sem jutott eszébe. — szaladj csak fel az Elise kisasszony szobájába. Koppogtass be az ajtón. . .

Többet már nem mondhatott, mert a kapu előtt megállott a lovascsoport. Az öreg egy pillanatra megfedkezett mindenről s mosolyogva szaladt az érkezők elé.

— Isten hozta önöket, uraim, — mondotta a legnagyobb őszinteséggel, úgy amint megszokta azt gyermekkorában, amint atyjától hallotta.

A lovasok mind egyszerre emelték süvegjükhöz kezüket s aztán a tágas nyitott kapun beléptek az udvarra.

— Hé, legények! — kiáltott a gazda az udvar tulsó felén bámészkodó gazdasági emberek csoportjához. — Ide-ide a lovakat vezessétek el.

A lovasok már leszállottak lovaikról s a házielédek kantárszáránál fogva vezették el a pompás paripákat az istállók felé mikor az ősi kastély udvarra nyíló lépcsőházában megjelent Elize szépségének teljes pompájában.

— Parancsoljanak erre, uraim! — invitálta az előzékeny gazda a vendégeket. — Reggelire már terítve van.

Nagy izgatottságában észre sem vette, hogy lánya megjelent a terrasszon. A tiszték azonban észrevették s mindnyájan mély meghajlással üdvözölték a kastély urnőjét.

Elise előkelő magatartása, pazar ruházata, mely teljesen megfelelt a párisi előkelő körök izléses öltözködési modorának, egy pillanatra meglepte őket. A polgármester ugyan sok mindent beszélt Elizeről, s mindig úgy említette, mint a kastélybeli királykisasszonyt, erre még sem voltak elkészülve. Ugy gondolták, hogy egy csinos, kisvárosi leánvról van szó, kit nagy vagyona kápráztató magasságba emelt itt a kisváros embeinek szemében.

A csoport megindult a leány felé. A magában ujongó gazda mellett egyik oldalon vicomte de la Mareineaux a másik oldalon pedig Saint Amand Viktor haladt; a két század parancsnoka, utánuk nagy összevisszaságban a két század többi tisztje gomolygott.

— Elise, ime vicomte de la Mareineaux kapitány és Saint Amand Viktor kapitány urak az érkezett századok parancsnokai. Kérd meg az urakat, hogy mutassák be neked a többi urakat is. Elise kezét fogott az atvja által bemutatott két tiszttel s aztán Mareineaux vicomte karján megindult, hogy megismerkedjék a tisztikar többi tagjaival. Mindenkihez volt egy-két kedves szava; e pillanatban igazán hasonlított a mesebeli tündérkirályleányhoz.

— Edmond, a polgármester egy cseppet se tulzott, mikor királykisasszonynak nevezte ezt a nőt.

Renaut megrezzent. Szegény, még e pillanatban is azzal volt elfoglalva, hogy két nap múlva Párisba ér a század.

— Ejnye, Edmond, szedd össze egy kissé magadat, — szólott Merville.

— Ma meg kell mondanunk neki, — felelte Renaut komoran.

Ez a gondolat Mervillet is visszasüllyesztette a komor gondolatok közé.

Néhány pillanat múlva reájuk került a sor.

— Kisasszonyom, bemutatom önnek a csapat két ünneprontóját Edmond Renaut báró és de Merville Jean lovag hadnagyokat. Arról nevezetesen, hogy az austerlitz csata után mindketten Olmützben felejtették kedyüket.

Elise mosolyogva nyújtott kezét nekik. a két szomorú dalia pedig mélyen meghajolva üdvözölte a szeretetreméltó leányt.

— Nos, uraim, én majd rajta leszek, hogy elúzzem szomorúságukat.

A két gárdista melanchólikus mosolylyal felelt.

Mikor Elise távozóban volt, még egyszer megkérdezte a vicomtetől, hogy miért oly nyomott a két fiu hangulata.

— Azt lehetetlen volt megtudnunk. Első időben csak Renaut báró szomorkodott s sajnálja. Ő ugyanis a hadjárat egy részét ott töltötte el, mert ő felsége levelét vitte a császárnénak. Nem kérdeztük, hisz oly természetes, hogy Páris után Olmütz nagyon leverőleg hat a kedélyre. Később aztán úgy vetők észre, hogy Mervillevel suttog állandóan s ettől kezdve szegény Merville is olyan lett, mintha savanyu almába harapott volna. Először azt hittük, hogy Saint Amand Viktor kapitány betegsége hat annyira leverőleg reájuk; mindkettőjüknek meghitt, benső barátja volt a kapitány s akkor bizony élet és halál között lebegett.

— Mi baja volt? — kérdezte Elise részvétellel.

(Folyt. köv.)

SZINHÁZAK.

Csütörtök, 1910. december 1-én.

NEMZETI SZINHÁZ

A barrikád.

Számú 4 felvonásban. Irta: Bourget Pál.

Személyek:

Htschard Philippe
Langnet Gancherand
Tardieu Deriviere
Thubouf Rurle
Garrigue Tranchant
Henri Louise Mairet
Cecile Aline
Gancherondné K. Demjón M.

Kezdeté 1/8 órákor.

ROYAL-ORFEUM, VII., Erzsébet-körút 31.

Este pont 8 órákor
Legelsőrangú színház és
varieté-előadás.

I. MÓRICZ

a világhírű ember-majom
és a kis ócska.

CHONCHETTE.

Caillavet és Flers operettje,
zenéjét szerzte Claude Ter-
rasse. — A kávéházat ál-
lakítják. — Jégpálya!
(Szép Ernő új cirksusz-tréfái.)
Trései sztrájkol. (Aprósok
mois.) Bohózat, írta Max Mau-
rey, a parisi Grand Guignol
igazgatója. — Jucito-Toros.
— Glaurolf-csoport. — A
testőr. — Lipótvárosi csók-
ok. — A legérettek poentör.
— Juhászok stb. stb.
Minden vasár- és ünnepnap 2
előadás: délután 3/4 órákor
mértékelt, este 8 órákor rendez
helyekkel.

M. KIR. OPERAHÁZ

Bánk bán.

Dalmi 5 felvonásban. Irta:
Erkel Ferencz.

Személyek:

II. Endre Szemere
Gertrud Fodoré
Ottó Dr. Székelyhidó
Bánk bán Környey
Melinda Sándor E.
Petur bán Rézsa S. Lajos
Biberach Dalnoki
Sólyommeister Kertész
Udvarmester Kárpát
Thorec Takáts

Kezdeté 7 órákor.

VIGSZINHÁZ

A testőr.

Vígjáték 3 felvonásban.
Irta: Molnár Ferencz.

Személyek:

A színész Csontos
A színésznő Varsányi I.
Kritikus Szerényi
Színésznő anyja Harasthy H.
Hitelező Vendrey
Szobalány Molnár A.
Paholynytogató Rónaszékine

Kezdeté 1/8 órákor.

Fővárosi Városigazgató Színház

Bécsi asszonyok.

Operette 3 felvonásban. Zenéjét
szerzette: Lshár Ferencz. Szö-
vegét részint francia és ezme-
után írta: Taun Berger és
Noimi. Fordították: Föd Aurél
és Mérey Adolf.

Személyek:

Rosner Fülöp Földes
Ozv. Prokopné Delliné
Klára, leánya Kády M.
Siroblinszky Kabók
Mumi Károlyi L.
Tini leányai Kelenka E.
F. J. Juhász
Dr. Springer Fekete
Pedál Menyhért Szalay

Kezdeté 1/8 órákor.

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. sz.

Waldmann Imre igazg.

Háremélet

Látvány 2 képben. Irta: Mac Farahud

A kontinens legtöbb nagyváro-
sában óriási sikerrel adták!

Továbbá:

A műbetyár

Énekes bohóság. Irta: H. I. A dalok szö-
vegét és zenéjét írta: Zerkowitz Béla.

Mme Juliette

csodálatosan idomított fókái
(prolongálva) és 12 attrakció.

Az előadás kezdete 8 órákor.

Minden vasárnap és ünnepnap két
előadás. A délutáni mérsékelt
helyárrakkal fél 4 órákor kezdődik.

Jegyek 7 nappal előre a nappali
pénztárnál elővétel díj nélkül
10-től 1-ig és 3-tól 6-ig válthatók.

A télikertben reggel 5 óráig Vörös
Elek cigányzenekara hangversenyez

BRISTOL-szálló.

Naponta HANGVERSENY

Délután a Társalgóban. Este az Étteremben.

Vásároljunk ékszer, arany,
ezüst és valódi svájci
zsebórákat

olcsó karácsonyi árak mellett

Schlesinger Henrik órák és
ékszerésznél

Budapest, VI., Váci-körút 17. Szent István-templom-
mal (Bazilika) szemben.
Alapítványt 1889. Óriási briliáns árak rak'ara
Képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. Óráknál 2 évi jótállás.

Angol costumök és francia ru-
hák legizléseesebb kivitelben

SZEGŐ LAJOS

IV., Kossuth Lajos-utca 8. sz.
alatt ujonnan megnyitott divat-
termében készülnek.

Tokaji bortermelők Társ. R.-T. Tokaj.

Elnök: Herczeg Windischgraetz Lajos,
Horaink hírneve az egész földgömbön ismeretes!
Eredetisége s fölülmulhatatlansága tette azzá!!
A legalkalmasabb s legbecesebb

karácsonyi és ujévi ajándék.

5 kg. postakosár:

2 palack 0.5 lit. 1904. évi zamatos szamorodni	---
2 " 0.5 lit. 1904. évi 3 puttonos aszu	K 12.-
1 " 0.5 lit. 1901. évi kiváló szamorodni, kosár	---
3 palack 1 lit. 1904. évi zamatos szamorodni	K 7.10
3 palack 0.7 lit. 1901. évi kiváló szamorodni	K 7.40
3 palack 0.5 lit. 1901. évi kiváló szamorodni	---
3 " 0.5 lit. 1901. évi 4 puttonos aszu, kosár	K 15.10

Ládában:

20 palack 0.7 literes 1904. évi zamatos szamorodni	K 36.-
12 palack 0.5 literes 1904. évi 3 puttonos aszu	K 40.80
12 palack 0.5 literes 1901. évi 4 puttonos kövér aszu	K 55.20

Hordóban:

60 liter 1908. évi finom tokaji asztali bor	K 60.-
60 " 1907. " " " " " " " " " " " "	K 72.-
60 " 1904. " " " " " " " " " " " "	K 90.-
60 " 1901. " " " " " " " " " " " "	K 138.-

A csomagolásért, hordóért és ládáért semmit se számítunk fel,
A megrendelő vasuti állomásig bérmentve küldünk minden rekv-
zítást. Részletes árjegyzékkel szívesen szolgálunk.

FOLIES CAPRICE

Téli helyiségei Révay-utca 18. szám.
Igazgatók: Leitner és Keleti. Főrendező: Rott Sándor.
Telefon: 14-22. Telefon: 14-22

Az előadás kezdete 1/2 órákor.

8 1/2 órákor! Ma Újdonság:
A szerencsétlen szám.

Bohózat 1 felvonásban. Irta: Hirschfeld Lajos. Rendező:
Rott Sándor.

Végül 11 órákor! Újdonság:

„OH DIESER NOVÁR“

Bohózat 1 felvonásban. Irta: Hirschfeld Lajos. Rendező:
Rott Sándor.

Jegyek elővételben a nappali pénztárnál d. e. 8-1-ig és
d. u. 3-6-ig. — Konti különlegességi tőzse, Andrássy-
ut 26. és Sopronyi nagytőzsdében, Rákóczi-ut 1. szám.
12 óra után az I-ső emeleti Casino de Parisban a világ
legelső ének- és táncszámok fellépte.

Karácsonyi olcsóság!

145/200 alsó lepedő szögve kor. 2.60.
KUNZ ÁRUHÁZ BUDAPEST, Deák
Ferencz-utca 10.

SPITZER és FIA ^{uri} ^{III} ^{szabók}
UTÓDA
TAKÁCS URISZABÓ
divattermeit
Budapest, IV., Semmelweis-u.
16. sz. alá helyezte át.

STEINHARDT MULATÓ

Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-23.

Ma és mindennap! Kezdeté 1/49-kor.

Az erényesek klubja

Már megint főznek.

Bohózatok. Írták Glinger és Taussig, ford. és át. Steinhardt.
Steinhardt és Hunyadi új kuplékkal, Szöke
Szakáll, mint betegsegélyző orvos, csodás kül-
földi számok. — Vasár- és ünnepnapokon délután
fél négy órákor előadás fél helyárrakkal. — Éjféltől
reggel 5 óráig a remek télikertben cabarett,
táncz és cigányzene, belépődíj nélkül. — Jegyek:
d. e. 10-1-ig és d. u. 3-6-ig a mulatóban és egész
nap a Hirsch-féle nagytőzsdében Andrássy-ut 19.
és a Hungária-fürdőben.

Szén és kocsz nagyban és kicsinyben **Salamon Jakab és Tsa** ^{czégnél}
Budapest, V., Erzsébet-tér 5. sz.
Telefonszámok: 73-96, 73-97, 73-98.

SZINHÁZAK.

Csütörtök, 1910. december 1-én.

MAGYAR SZINHÁZ.

Sárga liliom.

Vigjáték 3 felvonásban. Irta: Bíró Lajos.

Személyek:

A főherceg	Törzs
Thurzó Viktor	Z. Molnár
Hessen báró	Pethő
Bodóházy gróf	Van Jory
Basarichy András	Lutabár
Kutolnay ezredes	Szirmay
A primadonna	Csatai J.
Dr. Perczy	Papp
Perczy Judit	R. Gombaszögi
Bikar Adolf	Vagó
Csuhás Péter	Réthei
Kudás Béla	Dobi
Zsinkovics János	Kermendy
Radi János	Sebeszen
A főispán	Pálos
Enő eucia	Nagy T.
Néni	Ciszér

Kezdeté 1/8 óraker.

URANIA SZINHÁZ.

A Knyúl Színház vendégszínháza

Narancsvirág.

Daljáték két képb. Irta: Farkas Imre.

Személyek:

Csin-Csin	Kovács
Narancsvirág	Sós M.
Tom Jenkins	Rákai
Edna Gray	Kormos I.
Sidney Clark	Király

Ezt követi:

Édes öregem.

Ennek játéka 1 felvonásban. Irta: Fali Leó. Fodó Frigó J.

Személyek:

Drechsel	Király
Toni felesége	Kormos I.
Gertrud	Sós M.

Kezdeté 1/8 óraker.

VÁRSZINHÁZ.

Gringoire.

Vigjáték 1 felvonásban. Irta: Theodor a Banyilla. Fordította: Csepreghy Ferencz.

Személyek:

XI Lajos	Ivanfi
Gringoire	B-regi
Fournier	Gabányi
Le Daim	Hudu
Louise	Várady A.
Nicole	Nagy I.

Ezt követi:

Meguntam Margitot.

Vigjáték 3 felvonásban. Irta: Pierre Wolf és Courteille. Fordította: Gábor Andor.

Személyek:

Lavarnió	Dezső
Lauriane	Kürthy
Marjolot	Hervay
Camille	Lenjey H.
Margit	Liget J.
Terez	Izsák
Marie	Munkácsy M.
Lévíbördő	Radványi

Kezdeté 1/8 óraker.

KIRÁLY SZINHÁZ.

Fedák Sári vendégszínháza.

Czigányszerelm.

Operette 3 felvonásban. Szövegírók: Bodánky Robert és Willner A. M. Zenéjéi irta: Lehár Ferencz.

Személyek:

Dragutin Peter	Papir
Zorika, lány	Bandiner H.
Jolan huga	Balogh E.
Köröshazi Ilona	Fedák S.
Józi	Toronyi
Bolsku Jonel	Tóth
Körösmáros	Németh
Dimitreanu	Csiga
Julesa	Erdei B.
Mou	Sifáry

Kezdeté 1/8 óraker.

TOST és MOLNÁR

kereskedelmi-, díszítő- és tájkeresztete
BUDAPEST, VII. ISTVÁN-UT 50.

Elvállal ablak és erkélydíszítéseket, kertek, parkok tervezését, alakítását, fentartását. Alkalmi és állandó díszítéseket. Téli kertek berendezését, minden szakba vágó munkát. :: :: ::

Telefon: 83-75. Telefon: 83-75.
Külső telep: Gyarmat-utca 25.

HUBERT J.E. cs. és kir. udv. szállító POZSONY

PLÖKL HAASNÁL SPORT-ÜZLETE.

ANDRÁSSY UT 13.

1 DOBOZ CSILLAGOS KARÁCSONYFA-DÍSZ

12 db gyönyörű vatta gyümölcs

Tündéresen Tündöklő Törhetetlen Takarékos karácsonyi fadísz
:: ujdonság ::
3 tet. nagy üstös csillag, 1 tet. vatta gyümölcs
95 krajczár.

gyönyörű sorti menta lakikában 5 forint. Üveg jégcsap 3 tet. 48 kr., 6 darab lampion 58 kr., 3 db velencei lampion 40 kr., viasz angyalka 8 kr., pompás golyós kvadrán 4 db 15 kr., magától forgó angyalka 12 kr., nagy ezüst legújabb 12 kr., harangoeska 4, 6, 8, krajczár.

angyalhaj 20, koverta 58 kr., természetes mozaik a fa al. jára 1 csomag 6 krajczár, 5 csomag 27 krajczár, asbesthő 5, 10 kr., óriási doboz 20 kr., brillant por 10 doboz 35 krajczár, gyertyatartó csipetével 12 db 18 kr., 12 ezüst girland 58 kr., magnésium esoda gyertya 12 db. 18 kr., 36 db 48 kr., kütöző gyantafonal 12 és 18 kr. Gyönyörű ujdonság: 2 méteres ezüsfolyós girland 14 és 20 krajczár

és még milliónyi apróság. Karácsonyi sport.

PLÖKL HAASNÁL

Budapest, Andrassy-ut 13.
Bethlehemezési könyv 10 fillér.

Gummi-övzerek

NEVERRIP eredeti gyártm., 12 db 6.—K legfinomabb francia gyártmány 12 db.-ként 1.80, 2.40, 4.— és 5.— korona.

STERYL legfinomabb Paara gummi-hőlygő 6 darab 3.50 korona, 12 darab 6.50 korona.

minden eddigi gyártmányt felülmul, kizárólag cégemnél kapható.

CAPOTTES rövid, eredeti amerikai, 12 darab 3.— koronától 5.— koronáig.

HALHÓLYAG valódi francia „Duchamps” gyártm. 12 darab 4, 5, 6, 8 és 10 korona.

Mintagyűjtemény 12 db legfinomabb 4 korona.

IRRIGATOR románczozott vagy üvegben teljesen felszerelve, 2.50, 3, 5, 6, 8 koronáig.

Suspensor (heretartó) drbja .50, 1.—, 1.20, 1.50, 3.-K-ig.

Has- és Sérvkötők a Gummiharisnyák legnagyobb választékban, mérték után is készíttetnek.

„GLORIA-ÖV” (havibaj ellen) 6 darab betéttel darabja 5 koronától 6.50 kor-ig.

Neumayer Lipót

Készlet, gummiáruk és betelepítési cikkek raktára V., Budapest, Váci-körút 2. szám.
LINOLEUM üzleteim: VI. Váci-körút 1. (Ankerköz), VII. Rákóczi-ut 8. szám. Argyezeket kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

12 darab gyönyörűen csillogó karácsonyfadísz

30 fillér.

12 darab csillagszóró csodagyertya 20 fillér, 12 darab gyönyörű csillag, vegyítve 60 fillér, 12 darab repülőgép, legújabb, hólabda, hóemberke, vegyes hangszerek, trombita, harang, osengő vagy különböző gyümölcsök és állatok vegyítve 50, 70 fillér, 1 és 2 korona, 100 darab gyöngy, színes 50, 70 fillér, 1 és 2 korona, 12 darab gyertyatartó rugóval 20 fillér, 25 darab karácsonyfa-gyertya, színes 20 fillér. Angyalok és lepke repülő szárnyakkal, darabja 10, 30 és 50 fillér. Karácsonyfa-harangoeska, 12 darab gyönyörű angyalkákkal, nikkelből, darabja 1 korona. Hó-özlét, két méter hosszú, gyönyörű színes gyöngyökkel, darabja 20, 30 és 50 fillér.

Dukesz Miksa

karácsonyfa-dísz nagyban raktára Budapest, O-u. 8. (az udvarban.)

? Szőnyegujdonság!

300/200 cm. nagyságú nyírott Jaquard-szőnyeg elpusztíthatatlan minőségben

Minden szobának disze.

5 frt 80 kr.ért Szőnyeg-udvar

Király-u. 32. (az udvarban.)
Videki rendelések pontosan eszközöttek.

TYURIN!!

használata után nincs többé háromfivész.
1 nap alatt megszűntet mindenféle vész.

Sok számos elismerő bizonyítva, orvosi bizonyítványok igazolják a szer kútnoságát, minden gazdaembernek szüksége van rá. Ahol ezen szert használják, ott baromfivész nincs, s hosszú időre vészmentesíti a baromfiakat. 1 nap alatt megszűnteti a vészt. Minden üveghez külön használati utasítás. Egy liter tartalmazó üveg ára 4 korona. Megrendelhető a főraktárosnál:

Dr. ODOR BELA gyógyszerésznél

Sürgőnyczim: ODOR NAGYENYED. — Naponta postaszétküldés. — Szabadalmazva és törvényileg védve.

MAGYAR-HORVÁT TENGERI GŐZHAJÓZÁSI R-T.

Fiuméből Dalmáciába és Olaszországba. A turisták által elismert legrövidebb és legkényelmesebb összeköttetés.

Fiume-Dalmácia: naponta hajóindulás, ezek közül 4 gyorsjártat Fiuméből Zara, Spalato, Gracosa (Ragusa), Curzola, Casteleuovo és Cattaróig. Az utazás tartama Gravosáig csak 20, Cattaróig csak 24 óra.

Fiume-Velence: hetenként hat gyorshajó-összeköttetés.

Fiume-Ancona: hetenként három gyorshajó-oda és vissza.

Ezen gőzök közvetlen csatlakozásban közlekednek a Budapest felől érkező és Budapestre induló gyorsvonatokkal, melyek a hajómozgás és onnan közlekednek, ugyancsak Velenceben és Anconában az olasz vonatokkal csatlakoznak és pedig Róma, Napoly, Bari, Brindisi, Bologna, Milano stb. felé.

A gőzhajók modern kényelmével, hűtőfűtőkkel, kútnó étteremmel és a kényelmes és kellemes utazás minden kérésekkel vannak berendezve.

Bővebb felvilágosítást nyújt a Központi Menetjegytiroda, Budapest, (V., Vigadó-tér 1.) és annak összes magyarországi hűköirodái.

Surányi szalonczukorka

és karácsonyfa-díszczukorka
1 kg. 4 K., 2 kg. 7 K., 4 kg. 12 K.,
utánvétel mellett bérmentve.
Finom friss teasütemény is kapható.

Surányi czukorkagyár
Nagy-Surány Nyitra megye.

ROYAL ORFEUM

FRZSERET-KÖRÚT 31. TELEFON 110-2.

I. Móric

a mindig utánozott, de soha utol nem ért embermajom és a kisöccse.

Chonchette, Caillavet és Fiers operettje, zenéjét szerette Claude Terrasse. Játsszák: Szécsi, Tábori, Sarkadi, Gabányi, Lágossai.

TRÉZSI SZTRÁJKOL Max Maurey bohózata. Játsszák: Palásthy, Németh, Hársny, Viola. Csupa új kuplék, szölk, új czik-kusz és 12 első-rangu attrakció.

Vasárnap, december 4-én délután 3/4 óraker 161-árú családi előadás I. Mórict az az üszes atna ezúkk felléptével.

Minden vasár- és ünnepnap 2 előadás: d. z. 3/4 óraker mérséke 4, este 8 óraker rendes helyárrakkal. A télikertben éjjelkor Royal-Cabaret, 34 új tánc- és ének-attrakció. Bal mábilie, ének- és táncmulatság. Czigányzene hajnali 5 óráig.

COLOSSEUM NAGY BIÓGRÁF

IV., Irányi-utca 10-21.
A főváros legdiszesebb mozgófénykép-terme.
Ma ujdonságok műsora!

A legkiválóbb kómiák, dráma és aktuális film-üjdonságok bemutatása. Félóra gyermekjáték.

FRIEDMAN-ORFEUM

Szerecsen-utca 35. Telefon: 4-49.
Uj műsor! Ma és mindennap! Uj műsor!
Szenzációs deczemberi családi műsor!

Világ-szenzáció! MENO Telepatikusfezáció! nemekek!

és a többi tízennyoloz világhírű különlegesség.
Uj olcsó helyárrak: Páholy 4 személyre 16 K. Földszinti helyek: 4, 3, 2 és 1 kor. Jegyelővétél d. e. 11-1-ig és d. u. 3-6 óráig. Remdbauer híres konyhája. Pohár sör.
Éjjel 12 órától kezdve a télikerti cabarében 15 szenzációs szám.
Vasár- és ünnepnap délután 1/4 óraker nagy előadás az egész fényes családi műsorról. Erre az előadásra földszinti jegyek ára 1 kor., páholytűlés 2 kor.

+ MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR +

BUDAPEST, VII. KERÜLET, RÁKÓCZI-UT 32. SZÁM, A RÓKUS-KÓRHÁZZAL SZEMBEN.

saját érdekükben felhívja az összes sérülteket, hogy az összes kórházakban szabadalmazott, különösen páratlan czélszerűségű kicserélhető nyomlappal ellátott **MULTIFORME sérvkötőkről** prospektust kérjenek. Ezen

Sérvkötő a legmesszebbmenő igényeknek is megfelel **Műláb** a lehető legjobb kivitelben **Műkéz** a legzölésesebb kiállításban **Műfüző**

Támogatók, egyenestartók, haskötők, gummiharisnya stb. mérték szerint jótállás mellett készülnek.

Technikus különlegességek! + Képes árjegyzéket kb. 1000 ábrával, ingyen, bérmentve és diszkrétan küldünk.

eredményeket

szinte minden esetben a villamossággal való kezelése által. Naponta

növekedik ezen hatalmas természetes gyógymód híveinek száma és különösen oly egyének nyilatkoznak lelkesedéssel a gyógymód alig elképzelhető nagy hatásáról, akik előbb gyógyulást találni nem voltak képesek. Akinek oka van arra, hogy egészségi állapotával megelégedve ne legyen, vagy akinek időelőtti gyengeséggel kell küzdenie, keresse fel bennünket, vagy hívatkozzák a hírlapra és kivánságára azonnal INGYEN megkapja „A Modern Villamos Gyógymódról” című könyvünket.

„ELEKTRO-VITALIZER” orvosi rendelő-intézet
Budapest, IV., Semmelweis-u. 4. tel. 10.

Részvényalírási felhívás.

A „Jászkerületi Népbank és Takarékpénztár” Jászberényben 1910 november 27-én tartott rendkívüli közgyűlésének határozata alapján kibocsájt 500 darab részvényt: 200 korona névértékben, 340 korona árfolyamon.

A részvényes urak elővételi jogukat 1911 december hó 31-ig gyakorolhatják.

A részvények befizetése a részvényesek tetszése szerint, de legkésőbb 1911 június hó 31-ig történik 6 százalékos kamattal ráfizetéssel.

Az újonnan kibocsátott részvények, valamint a közgyűlés határozata alapján kicserélendő régi 120 koronás részvények kiállításai és bélyegilletéke fejében darabonként két korona fizetendő a részvények átvételkor.

Az újonnan kibocsátott 500 darab részvény az 1911-ik üzletév nyereségében részesedik,

Az igazgatóság.

Most

Férfi- és fiuruhákban

felöltözködni, téli kabátokban, valamint nagy válasszék szőrmeárkban.

Heller Jakab

Budapest, VIII. Rákóczi-ut 13.

Külön mértékesztály.

Könyvbarátoknak különösen ajánljuk a mi karácsonyi katalógusunkat

amely 184 oldalon bő választékát tartalmazza a legajánlatosabb műveknek német, francia, és angol nyelven, továbbá képek másolatainak, Tanagra-figuráknak és fényképező készülékeknek. A katalógus kimerítő katalógusul szolgál a karácsonyi irodalommezején mindenkinél díjtalanul megküldetik.

R. LECHNER (Wilh. Müller)

os. és kir. udvari és egyetemi könyvkereskedés, Wien, I. Gracen St. szám.

Használat előtt. Használat után.

Ilyen csodálatos változást idéz elő a

Kola-Dultz

a természet legjobb egy- és idegtápláléka.

Hangulat, gondolkodás, tevékenység, valamint a test minden mozgása az agyvelőtől függnek.

Bágyadság, fejfájás, levertség, kimerültség és általános testi gyöngeség a biányzó életre jelek. Ha Ön általánosan egészséges és vidám akar lenni, ha egészséges idegrendszerre és jó emlékező tehetőségre vágyik, ha a munkát és fáradságot élvezetűl akarja tekinteni, úgy szedjen Kola-Dultzot. Ez az idegek és agyvelő természetes tápláléka, mely egyúttal a vért javítja és fiatalítja és így erőt, életet nyújtva, a test minden részére hat.

Kola-Dultz

Életkedvet és munkakedvet ad

és az ifjúság érzetét az egészséggel és tetterővel, melyek sikert és boldogságot eredményeznek.

Szedje egy ideig naponta a Kola-Dultzot, mely megerősíti idegét, eltűnik minden gyöngeség és hatása alatt erősebb és egészségesebbnek fogja magát érezni.

Kolát orvosi tekintélyek az egész világon ajánlják és szegényházakban és idegeranatoriumokban használják.

Kérjen ingyen

Kola-Dultzot!

Most alkalmat nyújtok Önnek arra, hogy idegait megerősítse. Írjon nekem egy levelezőlapot az Ön pontos címével és én azonnal küldök ingyen és bérmentve egy csomag Kola-Dultzot, mely elegendő lesz arra, hogy megismerje hatását és méltányolni tudja kiválóságát.

Ha hatásával megvan elégedve, úgy rendelhet: többet. De rögtön írjon, mielőtt elfelejtene.

Főraktár: **DULTZ MIKSA**, Budapest, VII.,

Abt. 466. Dohány-utca 29. szám.

Császárfürdő BUDAPESTEN. Nyári és téli gyógyhely, a magyar Irgalma-rend tulajdona. Elsőrangú kénes hévízű gyógyfürdő; moderu berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszap-, me encse- és kádifürdők, melyek kiváló gyógyhatással használatnak az összes reumatikus és idegbántalmaknál. Uszodák, hőlég-, szénas- és villamosvíz-fürdők. Ivo- és belélegzési kúra. Prospektust ingyen és bérmentve küld az igazgatóság.

Sneidig egyenruhák

legjutányosabban

Blum Sándor

elsőrangú egyenruházati intézetben ::
Budapest, IV. Váci-utca 15

Párisi vilákiállítás „Grand Prix” 1900.

KWIZDA-féle korneuburgi marhatáppor.

Diétetikus szor lovak, szarvasmarhák és juhok számára.

Árak: 1 doboz 1 kor. 40 fillér, fél doboz 70 fillér.

50 év óta használatos a legtöbb istállóban étvágytalanság és rossz emésztés esetében, teheneknél a tej javítására és a tej gyarapítására.

Kwizda-féle korneuburgi marhatáppor valódi csak ezen védjeggyel.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Főraktár: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész, Buda-pest, VI. kerület, Király-utca 12. szám és VI. kerület, Andrássy-ut 28. szám.

Művelődési felvételtnek e lapnak kiadóhivatalában.

HOLLANDI

életbiztosító részvénytársaság

(Allgemeene Maatschappij van Levensverzekering en Lijfrente)

AMSTERDAM.

Magyarországi igazgatóság az intézet saját palotájában Budapest, Kálvin-ter, Baross-u. 1. Üllői-ut 2-4. sz.

Bejárat az Üllői-ut 4. sz. kapun.

Legelősebb díjak:

Az 1909-ik év végén **358 millió** koronát a biztosítások összege meghaladta

A tartalékok összege: **107 millió 216.324 kor. 96 fill.**

Eddigi kifizetések: **96 millió 370.016 kor. 33 fill.**

B hirdetési rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges postai betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

B hirdetési rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges postai betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrények,
okmányszekrények, használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V., Bálvány-utca 6—C.

Balzsam.
Szombat délután elintazom találkozó helyünkre. — Várom.

Manlicher
Schöner 9 mm. új vadászkarabélyomat, kölcsönös kipróbálás mellett, jó vadászfegyverért elcserélem. Kérjétek, Zagyva-Palfalva, Nógrádm.

Sonka-pác
szepességi, 1 adag 1 sonkán 50 fill., 12 adag 5 korona. **Barta József** konzervgyára Felka (Szepes megye). 29318

Pénzszekrényeket
tűz- és betörésmenteseket ajánl olcsó áron Budapesti pénzszekrénygyár, Rakos-u. 4/h.

Pénzt
akar Ön azonnal butorra, zongorára, varrógépekre, kerékpárokra és mindenemű kereskedelmi árukra, akkor forduljon bizalommal csak a régi **Tauber** céghez, Baross-tér 15. sz. Telefon 149—00. 29337

Asztalosok
új jövedelmi forrását leíró képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a „Kegelet” szerkesztősége Budapest, Nagymező-utca 46.

Juniperus
(nemes borovicska) 4 literes posta-tartály bérmentve K 10.50 **Barta József** konzervgyára Felka (Szepes megye). 29315

Rizike
gomba, válogatott, 5 kilós hordókban, ezetben K 8.—; sósleves K 7.— **Barta József** konzervgyára Felka (Szepes megye). 29319

Papirhéju diót,
mézédes téli szőlőt postakosaranként 3.60, nemes birsalmat, téli csemegealmát 2.60, mázsánként 38.—, ezetes ugorkát, paprikát 2.60, házilag főzött mézédese szilvalekvárnak kilóját 1.30, különleges barack lekvárnak 2.60, valódi barackknonyak 5 kg-os üveggel 20.— koronáért. Gyümölcskivitel Csongrádról.

Fajborokat
lefejtve kölcsönhordóban hektóliterenként 44 koronáért, papirhéju diót postakosaranként 3.50. Gyümölcskivitel Csongrádról.

Marónt, narancsot,
cziromót, datolyát, papirhéju diót, figét, orosz teát, vegyesen postakosaranként 2.60 koronáért szállítja Gyümölcskivitel Csongrádról.

Kézimunka
hímzésekhez, butorhoz, függönyökhöz, lakásberendezéshez, zsinórok, rojtok, bojtok, képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi: Budapesti Pászománygyár, Nagymező-u. 46. szám.

Ruratos
bántalmak hatásos és kellemes gyógyszer a Réthy-féle czukorka, melyet pemetefülből készít Réthy Béla gyógyszerész Békéscsabán. Gyógyszertárban kapható.

A gyakorló
gyorsírók Társasága gyors írási (Gabelsberger-Markovits rendszerű) és gépirási magyar és német tanfolyamaira, különféle rendszerű. látható írásu írógépekre beiratkozhatni naponként. Beiratási díj nincs. Tandíj igen mérsékelt. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba segítjük. Telefon 18—09. **GLOGOWSKY és TÁRSA,** Andrassy-ut 12. és Révay-utca 6. szám.

Veres atonya
befőtt, szepességi, 5 kilós postakosár K 7. **Barta József** konzervgyára Felka (Szepes megye). 29317

Figyelmeztetés.
Fogfájás, fogszuvasodás és köllemetlen szájszag elkerülése végett használja állandóan a Sztraka menthol fogszappant. Ara gyógytárakban, drogériákban egy korona, 3 darabot 3 koronáért bérmentve küld Sztraka gyógyszerész Mohol/II. 28893

A gyermekáldást
2 vagy 3 számra meghatározni, nagyon okos dolog és sok pénz megtakarításal jár. Az erre vonatkozó pontos utasítást, a melyről sok ezer hiteltörtéssel bővebben, titoktartással küldi 90 fillér magyar levelezőlapra **Dr. László** Budapest, Nagymező-utca 46. szám.

BUTOR
központi vagy részlete minden kamat nélkül legolcsóbban. Óriási választék politurós butorokban **Nagy Imrénál**
Bpest, VI. Vél-körút 9. Feljárt Szerecsen-utca 1. szám. Kis képes modern teljesen új album ingyen. Nagy album 50 fillér.

Nyilatkozat.
Egy helybeli zongorás, aki mellékesen gramofont is elad, újabbban állandóan olyan tartalma hirdetésekkel árasztja el a lapokat, hogy ne higgyen senki hazug hirdetéseknek, melyek ingyen gramofont ígérnek lemezvásárlás ellenében. Mi beátjuk, hogy nem jó bevált amerikai rendszer, mert senki sem gondol, hogy nála vegyen részletfizetésre hataros drágábban, mint ha nálunk szerez be egy gépet. Kinek van igazsá, azt az intelligens művelt nagyközönségre bizzuk. Kérünk mindenképpen, kinek a gramofon barátja, hogy személyesen győződjön meg ingyen gramofon rendszerünk szoliditásától. Mi a gép árát feltétlenül behozzuk az idővel vásárlandó lemezekkel, mert feltételezzük a vevőkről, hogy állandó lemezvásárlók maradnak. Többszörös gépet már 8 lemeznél feljebb, tölcserélnél valódi **Eufon** gépet pedig már 20 drn. lemezvásárlásnál teljesen ingyen adunk minden aláírás és kötelezettség nélkül. A támadó közleményekért pedig köszönetet mondunk, mert ezáltal meg is jutunk ingyen reklámhoz.

Szent László Intézet
beszélőgép osztálya Budapest, Veres Pálné-u. 16.

TÁRS,
(osakle komoly, agilis) néhány ezer forinttal szabadalmazott tömeggyártású, amelyek kitűnő rekordul lettek miniszteriumoknál és a közgazdaságnál bevezetve. 100.000 korona évi jövedelem elérhető. Csak komoly úri embereknek ajánlata vétetik figyelembe. Felvilágosítást nyújt a **Modern Kereskedelmi Szemle** szerkesztőségében Budapest, VII., Rottenbiller-utca 10., hova a levelek intézendők.

MAGANTANULOKAT
polgári iskolai, gimnáziumi, kereskedelmi-iskolai magánvizsgálatokra, érettségire felkészítéssel előkészít **Magyar Tanügyi Intézet** Rottenbiller-utca 5/a. sz.

Zálogozódulákat
veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem. 738 **SCHILLER IZIDOR** ékszerkereskedő Budapest, Sip-utca 8. sz.

„Hungária”
beszélő-gépek
tölcserélnélküliek is kizárólag eredeti elsőrangú gyártmány, részletfizetésre is olcsón kaphatók,

Deményi és Társa
Budapest, VI., Teréz-körút 4. Kérjen árjegyzéket.

+Soványág+
Az egyedüli eredménytől kísért háziaszer a **dr. William Hartley** tanár amerikai erőtap-pora. Soványak tartós, szép telt testidomokat nyernek. — **Hölgyek** remek keblét. Hat hét alatt 20 kiló gyarapodásért jótállat. Vérszegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomorbetegségeknél nélkülözhetetlen tápszert. Kintente: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Készülő levelek minden országból. Dobozonként 1 frt 10 kr. Használati utasítással. Főraktár **Balás Mór E.** Budapest, VII., István-ut 11. II/1. Telefon 156—90.

Zálogozódulákat
veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem. **Singer Jakob** ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarkán. 27553

A világhíró „THE ROYAL”
Gramofonokat minden részegés vagy utózáj nélkül mesés tisztá hanggal, szigorúan az eredeti, nagyban gyári áron és minden árfelemlés nélkül havi 6—10 kor. részletfizetésre szállítjuk a vidékre is. Picóli Gramofonok 20 kor.-tól feljebb.

Láng Jakab és Fia
grammofonnyakereskedők, Budapest, József-körút 41. Fióküzletek VIII., Baross-tér 4. Buda, II., Margit-körút 6. sz. Árjegyzék ingyen és bérmentve 20558

Elsőrendű porosz szalonköszenet
bánya- és légszuszpirszentet waggonrakomány vételénél minden vasut-és hajóállomásra, továbbá Budapestben

Urban S. L.
Budapest, V., Nador-u. 17. Telefon 9—57, 160—25, 105—10

Parlamenti
gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar-német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi akadémiai tanárok által oktatott szaktanfolyamok. Az országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította **Markovics Iván 1863-ban.** Biztos állás közvetítés. Nyitva szept. 1-től jul. 1-ig. Havonként új tanfolyamok. Tájékoztatók küld a **Gabelsberger** szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-tér 10. előbb Gyár-utca 4.) Címre vigyázzunk! — Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépcégektől s más hirdetésünkét utánzó újabb tanfolyamoktól független. — Telefon 64—68. Beiratások egész napon át.

BUTOR
30% megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferenciek-tere 3. telemelet. Vétel és eladás használt és új polgári, urasági lakberendezéseknek, mahagoni és palisander butorok, úri szobák, angol bérnarkiterek és teljesen berendezett mintaszobák, kelletli szőnyegek, csillárok. — Telefon 82—12. 28589

Zálogozódulákat
veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem. **Singer Jakob** ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarkán. 27553

30 koronáért
készülnek saját műhelyemben mérték után remek szabásban, finom kivitelben divatos férföltönyök vagy télikabátok finom szövetekből. **László Sándor** férfiszabómester, Budapest Erzsébet-körút 1. sz., I. em. Vidékre postátominták bérmentve, helyben szabásmunkát kívánatra házhoz küldöm. 23592

Zálogozódulát,
Briliánsot, gyöngyöt, ékszert, aranyat, ezüstöt és ékszereket veszek. Alt-Wien porcellánt, régi bronz, osontárgyakat, szobrokat és ajándékműveket veszek. Kertész ékszerész és régi-ékszerkereskedő **Király-u. 89.** — Telefon 95—48. — Meghívásra jövek.

Tíz lemez 10 forint.

Hulló falevél, Balkáni hercegnő, Czlgány-szerelem, Luxemburg grófia. Az anyját neki. Kaland a Lichthofban és még négy kitűnő lemez vadonatúj kétoldalu 26 cm. nagyságú szennációs rek-lámában karácsonyig 10 frt. utánvétellel kapható. Minden tíz lemezhez egy doboz tűt is ingyen adunk. ::

Gramofon Áruház
BUDAPEST, Himző-u. 5. Elsőrendű Singer varró-gépeket

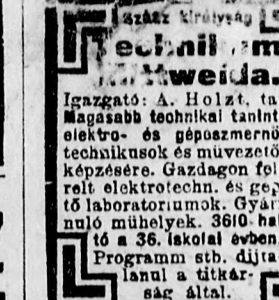
nagyban árban és minden árfelemlés nélkül havi 8 és 10 K részlete szállítunk 10 évi jótállással és vidékre is bárhova **Láng Jakab és fia** varrógép- és kerékpár nagykereskedők Budapest, József-körút 41. szám. Fióküzletek: Baross-tér 4. sz. és Budán: Margit-körút 6. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Karácsonyi és újévi vásár
December 1-től Január 1-ig. Az összes hangszerekből. Melyben leszállított áruk. **MARNITZ FRIEDY** Budapest, VIII., 4. József-körút 37—39. szám. Óriási raktár gramofon és lemezekben. Kérjen árjegyzéket külön-külön

INGYEN TANULHAT
november 1-től két hónapig a kereskedelmi szak-technikai, gépirási, gépírási, helyesírási, gépírási, német nyelvet, Magyar Tanügyi Intézet, Rottenbiller-utca 5/a. sz. napi három óráig. Beiratás díjmentes.

Technikum
Igazgató: A. Holzt, tanár. Magasabb technikai tanintézet elektro- és gépészmernök, technikusok és művezetők képzésére. Gazdagon felszerelt elektro-techn. és gépészeti laboratóriumok. Gyári tanulóműhelyek. 3610 hallgató a 36. iskolai évben. Programm stb. díjtalanul a titkárság által.

Fürdőkádak
magy. kir. szab. fűtéssel jégszekrények, foteni és gyermekkádak kaphatók

Wiesel Adolf
Váczi-körút 47. Podmaniczky-utca sarok. Telefon 91—20. 28793

Titkos betegségek,
hugyosfolyás, hugyosészakulotok, hólyagbántalmak, altesti sebek, bőrbetegségek, bujaker (syphilis) az énfertőzés utókövetkezményei, elgyengült férfierő, női bajok, fehérfolyás, stb. stb. alapos, gyors és gyökeres kilyógyításra a foglalkozás zavarása nélkül bevált, sikeres és lelkiismeretes gyógyomjánál fogva legjobban ajánljuk

Dr. Garai
— szakorvos — rendelő-intézet, Budapest, VI., Andrassy-ut 24.

FELTÜNÉS NÉLKÜL!
eredményes gyógyítás levélleg is. Kívánatra gyógyszer-ről is gondoskodik. Rendel naponta 10 órától 4-ig és este 7—8 óráig. Levelekre azonnal válaszol.